

Raport de mediu
(Raport SEA)

pentru
Program Operațional Sectorial
2007-2013

România

EuropeAid/121373/D/SV/RO

Referință

București, ianuarie 2007

Folosirea valorilor și/sau textului este permisă numai dacă cu menționarea clară a sursei. Această publicație poate fi copiată și/sau publicată cu acordul prealabil ale NEA, exprimat în scris.

Cuprins

LISTA DE TABELE	5
LISTA DE ABREVIERI ȘI ACRONIME	6
REZUMAT NON TEHNIC	7
1. INTRODUCERE ȘI METODOLOGIE	12
1.1 Obiectivele SEA	12
1.2 Metodologie	13
2 CONȚINUTUL ȘI CONTEXTUL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL	14
2.1 Introducere	14
2.2 Rezumatul principalelor capitole	14
2.3 Obiective generale și specifice și axe prioritare; explicații referitoare la motivele pentru care anumite aspecte nu sunt abordate în acest POR	15
2.4 Legăturile cu planurile și programele naționale relevante și documentele internaționale (europene)	15
3 PREZENTAREA MOTIVELOR PENTRU SELECTAREA OPȚIUNILOR (ALTERNATIVELOR) EXAMINATE ȘI ASPECTE PRIVIND COLECTAREA DATELOR NECESARE	18
3.1 Alegerea opțiunilor supuse analizei	18
3.2 Alternativa POR examinată	20
3.3 Probleme legate de colectarea datelor necesare și alte aspecte	20
4 SITUAȚIA ACTUALĂ A MEDIULUI ȘI EVOLUȚIA PROBABILĂ A ACESTEIA ÎN LIPSA IMPLEMENTĂRII POR	22
4.1 Analiza situației de mediu și evoluția probabilă a acesteia în lipsa implementării POR	22
4.2 Amendamente propuse la analiza SWOT din cadrul POR în funcție de aspectele de mediu	34
5 CARACTERISTICILE DE MEDIU ALE ZONELOR CARE POT FI AFECTATE SEMNIFICATIV DE POR	36
6 ORICE PROBLEME DE MEDIU EXISTENTE RELEVANTE PENTRU POR INCLUZÂNDU-LE MAI ALES PE CELE LEGATE DE ZONE DE MARE IMPORTANTĂ DIN PUNCTUL DE VEDERE AL MEDIULUI, CUM AR FI ZONELE DESEMNAȚE CONFORM OUG 236/2000 PRIVIND REGIMUL ZONELOR NATURALE PROTEJATE ȘI CONSERVAREA	

	HABITATELOR NATURALE, A FLOREI ȘI FAUNEI SĂLBATICE, APROBATĂ PRIN LEGEA 462/2001	37
6.1	Aspecte cheie privind mediul legate de POR	37
6.2	Rețeaua de zone protejate (viitoarele arii din Natura 2000)	39
7	REZULTATELE EVALUĂRII POR REFERITOARE LA OBIECTIVELE DE MEDIU RELEVANTE	41
7.1	Lista obiectivelor de mediu cu explicarea elaborării acestora	41
7.2	Evaluarea obiectivelor generale și specifice și a axelor prioritare	43
8	POSSIBILE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI	44
8.1	Evaluarea domeniilor de intervenție și sugerarea de măsuri specifice pentru minimizarea, reducerea sau atenuarea posibilelor efecte semnificative ale acestora asupra mediului	44
8.2	Evaluarea efectelor cumulative ale POR asupra obiectivelor de mediu relevante	70
9	MĂSURILE PRECONIZATE PENTRU PREVENIREA, REDUCEREA ȘI COMPENSAREA ÎN CEA MAI MARE MĂSURĂ POSIBIL A ORICĂROR EFECTE ADVERSE ASUPRA MEDIULUI CAUZATE DE IMPLEMENTAREA POR	78
9.1	Măsuri de minimizare, reducere sau compensare a posibilelor efecte semnificative asupra mediului determinate în fiecare domeniu de intervenție	78
9.2	Măsuri suplimentare pentru minimizarea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului determinate de implementarea întregului document de programare	79
9.3	Concluzii privind măsurile propuse pentru minimizarea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului determinate de implementarea programului operațional	82
10	DESCRIERE A MĂSURILOR PRECONIZATE PENTRU MONITORIZARE	83
10.1	Descrierea sistemului propus pentru monitorizarea efectelor asupra mediului	83
10.2	Recomandări generale ale echipei SEA privind monitorizarea	86
	ANEXE	88
	Anexa 1. Proces verbal al întâlnirii de încadrare pentru POR	88
	Anexa 2: Lista participanților la întâlnirea de încadrare (11 septembrie 11, 2006)	91
	Anexa 3: Lista completă a cadrului legislative și a politicilor la nivel național și internațional	92
	Anexa 4. Rezultatele evaluării obiectivelor specifice ale POR	99
	Anexa 5. Programul de monitorizare	115

**Anexa 6. Rezumatul dezbaterii publice din 18 ianuarie 2007 si lista de
participanti**

117

Lista de tabele

Tabelul 1. Situația actuală a mediului și evoluția probabilă a acesteia în lipsa implementării POR	22
Tabelul 2. Amendamente propuse la tabelul SWOT din cadrul POR	34
Tabelul 3. Probleme cheie privind mediul legate de POR	37
Tabelul 4. Obiective de mediu relevante pentru evaluarea strategică a POR	41
Tabelul 5. Propuneri de reformulare a obiectivelor specifice ale POR	43
Tabelul 6. Domenii cheie de intervenție ale POR care vor avea efecte semnificative asupra mediului	45
Tabelul 7. Rezumat al posibilelor efecte de mediu cumulative ale POR asupra obiectivelor de mediu	70
Tabelul 8. Propunerea de formular de evaluare pentru proiectele depuse în funcție de criteriile de mediu	80
Tabelul 9. Indicatori de monitorizare a mediului propuși	84

Lista de abrevieri și acronime

Abreviere sau acronim	Explicație
FC	Fond de Coeziune
HG 1076/2004 privind SEA	Hotărârea de Guvern nr. 1076/8.07.2004 de stabilire a procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri sau programe (JO nr. 707/5.08.2004)
EIA	Evaluarea impactului asupra mediului (evaluarea la nivel de proiect a efectelor de mediu)
Env.	Abreviere pentru „de mediu” sau „mediu”
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
SEDD	Strategia europeană de dezvoltare durabilă (strategia Gothenburg, 2001)
BAT	Cele mai bune tehnologii disponibile
Manual GRDP	Manualul privind SEA pentru politica de coeziune 2007-2013
DCI	Domeniu cheie de intervenție
AM	Autoritatea de management
PND	Plan național de dezvoltare
NGO	Organizații neguvernamentale
AP	Axe prioritare
REC	Centrul Regional de Protecție a Mediului pentru Europa Centrală și de Est
SEA	Evaluare strategică de mediu
Directiva SEA	Directiva Consiliului European nr. 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului
POR	Program operațional regional 2007-2013
CSNR	Cadrul Strategic Național de Referință

Rezumat non tehnic

Programul operațional regional pentru perioada 2007-2013 (denumit în continuare POR) este un document întocmit în vederea facilitării accesului la sursele financiare ale UE și distribuirii acestora în domeniul dezvoltării regionale. POR este elaborat de Ministerul Integrării Europene din România (denumit în continuare Autoritatea de Management) în conformitate cu prioritatea tematică identificată prin Cadrul Național Strategic de Referință, cu scopul de a „promova o dezvoltare teritorială echilibrată”. POR stabilește obiectivele, axele prioritare și zonele cheie de intervenție în care va fi posibilă depunerea de cereri de proiecte pentru cofinanțare din Fondul de Coeziune al UE.

POR este unul dintre cele patru programe operaționale sectoriale analizate în baza procedurii de evaluare strategică de mediu (denumită în continuare SEA), potrivit Hotărârii de Guvern nr. 1076/8.07.2004 privind instituirea procedurii de evaluare de mediu a anumitor planuri și programe (JO nr. 707/5.08.2004) (denumită în continuare HG1076/2004 privind SEA). Conținutul și domeniul de aplicare a evaluării au fost determinate în cadrul reuniunii de analiză a grupului de lucru creat de Autoritatea de Management în vederea realizării SEA. Reuniunea de analiză a avut loc pe data de 11 septembrie 2006 iar procesul verbal al acesteia a fost consemnat în Anexa 1 conținând lista participanților atașată la Anexa 2 la prezentul raport.

Procesul de evaluare a început după luarea unei decizii în cadrul reuniunii de încadrare. De la începerea proiectului a fost elaborată o versiune de lucru a POR în aprilie 2006, care a fost pusă la dispoziția echipei SEA, iar procesul a continuat simultan cu amendamentele la POR introduse de Autoritatea de Management în urma consultărilor cu factorii de interes și a recomandărilor evaluării ex ante. La sfârșitul lunii octombrie, Autoritatea de Management a furnizat cea de-a doua versiune proiect a raportului, cu câteva modificări. Proiectul de raport de mediu reflectă această ultimă versiune a POR.

Raportul de mediu preliminar a fost finalizat în data de 16 noiembrie, a fost elaborat pentru versiunea POR din aprilie și include modificări ale versiunii din noiembrie 2006. POR și raportul preliminar de mediu au fost puse la dispoziția publicului spre consultare la sfârșitul lunii noiembrie 2006. În baza cererii Ministerului de Finanțe, care a dorit să se asigure că SEA ia în considerare variantele alternative, o altă variantă proiect/versiune a POR a fost supusă evaluării echipei SEA în data de 19 ianuarie 2007. Și aceasta a fost inclusă în versiunea finală a raportului de mediu.

Toate părțile POR au fost evaluate în baza procedurii SEA. Concluziile și recomandările experților s-au bazat pe documente naționale și internaționale relevante pentru POR, inclusiv completările la proiectul de program elaborate de Autoritatea de Management. Cadrul de referință de bază pentru desfășurarea SEA a constat într-un set de obiective de mediu relevante avizate în cadrul reuniunii de analiză din septembrie menționate mai sus. Obiectivele au fost formulate pe baza anali-

zării documentelor strategice naționale și internaționale relevante (strategii, planuri și programe) și a stadiului actual al problemelor de mediu legate de natura și prioritățile POR. Setul final de obiective de mediu relevante a inclus și aspectele de sănătate umană relevante și aspectele specifice legate de protecția naturii și biodiversității (în cadrul Natura 2000).

Pe baza setului de obiective de mediu relevante, echipa EMS a evaluat secțiunile POR și a propus, printre altele:

- sublinierea legăturii cu obiectivele de dezvoltare durabilă identificate prin Strategia UE privind Dezvoltarea Durabilă (Gothenburg 2001, reînnoită la Bruxelles 2006) și Strategia de Dezvoltare Durabilă a României (1999);
- întărirea necesității de a sprijini transportul public ca o condiție prealabilă pentru dezvoltarea durabilă a transporturilor;
- modificarea POR cu un impact posibil al turismului asupra patrimoniului natural și cultural și realizarea unei legături cu acțiunile întreprinse la nivel de țară pentru asigurarea dezvoltării durabile a turismului;
- întărirea și extinderea analizei situației de mediu în general și a situației din fiecare regiune sprijinită prin POR (furnizarea de recomandări detaliate);
- completarea analizei SWOT cu aspecte de mediu;
- completarea și modificarea obiectivelor globale și specifice pentru promovarea dezvoltării durabile;
- modificarea formulării unora dintre domeniile cheie de intervenție pentru consolidarea progresului potențial înspre dezvoltarea durabilă a acțiunilor avute în vedere.

POR conține o serie de axe prioritare descrise în domeniile cheie de intervenție detaliate, care reprezintă partea cea mai importantă a POR din punctul de vedere al evaluării posibilului impact negativ și posibilelor beneficii pentru mediu ale acestuia. Evaluarea a fost realizată pentru fiecare domeniu cheie de intervenție (cu excepția Axei Prioritare de Asistență Tehnică) și s-a bazat pe analiza conformității cu obiectivele de mediu relevante în sensul de a se observa dacă și cum domeniile de intervenție pot afecta pozitiv sau negativ atingerea viitoare a obiectivelor de mediu relevante în România.

Pe baza acestei evaluări, echipa SEA a elaborat propuneri de implementare și modificare a priorităților domeniilor de intervenție și a sugerat condițiile pentru implementarea acestora.

Un alt rezultat important al evaluării a fost propunerea de monitorizare a efectelor implementării POR asupra mediului și propunerea de dezvoltare a unui sistem de selecție de mediu care va ajuta la evaluarea performanței de mediu a proiectelor propuse spre finanțare în cadrul POR. Se anticipează că integrarea criteriilor de mediu și a indicatorilor de monitorizare în sistemul general de implementare și monitorizare a POR va permite concentrarea sprijinului din partea fondurilor UE asupra acestor activități, ceea ce va genera efecte pozitive asupra mediului și va minimiza efectele adverse.

Principalele concluzii ale analizei

Evaluarea a avut loc pentru doua versiuni ale POR: una din 2005 și una din aprilie 2006. Versiunea din aprilie 2006 Axa prioritara 3: Întărirea mediului de afaceri

regional și local” include un Domeniu cheie de intervenție suplimentar numit “Reabilitarea platformelor industriale”, care nu exista în versiunea din 2005.

În urma analizei DCI “Reabilitarea platformelor industriale” reiese că această intervenție va avea efecte pozitive semnificative asupra mediului iar prin adugarea ei se îmbunătățește balanța generală a efectelor pozitive și negative ale POR asupra mediului.

Prin compararea ambelor versiuni ale POR s-a ajuns la concluzia că versiunea din 2006 va avea probabil mai multe efecte pozitive asupra mediului decât cea din 2005, deoarece:

- are un DCI suplimentar “Reabilitarea platformelor industriale” în cadrul a-zei prioritare 3
- acest DCI reflectă și corespunde priorităților sugerate în ghidul pentru Fonduri Structurale
- facilitează o mai bună integrare a dezvoltării durabile și cerințelor de protecție a mediului în POR.

Pe baza analizei stării mediului în România, axat pe cele mai importante aspecte de mediu și probleme legate de dezvoltarea regională, echipa SEA a propus înlocuirea termenului “creștere economică” cu termenul “dezvoltare economică” în cadrul obiectivului global. Opinia experților de mediu este că termenul creștere economică nu reprezintă un concept durabil, referitor la mediu, având în vedere că majoritatea resurselor naturale utilizate în dezvoltarea economică sunt finite, iar ‘creșterea economică’ nu este un termen acceptabil în procesul de dezvoltare durabilă.

Echipa SEA a recomandat includerea termenului *durabil* la conceptele de dezvoltare a afacerilor și regiunilor, în cadrul Obiectivelor 2 și 3. Aceleași modificări au fost propuse și pentru Axele prioritare 3 și 4

În timpul evaluării s-a ajuns la concluzia că implementarea obiectivelor și a axelor prioritare ale POR va avea efecte semnificative asupra mediului. În urma implementării proiectelor care se vor derula în baza POR se preconizează obținerea în principal a unor efecte neutre și pozitive. În cadrul axelor prioritare 1 și 3 se anticipează și câteva efecte negative semnificative.

Au fost sugerate următoarele modificări ale DCI:

- DCI 3.1: Dezvoltarea de structuri de susținere a unui mediu de afaceri **durabil**
- DCI 3.2: Reabilitarea platformelor industriale și **refacerea infrastructurii de utilități publice în zone urbane**
- DCI 5.2: Dezvoltarea unui mediu de afaceri **durabil**

Măsurile cheie de atenuare recomandate pentru implementarea POR includ următoarele:

- proiectele trebuie să fie analizate în raport cu evaluarea impactului asupra mediului (EIA) iar în cazul în care se efectuează evaluări ale impactului asupra mediului, trebuie acordată o atenție deosebită atenuării oricăror efecte negative asupra Natura 2000, fragmentării peisajului și dezvoltărilor de tip greenfield (investiții inițiale);
- toate proiectele de dezvoltare turistică trebuie să facă obiectul unei EIA în vederea găsirii de soluții alternative la efectele dăunătoare asupra mediului (ex. în cadrul proiectului de dezvoltare „Super schi în Carpați”);

- o pentru a facilita integrarea aspectelor de mediu în operațiunile sprijinite prin POR este recomandată integrarea criteriilor de mediu în sistemul general de selecție a proiectelor ca și a indicatorilor de monitorizare a mediului propuși în acest raport.

Ca masura suplimentară de prevenire, reducere și, pe cât posibil, compensare a oricărui efect advers semnificativ asupra mediului, a fost propus un sistem de evaluare și selecție a proiectelor din punct de vedere al protejării mediului. Acest sistem a fost conceput în două etape, cu o evaluare pre-proiect din punct de vedere al protejării mediului, în timpul pregătirii proiectului, și o evaluare de mediu formală în timpul procedurilor oficiale de selecție. A fost elaborată o propunere de formular pentru evaluarea propunerilor de proiecte din punct de vedere al impactului asupra mediului, bazată pe obiectivele de mediu relevante și care va facilita evaluarea impactului proiectului propus asupra obiectivelor de mediu relevante.

În selectarea proiectelor este recomandat să se acorde prioritate măsurilor de dezvoltare care:

- o promovează și facilitează utilizarea celor mai bune tehnologii disponibile (BAT);
- o promovează investițiile în zone industriale dezafectate (modernizare) versus zone verzi (investiție de la zero);
- o promovează eficiența energetică, minimizează și reduc cererea de energie și promovează reutilizarea deșeurilor;
- o care se referă direct la transportul public dar și la alte măsuri incluse în POR;
- o au ca scop producerea și înlocuirea combustibililor fosili cu biocombustibili;
- o promovează eficiența energetică, serviciile de mediu în sectorul turismului și activitățile turistice de genul ecoturism, agroturism etc.;
- o au o abordare „ecologică” a peisajului și ecosistemelor, cum ar fi reabilitarea zonelor industriale sau acțiuni de împădurire și dezvoltarea de zone/spații verzi.

Pentru a implementa sistemul s-a recomandat:

- Incorporarea măsurilor propuse pentru minimizarea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului în cadrul fiecărui domeniu de intervenție oferit (subliniat în sub-capitolul 8.1) printre criteriile de bază de selecție a propunerilor de proiecte
- Incorporarea sistemului de evaluare de mediu propus în sistemul general de evaluare și selecție a propunerilor de proiecte
- Asigurarea unui personal suficient și a expertizei necesare în diferite domenii de mediu cu privire la evaluarea proiectelor
- Asigurarea unei informări suficiente a solicitanților cu privire la aspectele de mediu și asupra posibilelor legături dintre propunerile de proiect și mediu.

Pentru a asigura monitorizarea efectelor de mediu ale programului, a fost propus un set de indicatori de mediu (în corelare cu indicatorii naționali de monitorizare a mediului ca și cu seturile de indicatori EEA). SEA a urmărit stabilirea unor indicatori care să monitorizeze efectele asupra fiecărui obiectiv relevant de mediu. Pentru a asigura monitorizarea, a fost recomandat:

- Incorporarea indicatorilor de mediu propuși în sistemul general de monitorizare a impactului implementării POR.

- Corelarea sistemului de monitorizare cu sistemul de evaluare și selectare a proiectelor ex. utilizarea aceluși obiective/indicatori de mediu pentru evaluarea și selectarea proiectelor și mai departe pentru monitorizarea proiectelor;
- Corelarea monitorizării POR cu monitorizarea proiectelor individuale ex. sumarizarea rezultatelor monitorizării la nivel de proiect pentru a estima efectele generale ale POR asupra obiectivelor de mediu relevante.
- Publicarea rezultatelor monitorizării în mod regulat;
- Asigurarea de personal suficient, având capacități profesionale pentru toate domeniile de mediu din cadrul monitorizării POR;
- Implicarea departamentelor cheie ale MMGA în discuțiile privind sistemul general de monitorizare și în special în modalitatea de incorporare a aspectelor de mediu în sistemul general de monitorizare înainte de adoptarea și implementarea acestuia;
- Informarea adecvată a solicitanților cu privire la aspectele de mediu și la posibilele legături dintre propunerile de proiect și aceste aspecte;
- Implicarea ONG de mediu în comitetul de monitorizare ce va fi stabilit pentru POR.

Consultări

Raportul de mediu a fost întocmit în consultare cu Autoritatea de Management. Consultarea cu alte autorități relevante (ministere și agenții relevante) s-a realizat prin intermediul Grupului de lucru instituit în scopul SEA.

Pentru a oferi un acces mai larg la procesul SEA, echipa SEA a inițiat crearea unei pagini web în cadrul Autorității de Management, unde au fost postate documentele de lucru și alte informații relevante referitoare la SEA (www.mie.ro). Vizitatorii acestei pagini de internet au putut face comentarii scrise referitoare la proiectele de documente SEA și s-au putut înregistra pentru a lua parte la dezbaterile publice programate pentru sfârșitul procesului SEA.

REC România a creat o pagină web pe website-ul său (www.recromania.ro) dedicată „Evaluării ex ante” (EuropeAid/121373/D/SV/RO), care conține documentele provizorii elaborate în timpul SEA referitoare la cele 4 programe operaționale.

Potrivit legislației naționale aplicabile, dezbaterile publice s-au organizat după depunerea oficială a POR, inclusiv a acestui raport de mediu, la Autoritatea SEA (Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor), iar faza de consultări deschise de 45 de zile cu alți factori de interes relevanți și cu publicul s-au organizat în conformitate cu legislația națională. Minutele dezbaterii publice organizate în data de 18 ianuarie și lista participanților sunt atasate în Anexa 6. Comentariile și sugestiile formulate în timpul fazei de consultare și de dezbateri publice au fost luate în considerare în versiunea finală a raportului de mediu și POR.

1. Introducere și metodologie

1.1 Obiectivele SEA

Evaluarea strategică de mediu (SEA) este un instrument utilizat pentru minimizarea riscului și pentru maximizarea efectelor pozitive ale planurilor și programelor de mediu propuse. Directiva Consiliului European nr. 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (în continuare numită Directiva SEA) cere ca SEA să fie efectuată în faza de elaborare a unui plan sau program, precum și elaborarea unui raport de mediu, efectuarea de consultări și luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor consultărilor în procesul de luare a deciziilor. România a transpus Directiva SEA prin Hotărârea de Guvern nr. 1076 din 8 iulie 2004.

Directiva SEA a intrat în vigoare în iulie 2004 și se aplică programării fondurilor structurale și de coeziune pentru 2007-2013.

Procesul de programare a politicii de coeziune analizează și propune intervenții pentru dezvoltare. Procesul SEA examinează rezultatele individuale ale procesului de planificare și poate propune modificări necesare pentru a maximiza beneficiile pentru mediu generate de propunerea de dezvoltare și pentru a minimiza riscurile și impacturile negative ale acestora asupra mediului. Ca atare, procesul de programare și procesul SEA urmează o logică similară, aceasta constituind baza abordării recomandate de Consorțiul de implementare a proiectului.

În plus, SEA este un instrument cheie nu doar pentru planuri și programe de ecologizare și pentru îmbunătățirea logicii și consecvenței generale ale acestora, precum și șansele de reușită¹ în cadrul obiectivelor generale ale politicii de coeziune, furnizând legături cu procesele de planificare paralele (cum ar fi planificarea ex-ante sau planificarea națională strategică) și contribuția la dezvoltarea durabilă.

Mai mult, cerințele Directivei SEA trebuie interpretate astfel încât ONG-urile de mediu din România și societatea civilă să aibă o implicare efectivă în procesul de consultare și să poată fi informate cu privire la evaluarea strategică de mediu la care să și contribuie la evaluarea strategică de mediu.

¹ Manualul SEA pentru Politica de Coeziune 2007-2013, proiectul „Greening Regional Development Programmes” (Programe de dezvoltarea regională ecologică”).

1.2 Metodologie

În cadrul acestei SEA se respectă o abordare specifică evidențiată în „Manualul SEA pentru politica de coeziune 2007-2013” (denumit în continuare manualul GRDP) care a fost elaborat în cadrul proiectului Interreg IIIC „Greening Regional Development Programmes” („Programe de dezvoltare regională ecologică”). Acest manual a fost considerat de DG Regio și DG Mediu în 2006 ca abordarea recomandată pentru realizarea SEA pentru Programele Operaționale pentru politica de coeziune UE din 2007-2013.

Metodologia SEA folosită pentru această evaluare include toate cerințele Directivei SEA, recomandările metodologice din Manualul GRDP și cerințele naționale privind SEA din România, stabilite de HG nr. 1076/2004. Pe baza acestor cerințe, prezenta SEA vizează:

- stabilirea problemelor cheie care trebuie luate în considerare în cadrul elaborării documentului de programare;
- analiza contextului documentului de programare și posibilele tendințe viitoare în cazul în care documentul de programare nu este implementat;
- identificarea unui set optim de obiective și priorități de dezvoltare specifice;
- identificarea măsurilor optime care pot permite cel mai bine realizarea obiectivelor;
- propune un sistem optim de monitorizare și gestionare;
- asigură consultări în timp util și eficiente cu autoritățile relevante și publicul interesat, inclusiv cu cetățenii și grupuri interesate organizate;
- informează factorii de decizie cu privire la documentul de programare și posibilele impacturi ale acestuia;
- notifică autoritățile relevante și publicul general cu privire la documentul de programare final și motivele adoptării acestuia.

Evaluarea versiunii preliminare a POR s-a bazat pe următoarele etape:

- Analiza principalelor probleme și tendințe de mediu din România.
- Analiza planurilor și programelor de mediu relevante și a strategiilor conexe la nivel internațional, UE și național.
- Stabilirea obiectivelor de mediu relevante pentru POR.
- Evaluarea părții descriptive a POR – dacă reflectă în mod corespunzător principalele probleme de mediu relevante pentru POR.
- Evaluarea de mediu a strategiei POR (obiective și axe prioritare).
- Evaluarea de mediu a axelor prioritare și domeniilor de intervenție.
- Propuneri de modificări ale textului POR, pe baza evaluărilor efectuate.
- Propunerea unor indicatori de mediu pentru monitorizarea impacturilor de mediu ale implementării POR
- Propunerea criteriilor de mediu pentru selecția proiectelor.
- Compilarea versiunii preliminare a raportului de mediu.

2 Conținutul și contextul Programului Operațional Regional

2.1 Introducere

Programul Operațional Regional este un document referitor la utilizarea surselor financiare ale UE și a surselor de co-finanțare naționale în mai multe sectoare ale economiei românești. Programul este dezvoltat de Ministerul Integrării Europene (de către Autoritatea de Management) în consultare cu factorii de interes cheie. POR este elaborat în conformitate cu obiectivele Cadrului Strategic Național de Referință (denumit în continuare CSNR), îndeosebi cu obiectivul de dezvoltare referitor la „promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate”. De asemenea, POR se aliază la prioritatea Planului Național de Dezvoltare (PND) privind „diminuarea disparităților dintre dezvoltarea economică și socială din România și dezvoltarea medie din statele membre ale Uniunii Europene”.

POR stabilește obiectivele, axele prioritare și domeniile cheie de intervenție pentru sprijinirea cadrului în care se vor putea depune propuneri de proiecte pentru co-finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) (conform proiectului CSNR).

2.2 Rezumatul principalelor capitole

POR (versiunea proiect din octombrie 2006) cuprinde următoarele părți principale:

- Lista de acronime și abrevieri
- Introducere
- 1. Analiza situației curente
 - 1.1. Analiză comparativă a disparităților dintre regiuni
 - 1.2. Caracteristici socioeconomice ale regiunilor și disparități între regiuni;
 - 1.3. Concluzii în urma experienței de planificare și programare din perioada de pre-aderare și implementare a programelor finanțate prin Phare și fonduri naționale 2000-2006.
- 2. Analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități și riscuri)
- 3. Strategie:
 - 3.1. Obiective;
 - 3.2. Axe prioritare;
 - 3.3. Coerența și conformarea cu politicile comunitare și naționale;
 - 3.4. Complementaritatea cu alte programe operaționale și operațiuni finanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit (FEP)
- 4. Planul financiar.
- 5. Implementare
 - 5.1. Managementul POR;
 - 5.2. Monitorizare și evaluare;

- 5.3.Management și control financiar;
- 5.4.Informare și mediatizare;
- 5.5.Sistemul unic de informații de management
- 6. Parteneriat
- Anexa 1 – Tabele
- Anexa 2 – Profiluri regionale
- Anexa 3 – Analiza SWOT pe regiuni
- Anexa 4 – Distribuția contribuțiilor din partea UE pe categorii în POR

Toate capitolele și secțiunile au fost revizuite în cadrul evaluării strategice de mediu, accentul fiind pus pe acele părți care ar putea evidenția efectele de mediu ale proiectelor care urmează să fie finanțate în baza priorităților POR.

2.3 Obiective generale și specifice și axe prioritare; explicații referitoare la motivele pentru care anumite aspecte nu sunt abordate în acest POR

Obiectivul global al POR este de a „sprijini și promova o dezvoltare economică și socială echilibrată și durabilă a regiunilor din România, acordându-se prioritate celor mai puțin dezvoltate, prin îmbunătățirea mediului de afaceri și a condițiilor de infrastructură de creștere economică”. Obiectivul general este conform cu principiile generale ale Politicii de coeziune a EU 2007-2013 (Linii directoare strategice comunitare 2007-2013).

Pentru realizarea obiectivului general, mijloacele financiare prevăzute de POR se vor concentra asupra axelor prioritare definite care au ca scop implementarea a patru obiective specifice ale POR. Obiectivele specifice ale programului sunt prezentate mai jos:

- o Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunilor
- o Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru desfășurarea de activități comerciale
- o Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor
- o Creșterea rolului socioeconomic al centrelor urbane

Axele prioritare (AP) identificate în POR sunt următoarele:

AP 1: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale

AP 2: Îmbunătățirea infrastructurii sociale

AP 3: Întărirea mediului de afaceri regional și local

AP 4: Dezvoltarea turismului regional și local

AP 5: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

AP 6: Asistență tehnică în vederea sprijinirii implementării POR.

AP 6 nu a făcut obiectul SEA.

2.4 Legăturile cu planurile și programele naționale relevante și documentele internaționale (europene)

Obiectivele specifice ale POR sunt conforme cu partea strategică a CSNR pentru România (2007-2013) aflat în curs de finalizare. POR are legătură cu câteva do-

cumente de programare și juridice strategice naționale și internaționale (în principal europene). Dispozițiile relevante ale politicilor de dezvoltare europene și naționale se referă la axele prioritare prevăzute în sub-capitolul 3.3 "Coerența și conformarea cu politicile naționale și comunitare" din POR.

În POR se subliniază legăturile cu următoarele documente de politică europene: Politica de coeziune pentru sprijinirea creșterii și creării de locuri de muncă – liniile directoare strategice comunitare 2007-2013 {SEC(2005) 904}, Carta albă privind politica europeană a transporturilor. COM 2001 (370), "Politica de coeziune și mediul urban: contribuția urbană la creșterea și crearea de locuri de muncă în regiuni" {SEC(2006) 928}, Carta europeană pentru întreprinderi mici (2000), Joint Inclusion Memorandum și Ghidul Comisiei la regulile comunitare privind ajutorul de stat.

Documentele cheie juridice și de politică de la nivel național subliniate în POR sunt Legea nr. 203/2003 privind înființarea, dezvoltarea și modernizarea rețelelor de transport național și european, Legea nr. 84/1995 privind educația republicată în decembrie 1999, Hotărârea 1088/2004 privind aprobarea Strategiei Naționale a serviciilor sanitare, Planul de Acțiune pentru reformarea sectorului sanitar, Hotărârea de Guvern nr. 1280/2004 privind strategia guvernamentală de sprijinire a dezvoltării IMM-urilor 2004-2008, Legea nr. 350/2001 privind planificarea teritorială și urbanismul, Legea nr. 526/2003 privind aprobarea Programului Național de dezvoltare a turismului montan, „Super schi în Carpați”, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Serviciilor Sociale (HG nr. 1826/2005).

POR are de asemenea trimiteri la CSNR pentru România (2007-2013) precum și la Planul Național de Dezvoltare (PND).

Analizele SEA au identificat următoarele documente naționale cheie referitoare la mediu care au legătură cu POR:

- Legea nr. 271/2003 de ratificare a Protocolului de la Gothenburg
- Strategia națională privind dezvoltarea durabilă (1999)
- OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului înconjurător (JO nr. 1196/30.12.2005), aprobată de Legea nr. 265/2006 (JO nr. 586/06.07.2006)
- Strategia națională privind eficiența energetică – HG nr. 163/2004 și Legea nr. 199/2000, modificată de Legea nr. 56/2006;
- HG nr. 731/2004 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția atmosferei (JO nr. 496/02.06.2004)
- HG nr. 738/2004 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru protecția atmosferei (JO nr. 476/27.05.2004)
- HG nr. 188/2002 (JO nr. 187/20.03.2002) privind aprobarea normelor referitoare la condițiile de deversare a apelor uzate în mediul acvatic, modificată de HG nr. 352/2005 (JO nr. 398/11.05.2005).
- Legea nr. 462/2001 (JO nr. 433/2.08.2001) privind aprobarea OG nr. 236/2000 (JO nr. 625/04.12.2000) privind regimul zonelor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice; actualizată prin Legea nr. 345/19.07.2006 (JO nr. 650/27.07.2006).
- Strategia națională și Planul de acțiune pentru conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor acesteia (1996)
- Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 860/2002 (JO nr. 52/03.01.2003) privind aprobarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de eliberare a acordului de mediu;

- HG nr. 918/2002 (JO nr. 686/17.09.2002) privind instituirea procedurii cadru pentru evaluarea impactului asupra mediului și aprobarea listei de proiecte publice și private cărora trebuie să li se aplice procedura, modificată prin HG nr. 1705/2004 (JO nr. 970/2004)
- HG nr. 1076/8.07.2004 privind instituirea procedurii de evaluare de mediu a anumitor planuri și programe (JO nr. 707/5.08.2004)

Deși Programul Operațional se referă la dezvoltarea durabilă, SEM a recomandat sublinierea și corelarea obiectivelor POR cu dezvoltarea durabilă în conformitate cu prevederile Strategiei Europene pentru Dezvoltare Durabilă (Gothenburg, 2001), deoarece multe acțiuni abordează în mod direct sau indirect obiectivele prevăzute de strategie.

Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă (Gothenburg 2001, revizuită la Bruxelles 2006)

Consiliul European de la Gothenburg (2001) a adoptat prima Strategie UE pentru Dezvoltare Durabilă (denumită în continuare SEDD), care a fost reînnoită la Bruxelles în 2006 în lumina propunerilor Summit-ului Mondial pentru Dezvoltare Durabilă de la Johannesburg (2002). Strategia a realizat astfel sinergii cu strategia de la Lisabona, SEDD fiind așadar amendată pentru a ține seama de dimensiunea socială și economică a dezvoltării.

SEDD subliniază tendințele nedurabile legate de schimbările climatice și utilizarea energiei, care pun în pericol sănătatea publică, de sărăcie și excluziune socială, managementul resurselor naturale, pierderea biodiversității, utilizarea terenurilor și transporturi. SEDD a stabilit noi ținte pentru țările UE, unele dintre acestea fiind legate direct sau indirect de dezvoltarea economică. Aspectele și obiectivele cheie prezentate în SEDD și care sunt direct legate de aspectele prevăzute de POR sunt Schimbările climatice și energia curată, Transporturile durabile, Producția și consumul durabile, Conservarea și managementul resurselor naturale, sănătatea publică, Incluziune socială, demografie și migrațiune, Sărăcia la nivel mondial și provocările dezvoltării durabile.

O listă completă a documentelor strategice naționale și europene relevante este prezentată în Anexa 3 la prezentul document. Obiectivele și prioritățile relevante propuse de documentele conceptuale internaționale și naționale existente au fost utilizate de echipa SEA la realizarea unui set de obiective de referință în domeniul protejării mediului și sănătății (conform capitolului 5 de mai jos).

3 Prezentarea motivelor pentru selectarea opțiunilor (alternativelor) examinate și aspecte privind colectarea datelor necesare

3.1 Alegerea opțiunilor supuse analizei

Legislația aplicabilă – atât Directiva (2001/42/EC) cât și Hotărârea de Guvern (1076/2004) – prevede ca în cadrul SEA să se țină seama de alternativele rezonabile ale programului.

În cazul programării Fondurilor Structurale și de Coeziune, POS-urile reprezintă programe având o singură variantă, iar varianta zero, "fără POS" corespunde situației inițiale, pre-existența față de elaborarea respectivului documentului programatic. Varianta "fără POS" a fost examinată în capitolul 4 privind Starea actuală a mediului și evoluția sa probabilă în cazul în care POS nu ar fi implementat – aceasta a evidențiat faptul că varianta "fără POS" ar conduce la deteriorarea situației de mediu în continuare, deci în absența unei intervenții se vor manifesta o serie de efecte negative asupra mediului. Astfel, analiza s-a concentrat în continuare numai pe variantele componentelor POS - obiective, axe prioritare și domenii cheie de intervenție și pe posibilele îmbunătățiri ale efectelor pozitive asupra mediului.

Manualul Comisiei Europene privind "Implementarea Directivei 2001/42 privind Evaluarea Efectelor Planurilor și Programelor asupra Mediului" oferă explicații clare asupra modului de abordare a variantelor în procesul de elaborare a programului.

Paragraful 5.11 al manualului se referă la faptul că "obligația de a identifica, descrie și evalua variante rezonabile trebuie să se refere la contextul obiectivului Directivei, respectiv cel de a asigura luarea în calcul a efectelor implementării planurilor și programelor în timpul pregătirii și înainte de adoptarea lor". Din momentul în care procesul SEA are loc înainte de finalizarea POS și permite analiza acestuia, cerința de a avea această analiză înainte de procesul de adaptare este respectată.

În plus, paragraful 5.14 se referă la faptul că "variantele alese trebuie să fie realiste". Evaluarea nu trebuie să conducă la elaborarea unor alternative nerealiste și să se concentreze asupra acțiunilor care pot aduce cele mai mari beneficii procesului – în sensul minimizării efectelor negative și sporirii efectelor pozitive asupra mediului.

În continuare paragraful 5.14 se referă la procesul de evaluare: "Un motiv pentru evaluarea variantelor constă în necesitatea identificării metodelor de reducere sau evităre a efectelor adverse semnificative asupra mediului ale planului sau programului propus. În mod ideal, deși Directiva nu impune acest lucru, varianta finală a planului sau programului ar trebui să fie varianta care contribuie cel mai bine la

atingerea obiectivelor fixate in Articolul 1. Selectarea intenționată, in vederea evaluării, a variantelor cu efecte adverse numeroase – deci mai periculoase pentru mediu, pentru a justifica alegerea in final a unei anumite variante de plan sau program, nu se încadrează in scopul acestui paragraf.” Aceasta abordare prezentata in manual, sta la baza deciziei echipei SEA de a se concentra asupra POS, ca singura varianta a programului si de a analiza posibile variante numai referitor la nivelele interne procesului de programare.

În cazul programelor operaționale, alternativele au fost discutate în timpul elaborării POST. Echipa SEA a evaluat **obiectivele alternative, axele prioritare** (cu excepția Axei prioritare privind asistența tehnică) și **domeniile prioritare de intervenție** prevăzute de versiunea de lucru a POR și a formulat recomandări pentru **alegerea formulării optime a acestora** (din punctul de vedere al mediului).

Echipa SEA a evaluat variantele referitoare la obiective, axe prioritare (cu excepția axei prioritare care vizează asistența tehnică) și domenii cheie de intervenție incluse în versiunea de lucru a POR și a prezentat recomandări pentru alegerea formulării optime a acestora din punct de vedere al protecției mediului.

Astfel, in urma analizării obiectivelor, AP si a DCI au fost formulate variante mai bune pentru mediu ale acestor elemente. Acolo unde SEA a identificat un posibil efect negativ semnificativ la nivelul DCI, au fost propuse formulări alternative ale DCI sau s-au făcut propuneri corespunzătoare pentru sistemul de evaluare si selecție de mediu a proiectelor ce vor fi propuse. Toate aceste variante au fost sugerate autoritatilor relevante prin comunicare in cadrul grupului de lucru SEA si prin întâlniri interne cu AM. Astfel de variante au fost de asemenea prezentate si publicului in cuprinsul versiunii raportului de mediu supuse dezbaterii publice. Unele variante sugerate de experții de mediu au fost considerate prea extreme si de aceea nu au fost agreate de Autoritatea de Management (AM).

Versiunea finală a POR va fi înaintată ca document „având o singura varianta”, împreună cu evaluarea ex-ante și rapoartele SEA, precum și de avizul autorității de protecția mediului, ca răspuns la modul în care aspectele de mediu au fost integrate în plan sau în program și in functie de modul în care a fost elaborat raportul SEA.

Echipa SEA este conștientă de faptul că se vor identifica numeroase alternative reale de implementare a programului atunci când vor exista proiecte specifice. Aceste proiecte vor avea dimensiuni diferite, tipuri diferite, amplasamente diferite etc., având, inevitabil, impacturi diferite asupra mediului. Pentru a selecta acele proiecte alternative care prezintă cea mai bună performanță din perspectiva mediului, echipa SEA a sugerat indicatori de mediu și criteriile de selecție a proiectelor care să fie incluse în sistemul de implementare și monitorizare a POR.

3.2 Alternativa POR examinata

Raportul de mediu preliminar a fost finalizat in data de 16 noiembrie, a fost elaborat pentru versiunea POR din aprilie si include modificări ale versiunii din noiembrie 2006. POR si raportul preliminar de mediu au fost puse la dispoziția publicului spre consultare la sfârșitul lunii noiembrie 2006. In baza cererii Ministerului de Finanțe, care a dorit sa se asigure ca SEA ia in considerare variantele alternative, o alta varianta proiect/versiune a POR a fost supusa evaluării echipei SEA in data de 19 ianuarie 2007. Si aceasta a fost inclusa in versiunea finala a raportului de mediu.

Evaluarea a avut loc pentru doua versiuni ale POR: una din 2005 si una din aprilie 2006. Versiunea din aprilie 2006 Axa prioritara 3: „Întărirea mediului de afaceri regional și local” include un Domeniu cheie de interventie suplimentar numit “Reabilitarea platformelor industriale”, care nu exista in versiunea din 2005.

In urma analizei DCI “Reabilitarea platformelor industriale” reiese ca aceasta interventie va avea efecte pozitive semnificative asupra mediului iar prin adugarea ei se imbunatateste balanta generala a efectelor pozitive si negative ale POR asupra mediului.

Prin compararea ambelor versiuni ale POR s-a ajuns la concluzia ca versiunea din 2006 va avea probabil mai multe efecte pozitive asupra mediului decat cea din 2005, deoarece:

- are un DCI suplimentar “Reabilitarea platformelor industriale” in cadrul a-
xei prioritare 3 : „Întărirea mediului de afaceri regional și local”
- acest DCI reflecta si corespunde prioritatilor sugerate in ghidul pentru
Fonduri Structurale
- faciliteaza o mai buna integrare a dezvoltarii durabile si cerintelor de pro-
tectie a mediului in POR.

3.3 Probleme legate de colectarea datelor necesare și alte aspecte

Ministerul Finanțelor Publice și Autoritatea de Management (denumită în continuare AM) au pus la dispoziția echipei SEA suficiente documente relevante care să fie utilizate pentru efectuarea evaluării. Două versiuni ale POR (proiectele din aprilie și octombrie) au fost utilizate în evaluare, însă versiunea finală a raportului de mediu reflectă schimbările aduse la POR în ultima versiune pusă la dispoziția echipei SEA.

Având în vedere că SEA a fost inițiată în momentul în care se întocmea un al doilea proiect complet al POR, beneficiile evaluării ar fi putut fi mai eficiente dacă procesul ar fi început mai devreme, odată cu procesul de programare (proiectul inițial al POR a fost publicat în decembrie 2005). Echipa SEA înțelege faptul că este destul de dificil ca Autoritatea de Management să introducă schimbările în documentul la care s-a lucrat mai bine de un an. Demararea în paralel a SEA și a programării ar fi permis o optimizare treptată a POR din punctul de vedere al me-

diului și ar fi facilitat astfel o cooperare reciprocă mai strânsă între Autoritatea de Management și echipa EMS.

Analiza, recomandările și observațiile privind efectele POR asupra mediului prezentate în raportul de față au fost elaborate în perioada dintre septembrie și octombrie 2006. Cu toate acestea, echipa SEA a elaborat Raportul de Mediu ținând seama de prevederile Directivei SEA (2001/42/CE) și ale Hotărârii Guvernului României nr. 1076/8.07.2004, raspunzând cel mai bine posibil scopului evaluării în limitele de timp disponibile.

Raportul de Mediu este un document de sine stătător care este anexat la raportul ex ante.

4 Situația actuală a mediului și evoluția probabilă a acesteia în lipsa implementării POR

4.1 Analiza situației de mediu și evoluția probabilă a acesteia în lipsa implementării POR

În această secțiune se identifică subiectele și problemele cheie privind aspectele de mediu și sănătate publică, acordându-se o atenție deosebită legăturii cu problemele provocate în special de sectorul dezvoltării economice.

Analiza situației de mediu a fost întocmită ținându-se seama de toate elementele de mediu identificate în faza de analiză a proiectului. Aceste elemente sunt: apa, aerul, solul, schimbările climatice, biodiversitatea, sănătatea umană, managementul riscurilor de mediu, eficiența resurselor și conservarea/managementul durabil al resurselor, patrimoniul peisagistic și cultural, eficiența energetică și sursele regenerabile de energie, conștientizarea cu privire la problemele de mediu, transporturile durabile și turismul durabil.

Descrierea situației curente a obiectivelor de mediu relevante pentru POR are la bază în principal Raportul privind Starea Mediului din România (2004). Datele au fost verificate cu departamentele relevante ale MMGA, care au oferit situații din 2005 pentru anumiți indicatori.

Descrierea posibilelor evoluții în cazul în care POR nu este implementat este constransă serios de anumite elemente de nesiguranță. Acestea includ disponibilitatea datelor referitoare la viitoarele dezvoltări economice, tendințe naționale și globale și impacturi asupra aceluiași aspecte de mediu în urma altor activități (ex. alte POS), progrese tehnologice sau evoluții ale cadrelor legislative, care influențează colectiv evoluția viitoare. Echipa SEA a evidențiat tendințele viitoare pe baza informațiilor despre tendințele din trecut, forțele motrice principale ce determină tendințele (cum ar fi dezvoltarea economică, cunoștințele în domeniul mediului etc.) ca și în baza expertizei proprii.

Tabelul 1. Situația actuală a mediului și evoluția probabilă a acesteia în lipsa implementării POR

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
Aer	În ultimele două decenii s-a observat o ușoară îmbunătățire a calității aerului datorată reducerii activităților economice (inițial) și programelor de rețehnologizare (începând cu sfârșitul anilor '90) derulate în unele sectoare ale economiei și în unele uzine majore, precum și monitorizării intense de către autoritățile de protecție a mediului și cerințelor de mediu mai stricte. Utilitățile energetice și termice (in-	Cererea de energie va crește probabil în România astfel că dacă nu se întreprinde nicio acțiune în acest sens, poluarea provocată de sistemele de termoficare centralizate și marile instalații de ardere va continua să crească din cauza creșterii economice. Energia produsă de centralele nucleare nu va face decât să satisfacă cererea tot mai mare de energie. Odată cu creșterea sectorului trans-

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>stalațiile mari de ardere și unitățile de termoficare municipală) erau principalele surse de poluare cu SO₂ (75,73%) în 2003. Emisiile de SO₂ au scăzut în perioada 1995 – 2001 din cauza prăbușirii sectorului industrial iar din 2003 au început din nou să crească din cauza revigorării economiei.</p> <p>Emisiile de NO_x sunt provocate în mare parte de industria energiei electrice și termice (39,24%), traficul rutier (31,58%) și industriile manufacturiere (11,39%).</p> <p>Emisiile de mercur au înregistrat o scădere de 33,81% în 2003 comparativ cu 2002. Emisiile de cadmiu au scăzut cu 50,17% în 2003 în raport cu 2002. Emisiile de plumb au scăzut în 2003 cu 52,3% comparativ cu 2002, în principal datorită eliminării benzinei cu plumb de pe piața carburanților. Toate rafinările din România au încetat producția de benzină cu plumb iar importurile de benzină cu plumb au fost la rândul lor oprite.</p> <p>Practicile destul de obișnuite de ardere a deșeurilor (municipale și industriale, uneori prin incendii neintenționate) generează emisii de CH₄ și CO₂, având în vedere lipsa resurselor pentru alternative mai sigure.</p> <p>Traficul rutier afectează mediul în principal din cauza emisiilor de NO_x. Emisiile sunt mult mai ridicate din cauza flotei de transport greu în mare parte depășită din România (vehicule vechi și întreținute defectuos, care funcționează pe bază de amestecuri de motorină și petrol, care generează poluare cu substanțe aromatice și uleiuri grele insuficient arse).</p> <p>Poluarea aerului din orașe este în mare parte provocată de transport (privat și public), deși în România nu există date disponibile privind ponderea deținută de fiecare mod de transport în poluare. În ultimii ani, poluarea aerului din orașe a crescut îngrijorător.</p> <p>Transportul public (denumit în continuare TP), considerat un mijloc de transport mai curat, contribuie la poluarea generală a aerului din orașe din cauza flotei învechite și aglomerației (mai multe detalii în acest sens sunt prezentate în capitolul privind transportul durabil).</p> <p>Incineratoarele folosite de spitale</p>	<p>porturilor, vor apărea și probleme privind calitatea aerului, în special în mediul urban.</p> <p>În ceea ce privește poluarea provocată de particulele de materie, dacă nu se vor realiza îmbunătățiri pe termen scurt și mediu în București și alte mari orașe, situația deja alarmantă a sănătății umane va continua să se deterioreze nu doar în interiorul orașului ci și în zonele din jur.</p> <p>În viitor se poate produce un impact probabil indirect ca urmare a transferului impactului asupra mediului către impactul asupra sistemului socioeconomic, din cauza deteriorării calității vieții.</p> <p>Sistemul de transport public învechit reprezintă o sursă majoră de poluare a aerului urban din cauza nivelului redus de întreținere. Dacă nu se iau măsuri de reînnoire a sistemului de transport public și dacă nu i se acordă prioritate în traficul general, ponderea sa va continua să scadă abrupt iar autovehiculele private vor continua să diminueze tot mai mult calitatea și așa precară a aerului din mediul urban.</p> <p>Trenurile sunt considerate mijloace de transport mai ecologice însă dacă costurile de transport, calitatea și accesibilitatea pentru mai multe comunități din țară nu se îmbunătățesc, atunci este puțin probabil să se realizeze trecerea la un mijloc de transport mai ecologic pe termen scurt sau mediu.</p> <p>Poluarea aerului este exacerbată de arderea ilegală a deșeurilor municipale și industriale, care nu va înceta dacă nu se iau măsuri în acest sens.</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	sunt învechite și suprautilizate, generând cantități mari de poluanți. Acestea trebuie închise în timp util. Surse suplimentare de poluare a aerului sunt considerate și arderile ilegale și accidentale de deșeuri.	
Apă	<p>În ultimii ani, în România s-a observat o îmbunătățire a calității apei în diferitele bazine hidrografice ca urmare a reducerii numărului de ferme zootehnice și închiderii diferitelor industrii poluatoare în ultimele două decenii. În 2005, calitatea generală a apelor de suprafață a fost evaluată în 781 de secțiuni de supraveghere (puncte de măsurători): 12,9% au fost încadrate în categoria I, 38,5% în categoria II, 26,1% în categoria III, 15% în categoria IV și 7,4% în categoria V de calitate a apei.</p> <p>Calitatea precară a apei este provocată în special de acțiunea umană și de poluarea difuză a surselor. Cel mai mare raport de poluare a surselor de apă este atribuit operatorilor de apă din orașe și serviciilor comunale de canalizare, industriei chimice, metalurgiei, activităților de minerit și sectorului zootehnic. Sursele difuze de poluare sunt activitățile agricole (nitrați și sedimente solide acumulate în ultimii 20 de ani ai agriculturii intensive din vremea comunismului), consumul de materii prime în industrie și deșeurile.</p> <p>Există 1.310 de stații de tratare a apelor uzate urbane și industriale și numai 37,6% dintre acestea funcționează în mod corespunzător. Apele deversate tratate insuficient conțin în principal substanțe organice, solide în suspensie, săruri minerale și amoniu.</p> <p>Calitatea apei Mării Negre Țărul românesc al Mării Negre este afectat de poluarea venită de pe Dunăre, prin deversările directe de ape uzate tratate insuficient provenite din sursele terestre, precum și de activitățile intense poluatoare din porturi (repararea navelor și deșeuri, materii prime și produse finite, substanțe de tranzit etc.).</p> <p>În 2005, calitatea apei utilizate pentru scăldat în zona de coastă era în valorile standard în ceea ce privește parametrii fizico-chimici, însă parametrii microbiologici au demonstrat un tip de poluare organică (eutroficare) care afectează ecosistemele vii.</p>	<p>Contaminarea apelor de suprafață va continua să crească dacă drenarea și deversarea apelor uzate fără un tratament prealabil sau tratate insuficient (din activități municipale și industriale) vor continua sau vor începe să crească datorită creșterii generale a economiei. O presiune suplimentară de poluare a apelor va continua să se manifeste și din cauza modului de depozitare a deșeurilor solide și substanțelor periculoase din activitățile industriale și miniere dacă practicile nu se îmbunătățesc. Procentul cursurilor de apă cu o calitate necorespunzătoare a apei va crește probabil dramatic, ducând la reducerea resurselor de apă potabilă pentru populație.</p> <p>Iazurile de decantare din industria minieră și diferitele tipuri de lagune de deșeuri industriale lichide din toate cele 8 regiuni vor continua să reprezinte o sursă periculoasă de poluare dacă nu se vor lua măsuri de consolidare a barierelor iazurilor de decantare și de închidere și curățare a haldelor de deșeuri industriale.</p> <p>Calitatea apei Mării Negre Dezvoltarea industrială va duce la creșterea poluării generale a apei dacă nu se iau măsurile necesare pentru asigurarea tratării apelor uzate industriale și municipale. Dacă dezvoltările sprijinite în regiunea Mării Negre din România nu sunt însoțite de măsuri care să garanteze că deversările de ape respectă standardele privind calitatea apei, situația – care a arătat semne de îmbunătățire ca urmare a declinului industrial – va începe din nou să se deterioreze.</p> <p>Apele subterane Revigorarea industriei și a activităților de dezvoltare economică va crește presiunile asupra apelor subterane. Dacă creșterea economică prevăzută de programele naționale și politica de coeziune nu asigură un management corespunzător al deșeurilor industriale sau îmbunătățirea serviciilor de mediu ale infrastructurii sociale, educaționale, comerciale și turistice, atunci starea</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>Pe de altă parte, în ultimii 10 ani, din cauza declinului industriilor intens poluatoare, s-a constatat o scădere constantă a nivelului de poluare din țările de pe malul Mării Negre și țările riverane Dunării, precum și pe țărmul românesc al Mării Negre.</p> <p>Apele subterane Contaminarea apelor subterane depinde în mare măsură de contaminarea apelor de suprafață și de calitatea solului. Nivelul cel mai ridicat de poluare subterană istorică poate fi întâlnit în zonele puternic industrializate cum ar fi zona rafinăriilor de pe Valea Prahovei, industriile siderurgice și metalurgice din partea de nord-vest a țării, industriile de minerit și extracție în general și combinatele de produse chimice din toate regiunile țării.</p>	<p>apelor subterane probabil se va înrăutăți în unele locații. Situația poate avea chiar un impact negativ de durată asupra mediului, din cauza faptului că apele subterane au un regim de auto-tratare foarte lent, aproape inexistent, dar în principal din cauza faptului că apele sunt folosite de o mare parte a populației pentru consum.</p>
Sol	<p>Solul din România este afectat într-o mare măsură de un sistem de management al deșeurilor de o calitate insuficientă sau defectuoasă, care a dus la acumularea deșeurilor în halde întreținute necorespunzător și gropi de gunoi ilegale de origine municipală și industrială. Din cauza deficiențelor sistemului și lipsei de stimulente pentru reducerea generării de deșeuri, pentru reciclarea și valorificarea deșeurilor, în țară s-au acumulat cantități mari de deșeuri pe sol care provoacă poluarea solului, apelor de suprafață și subterane și deteriorarea ecosistemelor, reprezentând un potențial pericol pentru sănătatea umană.</p> <p>Acidifierea solului Acidifierea este provocată de arderea combustibililor fosili care generează emisii de amoniu, dioxid de sulf și oxizi de azot. Rezultatul acestor emisii este acidifierea solului și poluarea resurselor de apă de suprafață și subterane, impactul asupra ecosistemelor, precum și erodarea clădirilor, degradarea obiectivelor arheologice și culturale. În România și în restul Europei, această problemă este provocată într-o mare măsură de marile instalații de ardere, centralele de termoficare municipale și transporturi. Amploarea și efectele problemei nu se cunosc, însă constau în efecte asupra ecosistemelor și costuri economice datorate deteriorării solului și clădirilor.</p> <p>Eroziunea solului</p>	<p>Sistemele de colectare a deșeurilor insuficiente sau incomplete (cum ar fi componentele de triere, reciclare și valorificare a deșeurilor) vor continua să afecteze solul și apele prin acumularea de noi cantități de deșeuri generate, eliminate necorespunzător. Această situație va necesita noi suprafețe de teren. Depozitarea ilegală a deșeurilor din cauza serviciilor necorespunzătoare (capacități insuficiente) va continua, ducând la incendii ocazionale și generarea de emisii în aer.</p> <p>Cantitatea de deșeuri municipale va crește din cauza creșterii economice, ducând la creșterea consumului, și din cauza racordării tot mai multor zone la sistemele de colectare a deșeurilor municipale. Dacă nu se vor introduce sisteme de triere a deșeurilor și nu se asigură stimulente pentru trierea și recuperarea deșeurilor, cantitatea resurselor irosite (ex. sticlă, plastic, metal etc.) nu va fi recuperată iar generarea deșeurilor va fi tot mai costisitoare (cheltuieli tot mai mari în locul obținerii de profituri din trierea și reciclarea deșeurilor) și va necesita tot mai multe soluții de depozitare care vor avea un impact negativ semnificativ asupra mediului.</p> <p>Ponderea deșeurilor din construcții și demolări în deșeurile municipale va continua să crească. Piața ilegală a deșeurilor din demolări și construcții va continua să existe din cauza prețurilor ridicate ale materialelor de construcții și va reprezen-</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>Alunecările de teren, eroziunea solului și deșertificarea reprezintă probleme de mediu importante în regiunile Moldova și Oltenia. Problema devine tot mai frecventă, fiind stimulată de despăduriri. Nefinalizarea procesului de împroprietărire a determinat un regim neclar al unor resurse de pădure (pădurile care nu au fost privatizate sau cele care au fost date în proprietate dar au fost exploatate fără un control corespunzător) și permite exploatarea necontrolată și în continuare a resurselor de pădure, într-un mod nedurabil, care provoacă erodarea solului.</p> <p>Hydroeroziunea afectează stabilitatea mecanică a digurilor prin crearea de breșe în pereții digurilor, care permit infiltrarea de metale grele.</p>	<p>ta o modalitate de reutilizare a deșeurilor din construcții. Deșeurile periculoase vor continua să se acumuleze, sporind riscul pentru sănătatea umană și provocând o contaminare crescută a solului.</p> <p>Acidifiere Creșterea emisiilor din sectorul industrial, transporturi și surse municipale va continua să afecteze solul și ecosistemele dacă nu se fac investiții în reducerea emisiilor de sulf în atmosferă din procesele de combustie.</p> <p>Eroziunea solului Problema degradării solului prin alunecări de teren și eroziune va lua amploare dacă nu se iau măsuri de împădurire a anumitor zone și întărire a iazurilor de decantare, din cauza riscului reprezentat de schimbările climatice și creșterea perioadelor cu precipitații severe.</p>
Schimbările climatice	<p>Principalele gaze care produc schimbări climatice sunt dioxidul de carbon (CO₂), metanul (CH₄) și oxidul de azot (N₂O).</p> <p>În 1989, emisiile totale cumulate de gaze cu efect de seră din România se ridicau la 261 de milioane de tone echivalent CO₂. Emisiile totale nete de gaze cu efect de seră au scăzut cu aproximativ 50% în 2002 comparativ cu anul de referință 1989. Această scădere semnificativă s-a datorat în principal scăderii producției industriale (scăderii consumului de energie și închiderii unor ramuri/sectoare industriale), reducerii practicilor de agricultură intensivă și restructurării economiei în tranziția către o economie de piață mai degrabă decât măsurilor și politicilor de reducere a schimbărilor climatice.</p> <p>Potrivit celei de-a treia Convenții privind comunicările naționale referitoare la schimbările climatice (2003), 11% din gazele cu efect de seră din România proveneau în 2001 din sectorul transporturilor.</p>	<p>Odată cu eforturile României de accelerare a creșterii economice, se așteaptă o creștere a gazelor cu efect de seră. Acest lucru se va întâmpla dacă România nu va reuși să mențină reducerile de emisii prin implementarea măsurilor de eficiență energetică în paralel cu alte măsuri de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Strategia națională privind schimbările climatice 2005 prevede că nu sunt necesare activități suplimentare pentru îndeplinirea acestui obiectiv specific, deși tendințele arată că odată cu creșterea economiei naționale cresc deja și emisiile de gaze cu efect de seră, care pot continua să crească și să pună în pericol angajamentele naționale.</p> <p>Emisiile de gaze cu efect de seră în scenariul de bază cresc cu aproximativ 2%/an, ceea ce reprezintă o rată de creștere mai mică decât creșterea PIB. Acest lucru se datorează în principal angajamentului de trecere la sectoare economice mai puțin intensive din punct de vedere energetic precum și îmbunătățirilor de eficiență energetică și înlocuirii combustibililor în sectorul energetic. Arderea combustibililor fosili în sectorul energetic va rămâne cea mai mare sursă de emisii de gaze cu efect de seră, în timp ce creșterea cea mai mare a emisiilor în termeni relativi se poate observa în sectorul transporturilor.</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
Biodiversitate	<p>Pădurile acoperă aproximativ 29% din suprafața României, restul fiind acoperit de terenuri agricole, cursuri de apă și alte zone. 5 dintre cele 11 regiuni biogeografice se află în România, ceea ce reprezintă numărul cel mai mare de regiuni biogeografice dintr-un singur stat membru UE. Ecosistemele naturale și semi-naturale acoperă 47% din teritoriul țării. România are 783 de tipuri de habitate identificate.</p> <p>Rețeaua Natura 2000 Rețeaua Natura 2000 este în curs de dezvoltare și ar trebui să fie finalizată până la sfârșitul acestui an. Au fost identificate 190 de zone de protecție special a faunei aviare, ceea ce reprezintă aproximativ 27% din suprafața României, precum și 370 de obiective de importanță comunitară, care reprezintă aproximativ 14% din teritoriul României. Există zone în care activitățile umane au avut efecte negative asupra conservării speciilor sălbatice.</p> <p>Un număr mare de zone protejate ar putea provoca „tensiuni” pentru populație și agenții economici din apropierea resurselor și zonelor tampon, actorii din dezvoltarea economică și infrastructura turistică, deoarece se vor transforma în resurse protejate în cadrul Natura 2000.</p> <p>Fragmentarea habitatelor România are încă cele mai mari suprafețe de teren nefragmentate din Europa, deși dezvoltarea infrastructurii de transporturi și extinderea urbană din ultimul deceniu a crescut fragmentarea habitatelor la o scară mai mare decât înainte din cauza amplorii și vitezei dezvoltărilor. Tendința de a acapara noi zone care nu au fost afectate de industrializare și urbanizare și creșterea investițiilor de tip greenfield versus rețehnologizarea unităților existente au crescut fragmentarea habitatelor în România.</p>	<p>Chiar dacă se vor menține mari suprafețe împădurite datorită extracțiilor selective, suprafața pădurilor s-ar putea reduce atât din punctul de vedere al calității speciilor naturale cât și din punctul de vedere al componenței dacă nu se asigură un regim de protecție corespunzător. Reducerea suprafețelor împădurite sau scăderea funcțiilor protective ale acestora în atenuarea inundațiilor și reducerea concentrației de nutrienți va fi un alt efect probabil dacă nu se aplică bune practici de management.</p> <p>Rețeaua Natura 2000 Din cauza caracterului incomplet al obiectivelor Natura 2000 și lipsei planurilor de management (actualizate), este probabil ca dezvoltările economice și proiectele sprijinite de POR să afecteze cadrul, care are ca scop conservarea habitatelor și speciilor specifice din România.</p> <p>Fragmentarea habitatelor Intensificarea investițiilor în economie fără luarea de măsuri de reducere a efectelor asupra biodiversității, pădurilor și habitatelor (din cauza dezvoltării infrastructurii energetice și de comunicare, dezvoltării afacerilor și producției etc.) va duce la o fragmentare și mai mare a habitatelor și la pierderea biodiversității. Pierderea va fi accelerată de intensificarea dezvoltării sectorului de producție în detrimentul pădurilor și de tăierile masive de păduri.</p>
Sănătatea umană	<p>O problemă îngrijorătoare la acest capitol este zgomotul, alte probleme fiind abordate în secțiunile referitoare la poluarea aerului și a apei. Zgomotul este o problemă de mediu și sănătate, în special în aglomerările urbane. Ca urmare a traficului intens, în multe orașe și municipii se înregistrează niveluri ale zgomotului peste normele standard admise. Sursele majore de poluare sono-</p>	<p>Din cauza intensificării traficului în zonele urbane precum și în afara orașelor și municipiilor, zgomotul provocat de traficul rutier va crește probabil. Zgomotul provenit de la traficul aerian va crește la rândul său din cauza măririi numărului de zboruri și pasageri (impact localizat). Dacă nu se iau măsuri pentru sprijinirea transportului public și a mij-</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>ră în România sunt traficul rutier (în interiorul și în afara orașelor), traficul aerian (din cauza utilizării unor aeronave zgomotoase), traficul feroviar și construcțiile.</p> <p><i>Zgomotul și vibrațiile provocate de traficul rutier</i> reprezintă o reală problemă, cu efecte semnificative asupra celor care locuiesc sau muncesc în apropierea zonelor de trafic intens. Zgomotul și vibrațiile provocate de traficul rutier în zonele urbane provin în principal de la motoare și dispozitivele cu eșapament iar în zonele rurale de la interacțiunea dintre anvelope și roți și suprafețele feroviare și rutiere.</p> <p>Starea precară a vehiculelor de transport public reprezintă o altă sursă majoră de zgomote și vibrații, în special pe șosele, atunci când benzile pentru transport public nu sunt separate și nu li se acordă prioritate.</p>	<p>loacelor de transport alternativ (prin asigurarea siguranței mersului pe jos și mersului cu bicicleta pe drumurile urbane aglomerate) se va produce o deteriorare și mai accentuată.</p> <p>Zgomotul provocat de dezvoltări și construcții va crește odată cu îmbunătățirea economiei și dezvoltarea țării.</p>
Managementul riscurilor de mediu	<p>În ultimele două decenii s-a observat o creștere a frecvenței și intensității perioadelor de precipitații, care a dus la inundații care au provocat nu doar daune socioeconomice în unele părți ale României ci și pierderi de vieți omenești. Efectele negative ale inundațiilor au fost intensificate de construcțiile neautorizate în zonele predispușe la inundații, diminuarea zonelor inundabile și procesele de despădurire masivă.</p> <p>Locurile de risc ridicat din bazinele hidrografice sunt cele afectate de industria minieră, industria chimică, extracția petrolului și rafinare, tăierea lemnului și prelucrarea cherestelei asociate cu industria celulozei și hârtiei, prelucrarea metalelor, producția de energie și deșeurile radioactive.</p>	<p>Zonele de mare risc ecologic aferente spargerii conductelor de petrol, depozitelor ilegale de deșeurii, scurgerilor de detergenți și poluanți organici provocate de utilizarea de tehnologii industriale învechite provoacă incendii, atacuri teroriste și furturi de petrol din conducte fără o monitorizare constantă, măsuri de control și sancțiuni, măsuri de reducere a riscurilor în zonele fierbinți, închiderea sau monitorizarea circuitelor cianurii, măsuri eficiente de operare a stațiilor existente de tratare a apelor uzate și mai multe facilități pentru măsuri alternative.</p>
Eficiența și conservarea resurselor / managementul durabil al resurselor	<p>România este bogată în resurse naturale de energie (hidrocarburi) și alte resurse, însă de la sfârșitul ultimului secol s-a observat o epuizare rapidă a rezervelor extinse de combustibili fosili, inclusiv petrol, gaze naturale, antracit, lignit, șișturi bituminoase și turbă.</p> <p>În ultimele două decenii s-a produs o schimbare semnificativă în utilizarea resurselor naturale din cauza diminuării activității industriilor mari consumatoare de resurse, transferării producției anumitor bunuri peste hotare, extinderii anumitor industrii (ex. industria mobilei) și apariției unor industrii noi. Re-</p>	<p>Dacă nu se iau măsuri pentru inițierea și facilitarea reducerii deșeurilor prin minimizarea generării, sortare, reutilizare și reciclare, cantitățile de deșeurii vor continua să crească și se vor irosi resurse importante, ducând la creșterea problemelor de poluare a solului, apei și aerului și la degradarea peisajului.</p> <p>Utilizarea materiilor prime (altele decât sursele de energie, cum ar fi lemnul, piatra, nisipul) se va intensifica datorită dezvoltării și creșterii producției iar reducerea accentuată a resurselor de energie neregenerabile va continua dacă nu se iau măsuri pentru conservarea acestora</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>sursele naturale care sunt extrase și utilizate local sau exportate ca materii prime pentru producție peste hotare sunt zăcămintele metalice, inclusiv fier, mangan, crom, nichel, molibden, aluminiu, titan, vanadiu, plumb, aur și argint. Apar noi cariere pentru extracția rocilor pentru uz local sau pentru export. Utilizarea eficientă a resurselor datorită diminuării cantităților este una dintre preocupările cheie ale României.</p> <p>Deșeurile reprezintă o altă resursă a cărei utilizare nu este încă explorată în România. Deșeurile conțin foarte multe materiale valoroase care pot fi separate, reciclate și valorificate. Procentul colectării de deșeurii triate este redus; în 2001, acesta era de 2% iar în 2002 de 7% din deșeurile municipale totale colectate, reprezentând deșeurile colectate în cadrul proiectelor pilot de colectare separată a deșeurilor reciclabile sau în cadrul unităților industriale, instituțiilor sau chiar în comerț.</p>	sau creșterea eficienței energetice.
Patrimoniul peisagistic și cultural	<p>România deține o mare diversitate de peisaje începând cu plajele de pe litoral și până la zonele muntoase. Peisajul și obiectivele culturale reprezintă resurse naturale care contribuie la atractivitatea țării pentru turiști și la dezvoltarea afacerilor. Din cauza dezvoltărilor planificate de stat în ultimul secol precum și dezvoltării rapide a economiei din ultimul deceniu, peisajul natural și cultural este supraexploatat și neglijat, neacordându-se o atenție prea mare aspectelor vizuale și culturale. Terenurile verzi sunt utilizate la scară largă pentru dezvoltări (industriale și sociale) iar acțiunile de construcții pătrund în zone care secole la rând au fost considerate neatrinse și dedicate scopurilor culturale.</p> <p>Preluarea terenurilor neconstruite în loc de modernizarea facilităților existente vine ca urmare a construcțiilor de locuințe noi, dezvoltărilor urbane, construcției de centre comerciale și administrative, construcției de centre industriale/de producție și de afaceri.</p> <p>Zone industriale dezafectate În cadrul schimbărilor economice și sociale din ultimele două decenii, România a acumulat multe zone de infrastructuri abandonate, locații cu</p>	<p>Având în vedere tendințele actuale de a acorda prioritate construcțiilor de tip greenfield și lipsa de stimulente pentru ecologizarea și utilizarea zonelor din interiorul dezvoltărilor urbane și rurale, zonele naturale și culturale din apropierea zonelor urbane și din țară vor continua să se diminueze și vor suferi de pe urma dezvoltărilor industriale și economice care nu vor contribui mai deloc la conservarea și îmbogățirea patrimoniului cultural al României.</p> <p>Zone industriale dezafectate Situația actuală și eforturile nesemnificative de revitalizare a vechilor platforme industriale sau lipsa unor astfel de eforturi vor exercita și în continuare presiuni asupra zonelor verzi din interiorul și exteriorul zonelor urbane, amenințând biodiversitatea, protecția peisajului natural și cultural (prin acumularea tot mai multor zone industriale dezafectate și creșterea riscurilor aferente zonelor vechi de acest gen) și ducând la eliminarea spațiilor verzi în orașele care suferă deja din cauza congestiei și poluării. Pe termen lung, deteriorarea peisajului natural și cultural este inevitabilă.</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>construcții neterminate și locuințe dezafectate. Nu există date disponibile privind zonele acoperite cu astfel de construcții dezafectate. Aceste vechi platforme industriale reprezintă o problemă de mediu și de sănătate publică, diminuând în același timp atractivitatea țării, în pofida resurselor naturale și culturale bogate ale acesteia.</p> <p>Numărul de zone industriale dezafectate a crescut dramatic în ultimul deceniu și jumătate în România din cauza tendințelor de demarare a dezvoltărilor economice de tip greenfield (construcții de la zero). Aceste vechi platforme sunt transformate în halde de deșeuri ilegale, punând în pericol mediul înconjurător. În momentul de față nu există o monitorizare a acestor zone și a riscurilor aferente.</p>	
Eficiența energetică și sursele regenerabile de energie	<p>Industria, populația și transporturile sunt cei mai mari consumatori de energie, provenită în cea mai mare parte din resurse neregenerabile (combustibili fosili). Înainte de 1989, economia României era caracterizată de prezența industriilor puternic energofage. Restructurarea industrială a dus la o scădere cu 40% a intensității energetice în perioada 1989– 2000. Totuși, acest lucru se datorează în principal reducerii activității industriale mai degrabă decât măsurilor de reducere a consumului energetic. România rămâne un utilizator ineficient de energie.</p> <p>Începând cu 2000, consumul total de energie la nivel intern a crescut semnificativ. În 2005, consumul intern brut de energie a crescut cu 11,3% comparativ cu 2000. Valoarea intensității energiei primare în România era de 0,770 toe/1.000 Euro în 2003, iar valoarea intensității energiei finale era de 0,496 toe/1.000 Euro, potrivit datelor statistice furnizate de Observatorul Național pentru Energie. În 2001, intensitatea energiei finale în România era de aproximativ 4,24 ori mai mare decât în UE (0,637 toe/1000 USD95 comparativ cu 0,15 toe/1000 USD95 în UE). În perioada 1999-2004, eficiența energetică a crescut cu 1% pe an datorită închiderii unor unități economice ineficiente precum și creării unor noi companii eficiente din punct de vedere energetic.</p>	<p>Tendința de creștere a consumului de energie va duce la creșterea cererii de energie. Dacă nu se iau măsuri pentru facilitarea eficienței energetice și economisirilor de energie, utilizarea resurselor de energie neregenerabile va crește și mai mult ca urmare a creșterii economice și exploziei consumului de energie.</p> <p>Acest consum va crește simțitor, reducând tot mai mult sursele naturale de energie. Se estimează că în momentul în care se va lansa cel de-al doilea reactor nuclear, acesta va compensa numai cererea crescută de energie a țării dar nu va contribui la reducerea producției de energie a centralelor convenționale. Există foarte puține exemple de înlocuire a combustibililor convenționali cu combustibili cu conținut redus de carbon. Această tendință va spori presiunea asupra gazelor naturale (în mare parte importate din Rusia).</p> <p>Situația alegerii tipurilor de combustibili poate fi ușor diferită deoarece noile echipamente achiziționate din UE sunt dezvoltate pe baza celor mai recente tehnologii și permit conservarea eficientă a energiei. Măsurile de eficientizare pentru echipamentele produse în România pot fi îmbunătățite prin deschiderea piețelor și dorința de a concura cu produsele provenite din alte țări ale lumii. Poate exista o tendință naturală de asigurare a eficienței energetice a echipamentelor.</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>Centralele energetice sunt învechite iar echipamentele sunt depășite moral, ceea ce duce la creșterea costurilor de producție și pierderi de energie. Majoritatea termocentralelor (aproximativ 82%) sunt în funcțiune de peste 20 de ani. Majoritatea dintre acestea și-au depășit perioada de operare, având astfel un impact negativ asupra mediului înconjurător. În plus, 37% din hidrocentrale și-au depășit durata de viață operațională. În ceea ce privește rețeaua energetică, nivelul de depreciere a liniilor de electricitate este de 50% și 60% pentru transformatoare. Aceeași situație se regăsește și la nivel de rețele de distribuție; 64% din rețeaua de distribuție a gazelor are peste 25 de ani. În prezent, aproximativ 57% din electricitate este produsă pe bază de combustibili fosili (cărbune, gaze naturale), cu costuri de producție foarte ridicate. În prezent, 29% din energia totală consumată este produsă în hidrocentrale de mare randament iar 10% în centrala nucleară de la Cernavodă, restul fiind obținut din combustibili fosili. Alte forme de surse regenerabile de energie sunt subexploatate și realizate în unități cu randament scăzut.</p> <p>Energiile regenerabile</p> <p>Potențialul de producție a energiei pe bază de biomasă al țării este estimat la aproximativ 7.594 de milioane/an (318 PJ/an), ceea ce reprezintă aproximativ 19% din consumul total de resurse primare în 2000. Autoritățile locale au conștientizat posibilitatea de generare a energiei pe bază de biomasă după implementarea programului Sawdust 2000, în care 5 centrale din orașele Vatra Dornei, Gheorghieni, Întorsura Buzăului, Huedin și Vlahita au fost convertite pentru a utiliza biomasă.</p> <p>Energie eoliană reprezintă o altă opțiune în România însă până în prezent nu există decât câteva turbine eoliene care funcționează (Tihuța în Bistrița, Ploiești, Baia în Tulcea și Corbu în Constanța).</p> <p>Energia solară devine la rândul său atractivă pentru companii și pentru uz privat. Un bun exemplu în acest sens îl constituie orașul Mangalia, unde o companie privată produce 210MWh/an cu ajutorul panourilor solare.</p>	<p>Cu toate acestea, utilizarea finală a energiei depinde și de gradul de conștientizare a necesității de a conserva energia nu doar din cauza tendințelor de dezvoltare ci și din cauza impactului energetic asupra mediului. Dacă nu se aplică măsuri de educare și conștientizare în acest domeniu, impactul va fi minim.</p> <p>În plus, multe centrale au probleme cu recuperarea costurilor de la clienți și nu își pot permite să îmbunătățească eficiența producției. Dacă nu se iau măsuri, această tendință negativă va continua.</p> <p>Energiile regenerabile</p> <p>Strategia de utilizare a resurselor de biomasă nu poate fi dezvoltată fără sprijin guvernamental sau cu un impact redus asupra sectorului de producție energetică.</p> <p>Pentru a genera necesarul de 1-5% de biocombustibil ca procent din combustibilii fosili, care va deveni obligatoriu prin lege în următorii doi ani (în special pentru motorină), este nevoie de sprijin guvernamental pentru îndeplinirea obiectivelor asumate de România în procesul de aderare la UE.</p> <p>Zonele cu mare potențial eolian din România se suprapun cu zonele protejate. Zonele cu impact ecologic nu sunt definite. Generarea de energie eoliană necesită sprijinul autorităților de mediu și al publicului, iar dacă nu se acordă acest sprijin, dezvoltarea acestui tip de energie va continua să stagneze, fără să aibă vreun impact.</p> <p>Generarea energiei din surse hidro nu este considerată o sursă durabilă, astfel că dezvoltarea de noi baraje nu trebuie susținută, mai ales că cele vechi sunt deja colmatate iar potențialul hidro va scădea rapid în următorii ani.</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>Energia geotermală oferă un potențial sporit având în vedere existența a 70 de izvoare geotermale în diferite zone geografice ale țării, 45 dintre acestea fiind situate în zone aflate în conservare. Utilizarea energiei geotermale pentru încălzire în Oradea și Beiuș reprezintă o nouă tehnologie în România.</p> <p>În același sens, există 3-4 capacități de producție industrială pentru biocombustibil aflate în fază de proiect în România.</p>	
<p>Conștientizarea aspectelor de mediu</p>	<p>CSNR 2007-2013 subliniază nivelurile scăzute de conștientizare a aspectelor de mediu, irosirea energiei și managementul necorespunzător al mediului natural.</p> <p>Există foarte puține inițiative de conștientizare a publicului iar cele care există sunt derulate de sectorul ONG-urilor. Fondurile aflate la dispoziția ONG-urilor sunt limitate iar resursele guvernamentale alocate pentru astfel de activități sunt insuficiente.</p>	<p>Dacă nivelul de conștientizare publică nu ajunge la gradul de informare interactivă și implicare a publicului, conștientizarea aspectelor de mediu va dura mai mult timp și se va concentra pe alte priorități ale societății.</p> <p>Trecerea la dezvoltarea durabilă a societății este posibilă numai dacă și comportamentele publicului se schimbă. Un public neinformați nu poate sprijini acțiunile planificate de guvern în această direcție și dacă nu se acordă sprijin diseminării informațiilor în rândul populației, pe termen lung nu se va produce nicio schimbare de mentalități. Dacă publicul nu este informat corect sau corespunzător pentru a lua deciziile potrivite referitoare la aspectele și problemele de mediu, sprijinul acordat nu poate fi decât unul nesemnificativ.</p> <p>Acțiunile de conștientizare sunt necesare în domeniul generării și managementului deșeurilor, conservării resurselor naturale (apă – riscuri asociate cu generarea și managementul deșeurilor; aer – prin utilizarea mijloacelor publice și private de transport ecologic și economii energetice; biodiversitate – protejarea pădurilor și habitatelor naturale; schimbări climatice – construcții responsabile și managementul soluțiilor etc.</p>
<p>Transporturi durabile</p>	<p>Dezvoltarea transportului public urban și inter-regional (metrou, tramvai, autobuze și troleibuze, trenuri – atât de marfă cât și de călători) este considerată o bună modalitate de a reduce impactul transporturilor asupra mediului și de a realiza o dezvoltare durabilă a transporturilor, însoțită de eforturi individuale cum ar fi mersul pe jos și mersul pe bicicletă.</p> <p>Lipsa investițiilor în transportul public în perioada 1990-2004 și calita-</p>	<p>Transportul este corelat cu dezvoltarea economică generală datorită dependenței economiei de infrastructura și utilizarea transporturilor. Datorită dezvoltării economice, creșterea rapidă a numărului de proprietari de autovehicule se va manifesta în mod accentuat în următorii 10 ani. Dacă starea căilor ferate și a transportului public în genera va continua să se deterioreze, utilizarea acestora va continua să scadă, punând presiuni tot mai</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
	<p>tea slabă a întreținerii a dus la o scădere a utilizării transportului în comun. S-a constatat o creștere drastică a numărului de autovehicule și în special autoturisme (de la 1,29mln în 1990 la 3,23mln în 2001, adică de la 55,7 autoturisme la 1.000 de locuitori în 1990 la 144,3 în 2001. Flota auto de transport marfă a crescut de la 258.701 în 1990 la 597.047 în 2001 (aproximativ 230%). Transportul feroviar de marfă și călători a înregistrat un declin în perioada 1990 - 2001: - 71,8% și respectiv - 64,1%.</p> <p>Intensificarea traficului rutier a dus la concentrarea poluării din aer și congestii în trafic nu doar în marile orașe ci și pe drumurile rurale înguste și drumurile internaționale.</p> <p>S-a constatat o scădere semnificativă a transportului cu autobuzul (3,5 ori) și microbuzul (2,5 ori) între 1990 și 2004. Comparativ cu țările UE, transportul interurban cu autobuzul și microbuzul în număr de km pe locuitor pe an este de departe cel mai scăzut în România. Media în UE este de aproximativ 1.000 km-călător, comparativ cu numai 242 în România.</p> <p>Între 1990 și 1999, traficul în portul Constanța a scăzut la 33 de milioane de tone în 2001 (comparativ cu 42,4 milioane de tone în 1990).</p> <p>Dezvoltarea transportului feroviar reprezintă mijlocul cel mai eficient de reducere a poluării, având rezultate pozitive atât pe termen scurt cât și mediu. Starea precară a infrastructurii feroviare a determinat o reducere a vitezei operaționale, iar nivelul de confort este afectat de flota de vagoane învechită.</p> <p>Deteriorarea transportului în comun și a transportului feroviar a dus la o orientare către transportul rutier, cel mai mare poluator din orașe. Agenții economici din România preferă transportul rutier. Drumurile și șoselele din România nu pot face față unei astfel de schimbări drastice. Prin urmare, se ajunge la congestii frecvente în trafic și la o poluare exacerbată de înmulțirea numărului de autovehicule, pe fondul unei infrastructuri ineficiente.</p>	<p>mari asupra infrastructurii rutiere și a mediului.</p> <p>Se estimează că transportul de marfă (în tone-km) va crește cu 5,3% pe an începând cu 2006, cu rate mai ridicate pentru transportul rutier și rate mai scăzute pentru transportul feroviar, ceea ce este în dezavantajul mijloacelor de transport durabil.</p> <p>Dacă transportul public nu devine mai atractiv sau nu este promovat de agenții economii (compensații pentru promovarea transportului public în rândul angajaților), numărul autoturismelor private și de serviciu va continua să crească sau cel puțin nu va contribui la decongestionarea traficului în marile orașe.</p> <p>Frecvența, timpul de deplasare, nivelul de confort și accesibilitatea mai mare în mai multe zone ale țării trebuie să fie îmbunătățite, altfel este improbabil ca transportul feroviar să joace un rol semnificativ în transporturi, în detrimentul altor mijloace. Dacă nu se iau măsuri de justificare a prețului, trenurile nu vor deveni probabil un mijloc preferat de deplasare, astfel că nu vor contribui prea mult la dezvoltarea opțiunilor de transport ecologice în România.</p>
	<p>În ultimul deceniu, sectorul turistic a înregistrat un declin, deși potențialul României în acest sector este foarte mare. România are o Strategie pentru dezvoltarea turismului</p>	<p>Turismul poate avea un impact foarte negativ asupra zonelor protejate și valoroase ale patrimoniului cultural și natural al României. Turismul negestionat corespunzător</p>

Elemente de mediu	Situația actuală a mediului	Tendențe viitoare probabile
Turismul durabil	<p>(elaborată de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului), care abordează în principal privatizarea industriei turismului și mai puțin promovarea, marketingul și dezvoltarea resurselor umane și produselor, sau siguranța și protecția călătoriilor și protecția mediului. În prezent, din cauza managementului precar, zonele protejate se confruntă cu presiuni ridicate din partea exploatărilor ilegale, turismului necontrolat, construcțiilor neautorizate, braconajului și altor probleme de mediu și sociale. Ecosistemele montane extrem de sensibile sunt amenințate de dezvoltarea necorespunzătoare a turismului și infrastructurii.</p> <p>În ultimul deceniu, sectorul turistic a suferit un declin, chiar dacă potențialul țării în acest domeniu este foarte ridicat.</p> <p>Deși există exemple bune în România din ultimii zece ani, în paralel cu serviciile de turism clasic s-au dezvoltat prea puține stimulente pentru turismul rural pentru a fi considerate o alternativă viabilă, cel puțin în zonele montane.</p>	<p>sau mediatizat greșit poate duce la pierderea patrimoniului natural și biodiversității.</p> <p>Intensificarea turismului în parcurile naționale și zonele de importanță naturală pot împiedica încercările Ministerului Mediului și Gospodării Apelor de a proteja zonele de activitate sau intervenția umană și pot submina dezvoltarea viitoare a turismului în această țară.</p> <p>Dacă nu se iau măsuri specifice de reducere a presiunilor exercitate de turismul necontrolat, zone naturale valoroase și peisaje culturale își vor pierde valoarea unică într-un mod ireversibil.</p>

4.2 Amendamente propuse la analiza SWOT din cadrul POR în funcție de aspectele de mediu

Pe baza evaluării de mediu, echipa EMS a recomandat câteva modificări la analiza SWOT (la nivel de program) și a propus includerea câtorva elemente suplimentare de mediu în tabelul SWOT, după cum urmează:

Tabelul 2. Amendamente propuse la tabelul SWOT din cadrul POR

Puncte forte	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Sistemele existente de transport public care oferă o bază pentru dezvoltarea sistemului de transporturi durabile; - Infrastructura feroviară existentă; - Reducerea poluării aerului și solului din regiuni datorită declinului activităților agricole și industriale intense; - Nivelul ridicat al agriculturii de subsistență, cu un impact mai redus asupra mediului; - Potențialul natural existent ca bază pentru dezvoltarea economică a anumitor regiuni - Cetățenii români au o atitudine pozitivă și sunt preocupați de protecția mediului înconjurător 	<ul style="list-style-type: none"> - Disparitățile istorice de dezvoltare între regiuni; - Lipsa unor cunoștințe de mediu de bază, nivelul educației și sistemul de conștientizare existent - Cunoștințe și know-how limitate în ceea ce privește accesarea fondurilor europene pentru aspectele de mediu în general.
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> - Noile tehnologii și proiecte introduse în regiuni pot faci- 	<ul style="list-style-type: none"> - Nu există o strategie clară

<p>lita constituirea de noi servicii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementarea acquis-ului din domeniul mediului va îmbunătăți situația mediului și astfel atractivitatea țării; - Biodiversitatea variată și bogată (regiuni muntoase, Marea Neagră, Delta Dunării). 	<p>pentru punerea în valoare a resurselor naturale existente etc.</p>
--	---

5 Caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate semnificativ de POR

POR este pregătit pentru întreg teritoriul României. Din moment ce nu este posibilă identificarea localizărilor teritoriale ale priorităților și activităților planificate în cadrul POR (nivelul strategic al Programului Operațional este la scara întregii țări) analiza de mediu a caracteristicilor și aspectele discutate în capitolul 4 sunt aplicabile și răspund necesităților acestei părți specifice din conținut, conform cerințelor legislației naționale și ale Directivei CE.

Caracteristicile de mediu ale zonelor unde vor fi realizate acele proiecte susținute de POR vor fi evaluate prin procedura EIA acolo unde aceasta este aplicabilă.

6 Orice probleme de mediu existente relevante pentru POR incluzându-le mai ales pe cele legate de zone de mare importanță din punctul de vedere al mediului, cum ar fi zonele desemnate conform OUG 236/2000 privind regimul zonelor naturale protejate și conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea 462/2001

Acest capitol subliniază problemele de mediu existente relevante pentru POR, incluzând în principal problemele referitoare la arii cu importanță de mediu deosebită, precum ariile desemnate conform HG 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea 462/2001.

6.1 Aspecte cheie privind mediul legate de POR

Acest capitol se referă la problemele cheie de mediu din sectorul economiei identificate de POR și analiza de mediu realizată în procesul de evaluare. Concluziile sunt prezentate pe scurt mai jos sub forma unui tabel bazat pe concluziile analizei privind situația mediului realizată în cadrul POR.

Tabelul 3. Probleme cheie privind mediul legate de POR

Elemente de mediu	Elemente cheie de mediu legate de POR
Aer	Calitatea aerului ambiental depășește limitele stabilite de normele legale în mai multe localități din România din cauza infrastructurilor locale vechi de electricitate și încălzire; Impact semnificativ asupra calității aerului la nivel rural și urban din cauza traficului congestionat cauzat de infrastructura insuficientă și de proasta calitate și lipsa susținerii pentru transporturile publice
Apă	Poluarea apei din surse punctiforme și difuze cauzată de activitățile economice și de deversarea apelor uzate netratate provenite din localități în sursele deschise de apă
Sol	Poluarea din surse punctiforme și difuze a solului din cauza lipsei de sisteme de management al deșeurilor; Eroziunea solului provocată de apă și vânt din cauza investițiilor scăzute în industria minieră (ex. iazuri de decantare neîntreținute) și în managementul industrial al deșeurilor (depozitarea industrială a deșeurilor fără luarea de măsuri de protecție a mediului)
Schimbări climatice	Tendința de creștere a emisiilor provoacă schimbări climatice în urma dezvoltării transporturilor și a cererii tot mai mari energie într-o economie în curs de dezvoltare

Elemente de mediu	Elemente cheie de mediu legate de POR
Biodiversitate	Deteriorarea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice din cauza degradării antropogene, fragmentării habitatelor și tăierii pădurilor Presiunea antropogenă asupra diversității naturale a faunei, florei și habitatelor în zonele protejate și în potențialele obiective Natura 2000
Sănătatea umană	Deteriorarea stării de sănătate a oamenilor din cauza poluării aerului, apei și solului; Acumulări de poluanți (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.) Condiții deteriorate ale așezărilor legate de noxele provenite din transporturi, mai ales zgomot și vibrații
Managementul riscurilor de mediu	Riscuri asociate cu dezastrea naturale și accidentele industriale cauzate de dezvoltarea crescută și întreținerea scăzută a sistemului și infrastructurii actuale de prevenire a riscurilor
Eficiența și conservarea resurselor / managementul durabil al resurselor	Diminuarea resurselor naturale neregenerabile și regenerabile Creșterea generării de deșeuri și lipsa eforturilor de asigurare a recuperării acestora și de facilitare a reciclării tuturor deșeurilor
Patrimoniul peisagistic și cultural	Presiuni asupra peisajelor naturale și culturale cauzate de zonele industriale dezafectate; Deteriorarea zonei de coastă a României de la Marea Neagră, din cauza dezvoltării economice și a poluării Creșterea riscului de pierdere a patrimoniului natural și cultural
Eficiența energetică și sursele regenerabile de energie	Consumul ineficient de energie și utilizarea și producerea crescută de surse de energie având consecințe care afectează direct sănătatea umană și mediul Progres lent în generarea de energie din surse regenerabile
Conștientizarea aspectelor de mediu	Lipsa de conștientizare a publicului cu privire la problemele de mediu și modul în care se poate implica în rezolvarea problemelor
Transporturi durabile	Deteriorarea infrastructurii de transporturi în comun și pe calea ferată conducând la probleme de mediu, cu impact direct asupra sănătății oamenilor și a economiei
Turism durabil	Eforturi crescute de promovare a turismului care amenință protecția mediului și eforturile de conservare a naturii

6.2 Rețeaua de zone protejate (viitoarele arii din Natura 2000)

Sistemul național de zone terestre protejate reprezintă aproximativ 8% din teritoriul României cu 26 vechi rezerve ale biosferei de mari dimensiuni, parcuri naționale și parcuri naturale și 8 noi zone protejate întinse stabilite în 2004 și 2005. În afară de zonele menționate mai sus, există 904 rezervații științifice, monumente ale naturii și rezerve naturale cu o arie totală de aproximativ 17.700 km². Localizările principalelor zone protejate din România sunt prezentate în harta de mai jos.

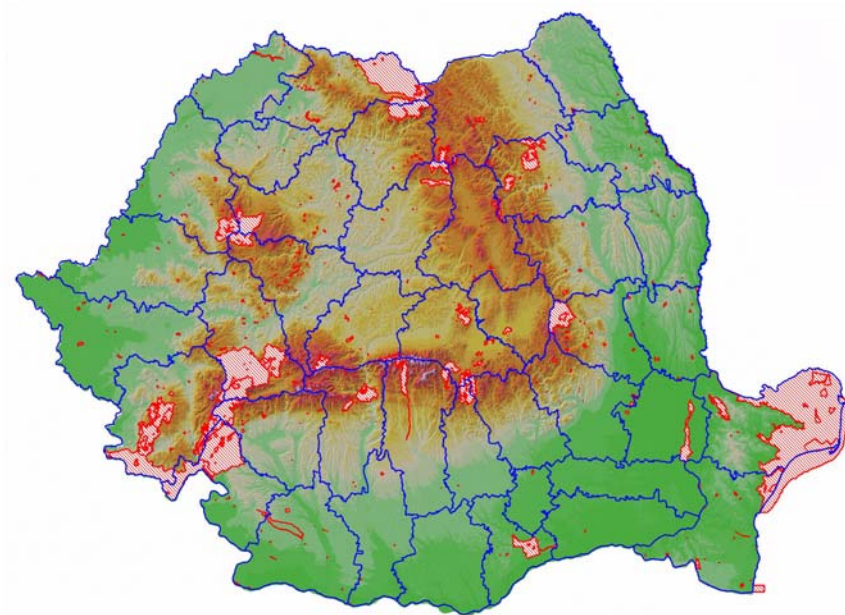

Figura 1: Rețeaua de zone protejate din România

Pentru a respecta cerințele Directivelor europene privind Păsările și Habitatele, este în curs de amenajare în România rețeaua ariilor Natura 2000.

Habitatele, speciile de faună și floră din Directivele privind Păsările și Habitatele au fost identificate pe teritoriul României și prezentate în anexele Legii 462/2001 (modificată prin Legea 345/19.07.2006) privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

MMGA a dezvoltat o strategie națională pentru armonizarea cu exigențele europene în termeni de conservare naturală și planuri de acțiune dezvoltate pentru implementarea acestei strategii naționale. În plus, planurile de implementare au fost elaborate cu termenele de timp de implementare a Directivelor privind Păsările și Habitatele.

Zonele naturale protejate identificate și selectate precum și alte componente de peisaj trebuie incluse în Rețeaua Europeană de zone protejate Natura 2000.

În acest moment au fost identificate 28 de zone cu protecție specială care sunt conforme cu cerințele Directivei Păsărilor care să facă parte din rețeaua Natura 2000, care constituie numai începutul acestei activități (aprobată între 2004-2005).

Rețeaua Natura 2000 va acoperi toate cele 5 regiuni bio-geografice (Alpină, Continentală, Panonică, Stepică, Pontică), astfel că va exista o interferență posibilă cu activitățile de dezvoltare a transporturilor din moment ce toate regiunile din România sunt importante din punctul de vedere al Natura 2000.

A fost instituită obligația de a realiza evaluări de mediu pentru toate planurile și proiectele având un impact potențial asupra mediului. Procesul EIA trebuie să evalueze impactul potențial asupra siturilor Natura 2000 și când se va crea această rețea, va constitui o provocare pentru proiectele de transport și altele planificate în cadrul POR. Un „Ghid metodologic pentru integrarea considerațiilor de biodiversitate în procedurile de evaluare a impactului asupra mediului” a fost elaborat pentru evaluarea impactului asupra rețelei Natura 2000 și bazat pe „Ghidul metodologic” elaborat de Comisia Europeană. Acest ghid ar trebui să constituie un instrument util în procesul de evaluare.

Pentru a permite o evaluare omogenă și rezolvarea problemelor (dacă apar), procedurile de evaluare a impactului trebuie să aibă o componentă puternică de consultare cu toți actorii cheie ai procesului. Actorii cheie din rețeaua Natura 2000 sunt autoritățile implicate în implementarea și gestionarea viitoare a Natura 2000, adică Ministerul Mediului și Gospodăririi Apei, alte autorități competente implicate în conservarea naturii (ANPA, ARPA, ALPA și alte Administrații de Parcuri Naționale și Naturale inclusiv Romsilva), Academia Română (responsabilă de aprobarea științifică a documentelor de reglementare legate de zonele protejate) și ONG-uri care activează în domeniul conservării naturii.

Din moment ce procesul de creare a rețelei Natura 2000 precum și de creare a structurilor și a cadrului necesare pentru o gestionare adecvată și eficientă a sistemului se află în faze incipiente de dezvoltare, se recomandă nu numai organizarea de consultări, ci și implicarea actorilor cheie în evaluarea proiectelor, de exemplu invitarea autorităților din domeniul mediului și a ONG-urilor să furnizeze opinii pentru atenuarea posibilelor efecte negative ale proiectelor (a se vedea pentru detalii capitolele 9 și 10 legate de condițiile de monitorizare și gestionare).

7 Rezultatele evaluării POR referitoare la obiectivele de mediu relevante

Acest capitol descrie scopul identificării unor obiective de mediu relevante, subliniază legătura cu obiectivele de protecție a mediului stabilite la nivel internațional, comunitar sau național, relevante pentru POR, analizează modul în care aceste obiective și orice considerații legate de mediu au fost luate în considerare pe parcursul pregătirii acestuia, oferind totodată recomandări privind facilitarea integrării aspectelor de mediu în POR.

7.1 Lista obiectivelor de mediu cu explicarea elaborării acestora

În scopul evaluării efectelor asupra mediului în POR, au fost selectate mai multe aspecte și obiective legate de mediu și formulate pe baza obiectivelor și obligațiilor naționale și internaționale (europene și globale) pe care le are România în domeniul mediului.

Pentru propunerea unei liste de obiective de mediu relevante, a fost realizată o listă de documente cheie de referință naționale și internaționale și au fost consultate documente strategice cheie, lista fiind prezentată în Anexa 3.

Problemele și obiectivele relevante legate de mediu propuse pentru evaluarea POR au fost prezentate în cadrul reuniunii de analiză a grupului de lucru creat de AM pentru SEA, reuniune care a avut loc în septembrie 2006. Observațiile primite în timpul și în urma reuniunii au fost luate în considerare de către echipa de experți SEA. Tabelul de mai jos prezintă cadrul final propus pentru problemele de mediu și obiectivele SEA din POR.

Tabelul 4. Obiective de mediu relevante pentru evaluarea strategică a POR

Elemente de mediu	Obiective de mediu relevante
Aer	Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legale Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban
Apă	Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze
Sol	Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii provocate de apă și vânt
Schimbări climatice	Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice
Biodiversitate	Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatelor și defrișării

Elemente de mediu	Obiective de mediu relevante
	Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000
Sănătatea umană	Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a acumulărilor istorice (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)
	Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații
Managementul riscurilor de mediu	O mai mare protecție a populației față de riscurile legate de dezastre naturale și accidente industriale
Eficiența și conservarea resurselor/ managementul durabil al resurselor	Limitarea utilizării resurselor naturale epuizabile
	Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor
Patrimoniul peisagistic și cultural	Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic
	Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția moștenirii naturale (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și culturale în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii
Eficiența energetică și sursele regenerabile de energie	Îmbunătățirea eficienței energiei și a utilizării resurselor de energie
	Facilitarea generării de energie din resurse regenerabile
Conștientizarea aspectelor de mediu	Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu
Transporturi durabile	Susținerea transportului care respectă mediul și promovarea dezvoltării și utilizării mijloacelor de transport în comun
Turism durabil	Promovarea turismului care să asigure un grad înalt de protecție a mediului și conservare a naturii

7.2 Evaluarea obiectivelor generale și specifice și a axelor prioritare

Obiectivul global al POR este de a susține și promova o dezvoltare economică și socială echilibrată și durabilă a regiunilor din România, acordându-se prioritate celor mai puțin dezvoltate, prin îmbunătățirea mediului de afaceri și a condițiilor de infrastructură de creștere economică.

Pe baza analizei stadiului economic al României, cu accent pe cele mai importante probleme de mediu și aspecte legate de dezvoltarea regională, și pe baza evaluării obiectivelor specifice, echipa SEA propune următoarele reformulări ale obiectivelor globale propuse: **susținerea și promovarea unei dezvoltări economice, sociale și de mediu echilibrate a regiunilor din România, cu prioritate a celor mai puțin dezvoltate prin îmbunătățirea mediului de afaceri și a condițiilor de infrastructură pentru dezvoltarea economică.**

Opinia experților de mediu este că termenul creștere economică nu reprezintă un concept durabil, referitor la mediu, având în vedere că majoritatea resurselor naturale utilizate în dezvoltarea economică sunt finite.

Evaluarea obiectivelor specifice s-a concentrat pe efectele de mediu posibile ale obiectivelor specifice ale PO asupra obiectivelor de mediu relevante. Evaluarea s-a făcut sub formă de observații, explicându-se ce efecte (atât pozitive cât și negative) ar putea fi cauzate de implementarea obiectivului specific al PO și rezultând într-o posibilă reformulare a obiectivelor specifice și a axelor prioritare.

Tabelul 5. Propuneri de reformulare a obiectivelor specifice ale POR

Obiectivele specifice inițiale	Propunere de reformulare a obiectivelor specifice propuse
Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunilor	nicio propunere
Îmbunătățirea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri	Creșterea competitivității regiunilor în calitate de locații durabile pentru afaceri
Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor	Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea durabilă a regiunilor
Creșterea rolului socio-economic al centrelor urbane	n/a

Sugestii pentru modificări la axele prioritare:

AP 1: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale

AP 2: Îmbunătățirea infrastructurii sociale

AP 3: Întărirea mediului **durabil** de afaceri regional și local

AP 4: Dezvoltarea turismului **durabil** regional și local

AP 5: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Evaluarea completă este disponibilă în Anexa 4 a prezentului raport.

8 Posibile efecte semnificative¹ asupra mediului

8.1 Evaluarea domeniilor de intervenție și sugerarea de măsuri specifice pentru minimizarea, reducerea sau atenuarea posibilelor efecte semnificative ale acestora asupra mediului

După evaluarea axată pe posibilitatea ca POR să aibă sau nu efecte substanțiale asupra mediului (a se vedea Capitolul 7 și Anexa 4), au fost realizate alte evaluări privind domeniile cheie de intervenție propuse în relație cu obiectivele de mediu relevante, cu alte cuvinte, dacă și cum aceste domenii cheie de sprijin contribuie (sau nu contribuie) la îndeplinirea obiectivelor relevante de mediu.

Evaluarea a fost realizată în două faze.

În prima fază, au fost evaluate doar domeniile de sprijin conform următoarei scări:

+ 2: efecte pozitive substanțiale ale domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință

+ 1: efect pozitiv al domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință

0: niciun efect sau neutru, dacă efectele negative și pozitive se echilibrează unele pe celelalte

- 1: impact negativ al domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință

- 2: impact negativ substanțial al domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință

?: Impactul nu poate fi identificat

Au fost specificate observații privind o parte importantă a evaluării mai ales dacă s-a identificat un impact negativ.

Evaluarea a fost realizată în mod independent de echipa de experți SEA (în total 5 evaluări). Concluziile din evaluări au fost rezumate în tabele (MS Excel) și analizate din punct de vedere statistic (a fost calculată abaterea mediană și standard). În caz că abaterea standard depășea 1 (diferențe substanțiale de evaluare între membrii echipei) evaluarea a fost discutată în cadrul echipei și modificată în consecință.

Evaluarea și-a propus identificarea potențialelor conflicte negative importante ale domeniilor de sprijin din POR cu obiectivele de referință din protecția mediului. Aceste conflicte negative au fost considerate importante atunci când mediana era - 1 și sub. Pentru aceste conflicte, au fost propuse în continuare măsuri de atenuare.

¹ efecte secundare, cumulative, sinergetice, pe termen scurt, mediu, lung, permanente și temporare, pozitive și negative privind inclusiv aspecte cum ar fi biodiversitatea, populația, Sănătatea umană, fauna, flora, sol, apă, aer, factori climatici, bunuri materiale, patrimoniu cultural, inclusiv arhitectural și arheologic, peisaj și interrelații între acești factori

nuare pentru a minimiza efectele negative asupra mediului ale implementării POR.

Tabelele de mai jos prezintă evaluarea comună a echipei SEA, așa cum a fost convenită în cadrul discuțiilor privind rezultatele evaluărilor independente.

Tabelul 6. Domenii cheie de intervenție ale POR care vor avea efecte semnificative asupra mediului

Axa prioritară 1 – „Îmbunătățirea infrastructurii de transport la nivel regional și local”

Domeniu cheie de intervenție 1.1: Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și județene, reabilitarea și modernizarea aeroporturilor și porturilor regionale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de norme legale	1	Toate acțiunile vor încuraja îmbunătățirea infrastructurii județene și locale, mai ales a drumurilor dar și a aeroporturilor regionale și a porturilor, ceea ce va duce la îmbunătățirea condițiilor de circulație și a eficienței călătoriilor pe drumuri, dar ar putea duce în același timp și la creșterea traficului de mașini și a poluării aerului (restul infrastructurii de transport se găsește la PO Transport).
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Îmbunătățirea infrastructurii transporturilor publice și dezvoltarea infrastructurii transporturilor alternative (de ex. piste pentru biciclete, piste pentru mers pe jos) va conduce probabil la îmbunătățirea calității aerului. Altfel, o mai bună infrastructură a drumurilor va duce la creșterea volumului traficului și astfel calitatea aerului va scădea, la nivel local și județean. În același timp, o mai bună infrastructură a drumurilor va însemna mai puțin consum de carburanți prin utilizarea motoarelor mașinilor într-un regim optim și constant în rotație.
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	0	Deșeurile asociate cu mijloacele de transport învechite (care reprezintă o parte din vehiculele de transport de la nivel județean și local dar și o parte din mijloacele de transport în comun) și rețelele degradate afectează în mod direct calitatea aerului. Orice implementare a acestui domeniu cheie de intervenție va duce la scăderea poluării apei de la nivel rural și urban.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului față de eroziunea apei și a vântului	0	Deșeurile și emisiile asociate cu mijloacele și rețelele de transport locale învechite afectează în mod direct poluarea solului. Implementarea acestui domeniu cheie de intervenție va duce la descreșterea poluării solului în mediul rural și urban. Va fi un impact mic sau inexistent asupra apei și din punct de vedere al eroziunii vântului.

Domeniu cheie de intervenție 1.1: Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și județene, reabilitarea și modernizarea aeroporturilor și porturilor regionale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	1	Îmbunătățirea infrastructurii de transport în comun și dezvoltarea infrastructurii pentru mijloace alternative de transport, ex. piste pentru biciclete, pentru mers pe jos, va contribui la scăderea emisiilor GHG. O mai bună infrastructură a drumurilor va facilita utilizarea mijloacelor de transport și va duce astfel la creșterea emisiilor de GHG rezultate din transporturi.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	-1	Dezvoltarea de (construirea de noi) infrastructuri de transport va afecta în mod negativ ecosistemele dacă în zonele afectate nu sunt adoptate și niște măsuri complementare de protecție a habitatului natural. Drumuri de acces mai bine și strict controlate (utilizând numai mijloace de transport moderne și de mari dimensiuni sau biciclete) în zonele protejate va însemna un mod mai bine controlat de gestionare a acestor zone. Efectul negativ potențial este mic.
Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000	-0,5	Dezvoltarea infrastructurii de transporturi va afecta în mod negativ biodiversitatea dacă în zonele afectate nu sunt adoptate și niște măsuri complementare de protecție a habitatului natural. Efectele negative vor fi mici și pot fi atenuate dacă sunt realizate evaluări ale impactului asupra mediului pe care îl au renovările, modificările și mai ales proiectele noi. Drumuri de acces mai bine și strict controlate (utilizând numai mijloace de transport moderne și de mari dimensiuni sau biciclete) în zonele protejate va însemna un mod mai bine controlat de gestionare a acestor zone. Efectul negativ potențial este mic.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tare (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Domeniul cheie de intervenție va îmbunătăți infrastructura la nivel județean și local iar poluarea va scădea astfel. Mai mult, dacă infrastructura transporturilor în comun va fi susținută, va contribui la reducerea poluării. Încurajarea mijloacelor de transport care respectă mediul înconjurător, cum sunt cele în comun, prin intermediul unor infrastructuri mai bune, va facilita îmbunătățirea sănătății oamenilor.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații	1	Implementarea proiectelor de transport local în cadrul domeniului cheie de intervenție va îmbunătăți condițiile așezărilor umane prin mai puțină poluare, reducerea zgomotelor (o suprafață mai netedă a asfaltului etc.), încurajarea mijloacelor de transport care respectă mediul înconjurător, cum sunt piste pentru biciclete, va facilita îmbunătățirea sănătății. Modernizarea drumurilor va duce la creșterea traficului și astfel zgomotele și vibrațiile se vor accentua din cauza mișcărilor de transport crescute (mai ales în perioada de renovare).

Domeniu cheie de intervenție 1.1: Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și județene, reabilitarea și modernizarea aeroporturilor și porturilor regionale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Limitarea utilizării de resurse naturale epuizabile	0,5	Noua infrastructură de transport va încuraja utilizarea mai multor mijloace de transport și astfel va avea un efect negativ asupra resurselor naturale epuizabile (mai multe vehicule și mai mulți carburanți), deși carburanții vor fi utilizați mai eficient.
Reducerea generării de deșuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	0,5	Vor fi efecte pozitive dacă este promovată reutilizarea deșeurilor din construcții și de plastic pentru construcția drumurilor.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	-1	Dezvoltarea infrastructurii va afecta în mod negativ protecția peisajului natural și cultural dacă nu sunt adoptate niște măsuri complementare de protejare a habitatului natural în zonele afectate. Un asemenea impact poate proveni dacă noile drumuri de ocolire sunt construite în zone protejate în proximitatea așezărilor rurale și urbane. Impactul poate fi atenuat prin procedurile de evaluare a impactului asupra mediului (EIA) și de evaluare strategică (SEA).
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția moștenirii naturale (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și culturale în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	1	Dezvoltarea infrastructurii pentru mijloace de transport în comun care respectă mediul va contribui la protejarea coastei Mării Negre, deși va exista un impact negativ secundar rezultat din creșterea deplasărilor și deci creșterea pericolului pentru ecosisteme. Noile rețele de transport legate de aceste ecosisteme înseamnă consum de mai mulți carburanți, mai multă poluare a apei, aerului și solului.
Îmbunătățirea eficienței energiei și a utilizării resurselor de energie	1	O infrastructură de transport mai bună va îmbunătăți consumul de energie al vehiculelor de transport dar va facilita și promova utilizarea mai multor vehicule/mijloace de transport și deci un consum mai mare de energie.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	1	Dezvoltarea infrastructurii pentru mijloace de transport care respectă mediul (transport în comun și altele) va îmbunătăți comportamentul publicului în favoarea acestor mijloace de transport. Trebuie adoptate mai ales măsuri pentru dezvoltarea de spații specializate pentru transportul în comun, biciclete și mers pe jos în zonele urbane și rurale.
Susținerea transportului care respectă mediul și promovarea dezvoltării și utilizării mijloacelor de transport în comun	1	Dacă domeniul cheie de intervenție încurajează dezvoltarea de infrastructuri pentru mijloacele de transport care respectă mediul, cum ar fi benzi specializate pentru transportul în comun, acces la transportul în comun pentru persoanele cu handicap, piste pentru biciclete sau mers pe jos, în zonele urbane și rurale, atunci se vor înregistra efecte pozitive.
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu există		

Domeniu cheie de intervenție 1.1: Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și județene, reabilitarea și modernizarea aeroporturilor și porturilor regionale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criteriile de selecție etc.): Este recomandat ca domeniul cheie de intervenție să abordeze transportul în comun precum și sistemele de mijloace alternative de transport: piste pentru biciclete, spații de traversare mai sigure pentru pietoni și căi de acces pentru persoanele cu handicap.		

Axa prioritară 2 – „Îmbunătățirea infrastructurii sociale”

Domeniu cheie de intervenție 2.1: Reabilitarea / modernizarea și dotarea serviciilor de sănătate		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Există un impact scăzut asupra obiectivelor de mediu, mai ales în timpul perioadelor de construcție și de implementare a proiectelor.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	1	Poate exista un efect negativ pe termen scurt legat de emisiile care cauzează schimbări climatice, mai ales în timpul perioadelor de construcție și de implementare a proiectelor.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tare (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Îmbunătățirea sănătății oamenilor va fi posibilă nu prin implementarea de măsuri de mediu ci numai prin îmbunătățirea sistemului de sănătate. Efectul pozitiv este datorat reabilitării clădirilor vechi care în prezent prezintă mari pericole cauzate de vechime și sensibilitatea la cutremure și alte dezastre naturale. Această măsură va contribui la reabilitarea unor potențiale zone industriale dezafectate.
O mai mare protecție a populației față de riscurile legate de dezastre naturale și accidente industriale	1.5	Sunt anticipate efecte pozitive datorită investițiilor în reconstrucția clădirilor care sunt supuse unor mari riscuri în caz de dezastre naturale cum ar fi cutremurele.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Vor fi efecte pozitive dacă sunt instalate sisteme de colectare a deșeurilor în spitale și alte instituții medicale pentru a permite separarea deșeurilor medicale periculoase și astfel o mai bună depozitare și reciclare a acestora, dacă sunt implementate măsurile necesare. Se vor genera deșeuri ca urmare a înlocuirii echipamentelor și vehiculelor vechi utilizate de aceste servicii, așa că efectele negative sunt iminente de aceea trebuie propuse măsuri și acțiuni pentru a atenua impactul.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	1	Vor fi efecte pozitive datorate noilor dotări medicale achiziționate și utilizate în tratamentele medicale și în serviciile de urgență, cum ar fi noi vehicule etc.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	2	Datorită serviciilor și sistemelor îmbunătățite, de ex. conectarea utilităților la serviciile municipale, îmbunătățirea tratamentului apelor uzate și a apei și mai ales instalațiile de generare a energiei în cazul serviciilor de urgență și al serviciilor medicale, se va îmbunătăți și comportamentul responsabil față de mediu. Dacă instalațiile de reciclare sunt promovate și amplasate, și este permisă utilizarea lor de către agenți și de către public, atunci efectul este cu atât mai mare.

Domeniu cheie de intervenție 2.1: Reabilitarea / modernizarea și dotarea serviciilor de sănătate		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criteriile de selecție etc.): Este recomandată promovarea de măsuri privind colectarea și sortarea deșeurilor, accesibile pentru angajați și public.		

Domeniu cheie de intervenție 2.2: Reabilitarea/modernizarea și dotarea infrastructurilor de servicii sociale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	0,5	Pot exista efecte indirecte negative cauzate de echipamentele electrice suplimentare utilizate și instalate, deși minimizarea impactului ar trebui luată în considerare prin instalațiile moderne de încălzire/iluminat, sistemele de ape uzate (ceea ce înseamnă reducerea consumului de gaz, electricitate, apă).
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	0,5	Pot exista efecte negative legate de emisiile care cauzează schimbări climatice cauzate de noile echipamente achiziționate și de creșterea consumului de energie. Dacă sistemele vor fi evaluate conform EIA și CTD, se pot înregistra reduceri ale acestor emisii de gaze cu efect de seră. De ex. prin înlocuirea vechilor incineratoare din spitale cu unele noi și moderne ar putea duce la o scădere a emisiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tare (ex. pesticide, zone de industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	O evaluare corectă a oricărui echipament înainte de achiziționare din punct de vedere al performanțelor energetice și de mediu, ar putea avea un efect pozitiv. Pentru accentuarea acestui efect pozitiv, ar trebui luate în considerare criteriile de selecție de tipul eficienței energetice și al reducerii utilizării resurselor naturale.
O mai mare protecție a populației față de riscurile legate de dezastre naturale și accidente industriale	0,5	Orice îmbunătățire/modernizare în sistemele de monitorizare împotriva dezastrelor sau accidentelor industriale legată de serviciile sociale ar putea aduce un efect pozitiv/o îmbunătățire.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Pot fi efecte pozitive generate de înlăturarea echipamentelor vechi și instalarea de dotări noi. Trebuie însă prevăzute deșeuri electronice în timpul și după durata de viață a echipamentului achiziționat. Prin achiziționarea de incineratoare moderne și eficiente asociate diferitelor instituții sociale, aceste deșeuri periculoase ar putea fi reduse.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	1	Se vor înregistra efecte pozitive legate de achiziționarea de echipamente noi și efecte negative cauzate de echipamentul suplimentar achiziționat și de resursele de energie suplimentare utilizate pentru producerea unor astfel de dotări și în timpul utilizării acestora, dar comparativ cu consumul inițial ar putea rezulta o îmbunătățire din punct de vedere al energiei și mediului.

Domeniu cheie de intervenție 2.2: Reabilitarea/modernizarea și dotarea infrastructurilor de servicii sociale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	1	Pot exista efecte negative indirecte cauzate de accesul la informație facilitat de noile echipamente instalate în serviciile sociale, depinzând de disponibilitatea și existența informațiilor.
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu există		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criteriile de selecție etc.):		
Activitățile realizate în cadrul domeniului cheie de intervenție vor avea unele efecte negative indirecte cauzate de echipamentele suplimentare achiziționate și instalate și de cererile crescute de energie. Pot fi așteptate și efecte pozitive dacă se va permite accesul la informații prin intermediul echipamentului instalat. Este recomandată o selecție a echipamentelor bazată pe principiile BAT pentru a se permite eficientizarea consumului de energie și reducerea presiunilor asupra resurselor naturale.		

Domeniu cheie de intervenție 2.3: Îmbunătățirea dotărilor unităților operaționale de intervenție pentru siguranța publică în situații de urgență		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Pot exista efecte negative indirecte asupra mediului cauzate de echipamentele suplimentare utilizate și instalate și consumul mai mare de energie.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	0	Pot exista niște efecte negative din punctul de vedere al emisiilor cauzând schimbări climatice cauzate de noile echipamente achiziționate și de creșterea consumului de energie deși înlocuirea sistemelor vechi și poluante ar putea aduce un impact pozitiv.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tare (ex. pesticide, zone de industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Există un efect pozitiv indirect provenit din noile echipamente de siguranță care pot asigura o intervenție mai rapidă și mai eficientă în caz de accidente cu poluare gravă.
O mai mare protecție a populației față de riscurile legate de dezastre naturale și accidente industriale	0,5	Există un efect indirect pozitiv al noilor echipamente de siguranță care pot asigura o intervenție mai rapidă și mai eficientă în caz de accidente cu poluare gravă.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Poate exista un impact negativ cauzat de fărâmițarea vechilor echipamente și instalarea altor echipamente noi. Este de așteptat generarea de deșeuri electronice în timpul și după durata de viață a echipamentului achiziționat, deși acest efect poate fi redus dacă sunt create sisteme de recuperare și reciclare a deșeurilor.

Domeniu cheie de intervenție 2.3: Îmbunătățirea dotărilor unităților operaționale de intervenție pentru siguranța publică în situații de urgență		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	1	Se vor înregistra efecte pozitive legate de achiziționarea de echipamente noi și efecte negative cauzate de echipamentul suplimentar achiziționat și de resursele de energie suplimentare utilizate pentru producerea unor astfel de dotări și în timpul utilizării acestora.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	1	Pot exista efecte negative indirecte cauzate de accesul la informație facilitat de noile echipamente instalate în serviciile sociale, depinzând de disponibilitatea și existența informațiilor.
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu există		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criterii de selecție etc.): Activitățile realizate în cadrul domeniului cheie de intervenție vor avea unele efecte negative indirecte cauzate de echipamentele suplimentare achiziționate și instalate și de cererile crescute de energie. Pot fi așteptate și efecte pozitive dacă echipamentul achiziționat va fi evaluat și selectat pe baza unor criterii de eficiență a energiei. Este recomandată o selecție a echipamentelor bazată pe principiile CTD pentru a se permite eficientizarea consumului de energie și reducerea presiunilor asupra resurselor naturale.		

Domeniu cheie de intervenție 2.4: Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și dotarea infrastructurii pentru învățământul pre-universitar și formarea continuă		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Observații privind posibilele efecte asupra mediului
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Reabilitarea/modernizarea școlilor vechi care utilizează sisteme de încălzire învechite și poluante va avea un efect pozitiv asupra mediului.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	0	Domeniul cheie de intervenție va avea efecte pozitive asupra reducerii emisiilor care duc la schimbările climatice prin intermediul renovării instalațiilor de încălzire.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor ture (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Reabilitarea infrastructurii educaționale va permite minimizarea riscurilor legate de poluarea apei, aerului etc.
O mai mare protecție a populației față de riscurile legate de dezastre naturale și accidente industriale	1	Reabilitarea infrastructurii educaționale va permite minimizarea riscurilor legate de pericolele provocate de clădirile vechi supuse unui puternic impact în caz de dezastre naturale cum ar fi cutremurele. Este de așteptat un efect pozitiv.

Domeniu cheie de intervenție 2.4: Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și dotarea infrastructurii pentru învățământul pre-universitar și formarea continuă		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Observații privind posibilele efecte asupra mediului
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	2	Renovarea și modernizarea infrastructurii educaționale (școli și grădinițe) va avea unele efecte negative asupra generării de deșeuri cauzate de lucrările de construcții dar acest impact poate fi minimizat dacă sunt instalate sisteme de colectare și sortare a deșeurilor în noile clădiri modernizate și sunt legate la sistemele municipale sau private aferente.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	1	Eficiența energetică va fi îmbunătățită prin implementarea domeniului cheie de intervenție în urma achiziționării de dotări moderne pentru școli, dar este de așteptat și un impact negativ în urma utilizării energiei de către noile echipamente (ex. tehnologia IT).
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	2	Dotările educaționale mai bune vor facilita un comportament responsabil față de mediu al elevilor și al personalului din învățământ și vor promova soluții pentru mediu, așadar este de așteptat un impact pozitiv. Dacă sunt de asemenea susținute măsuri de îmbunătățire a accesului copiilor cu handicap în școli, efectul pozitiv va fi semnificativ.
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu există		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criteriile de selecție etc.):		
Este recomandată promovarea sistemelor de sortare și reciclare a deșeurilor în școli și în alte instituții educaționale ceea ce va permite nu numai un efect direct asupra mediului dar și un efect pedagogic pentru întreaga societate. În plus, trebuie realizată eficientizarea consumului de energie și instalate sisteme de economisire a energiei. Sunt necesare de asemenea măsuri de asigurare a accesului copiilor și persoanelor (ex. personal) cu handicap în școli.		

Axa prioritară 3 – „Întărirea mediului de afaceri la nivel regional și local”

Domeniu cheie de intervenție 3.1: Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambient în limitele stabilite de normele legale	1	Este de așteptat un efect pozitiv asupra mediului datorită reabilitării serviciilor legate de mediu și a infrastructurii centrelor de afaceri și a creării de altele noi (construcție de drumuri, tratare ape uzate și deșeuri). Domeniul cheie de intervenție va sprijini îmbunătățirea calității aerului în locațiile respective, mai ales pentru întreprinderile care au probleme cu calitatea aerului ambient.
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Îmbunătățirea serviciilor de mediu va contribui în mod pozitiv la calitatea aerului în mediul urban și rural.

Domeniu cheie de intervenție 3.1: Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	1	Construirea și reabilitarea sistemelor de tratare apelor uzate și conectarea utilităților întreprinderilor la serviciile municipale va avea un efect pozitiv.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului față de eroziunea apei și a vântului	1	Curățarea solului poluat va contribui în mare măsură la reducerea poluării solului.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	1	Poate decurge un efect pozitiv indirect.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	0	Se va înregistra un efect pozitiv relativ scăzut datorat reabilitării zonelor industriale dezafectate.
Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în siturile potențiale Natura 2000	0,5	Poate fi așteptat un impact pozitiv datorită reabilitării terenurilor poluate și un impact negativ dacă acțiunile vor avea loc lângă zonele protejate, fără să fie controlate prin faza EIA sau SEA. Este vital ca recomandările EIA și SEA să fie implementate corect în cadrul acestei asistențe pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tare (ex. pesticide, zone de industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Reabilitarea parcurilor industriale va contribui la îmbunătățirea sănătății oamenilor printr-o mai bună calitate a aerului, refacerea zonelor industriale dezafectate și eliminarea pericolelor de contaminare care afectează sănătatea.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații	0	Lucrările de construcție și dezvoltare vor avea un impact negativ legat de nivelul zgomotelor și vibrațiilor în vecinătate, în timpul activităților de construcții.
Limitarea utilizării de resurse naturale epuizabile	1	Dezvoltarea de noi întreprinderi va duce la creșterea utilizării resurselor naturale epuizabile. Trebuie încurajată utilizarea resurselor regenerabile (vânt și soare) și a resurselor naturale (lemne și bio-gaz). Implementarea recomandărilor EIA și SEA în aceste proiecte va duce la diminuarea unora din efectele negative asupra mediului.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Dacă sunt susținute acțiuni de recuperare și reciclare a deșeurilor, se va obține un efect pozitiv. Renovarea și reabilitarea zonelor industriale dezafectate va genera deșeuri și este nevoie de măsuri de reutilizare pentru sporirea efectului pozitiv.

Domeniu cheie de intervenție 3.1: Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	0,5	Se așteaptă efecte pozitive semnificative datorită revitalizării zonelor industriale dezafectate, care pot fi și mai accentuate dacă sunt susținute activități de revitalizare a zonelor industriale dezafectate cu scopul de a proteja natura și habitatul natural.
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția moștenirii naturale (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și culturale în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	1	Dacă sunt susținute activități pe zona de coastă a Mării Negre, care să ducă la reducerea zonelor industriale dezafectate și a riscurilor legate de mediu, atunci se vor obține efecte pozitive. Domeniul cheie de intervenție susține restaurarea moștenirii culturale și industriale și va avea deci efecte pozitive. În același timp este vital ca recomandările EIA și SEA să fie implementate cu strictețe în cadrul acestei asistențe pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	0,5	Domeniul cheie de intervenție va susține activități legate indirect de eficientizarea energiei așa că se vor obține efecte pozitive aici.
Facilitarea generării de energie din resurse regenerabile	1	Dacă sunt susținute activități de facilitare a generării de energie din surse regenerabile, atunci se vor obține efecte pozitive, dar este nevoie de măsuri speciale în acest scop.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	1	Se vor înregistra efecte pozitive din punct de vedere al comportamentului responsabil față de mediu în urma curățării zonelor contaminate.
Susținerea transportului care respectă mediul și promovarea dezvoltării și utilizării mijloacelor de transport în comun	0.5	Posibile efecte pozitive foarte limitate și efecte indirecte sunt de așteptat dacă transporturile publice sunt accesibile pentru aceste centre industriale vechi și noi rezultate din aceste măsuri.
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): Dezvoltarea de structuri de susținere durabilă a mediului de afaceri		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criterii de selecție etc.): -Promovarea restaurării zonelor industriale dezafectate, în scopul protejării naturii și a habitatelor, a legăturilor cu mijloacele de transport în comun precum și a reciclării și reutilizării deșeurilor (ex. deșeurile din construcții), restaurarea zonelor industriale dezafectate la curățarea solurilor contaminate, promovarea de măsuri de atenuare pentru reducerea zgomotului și a vibrațiilor în timpul construcțiilor și renovărilor		

Domeniu cheie de intervenție 3.2: Reabilitarea centrelor industriale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Observații privind posibilele efecte asupra mediului

Domeniu cheie de intervenție 3.2: Reabilitarea centrelor industriale		
Obiective de mediu relevante	Evalua-re	Observații privind posibilele efecte asupra mediului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambient în limitele stabilite de normele legale	1	Se va înregistra un efect pozitiv semnificativ datorat tratamentului apelor uzate și reducerii poluării aerului prin îmbunătățirea sau instalarea de sisteme de gestionare a deșeurilor
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Se vor înregistra efecte pozitive semnificative datorate tratamentului apelor uzate și a reducerii poluării aerului ambient prin îmbunătățirea sau instalarea de sisteme de gestionare a deșeurilor
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	1	Efectele pozitive se vor datora noilor instalații de tratare a apelor uzate furnizate de domeniul cheie de intervenție precum și gestionării deșeurilor și a eliminării vechilor platforme industriale.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului față de eroziunea apei și a vântului	2	Curățarea zonelor industriale dezafectate și gestionarea deșeurilor vor avea un impact pozitiv
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	1	Reducerea zonelor industriale dezafectate, stațiile de tratare a apelor uzate și reabilitarea infrastructurii de utilități va avea un efect pozitiv asupra mediului
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	1	Înlăturarea vechilor clădiri industriale și curățarea zonelor industriale dezafectate cât și a zonelor contaminate va avea un efect pozitiv semnificativ asupra tuturor ecosistemelor. Se așteaptă efecte pozitive de asemenea de la orice lucrări legate de tratamentul apelor uzate.
Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000	1	Înlăturarea vechilor clădiri industriale și curățarea zonelor industriale dezafectate cât și a zonelor contaminate va avea un efect pozitiv semnificativ asupra tuturor ecosistemelor. Se așteaptă efecte pozitive de asemenea de la orice lucrări legate de tratamentul apelor uzate. Impactul asupra ariilor din Natura 2000 trebuie estimat de la caz la caz în procesul de stabilire a locațiilor.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tare (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Se preconizează efecte pozitive semnificative
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații	-1	Pot exista efecte negative pe parcursul renovărilor și reabilitărilor în vecinătatea locațiilor proiectelor.

Domeniu cheie de intervenție 3.2: Reabilitarea centrelor industriale		
Obiective de mediu relevante	Evalua-re	Observații privind posibilele efecte asupra mediului
Limitarea utilizării de resurse naturale epuizabile	1	Vor exista efecte negative din cauza dezvoltării din moment ce vor fi utilizate resurse naturale de energie, deși se poate înregistra și un impact pozitiv în locațiile curățate (îmbunătățirea calității terenurilor, solului și a apei) și restaurarea resurselor naturale
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	-1	Se vor genera deșeuri în urma activităților de curățare și demolare. Inițiatorii proiectului trebuie să propună o strategie pentru colectarea și minimizarea deșeurilor. Poate fi inițiată reciclarea acestora (cum ar fi deșeurile din construcții) și efectul negativ va fi diminuat.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	1	Se preconizează un efect pozitiv semnificativ
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția moștenirii naturale (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și culturale în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	1	Se preconizează un efect pozitiv semnificativ.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	1	Se pot înregistra efecte pozitive datorate renovării utilităților publice și efecte negative legate de noile echipamente achiziționate și instalate
Facilitarea generării de energie din resurse regenerabile	0	Nicio legătură directă
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	1	Se va înregistra un efect pozitiv semnificativ asupra comportamentului responsabil față de mediu datorită infrastructurii sociale îmbunătățite (tratamentul apelor uzate, managementul deșeurilor, revitalizarea zonelor industriale dezafectate)
Susținerea transportului care respectă mediul și promovarea dezvoltării și utilizării mijloacelor de transport în comun	0	Niciun efect direct
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există):		
Reabilitarea platformelor industriale și refacerea infrastructurii de utilități publice în zone urbane		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criteriile de selecție etc.):		
Este așteptat un efect pozitiv semnificativ. Impactul poate crește dacă sunt aplicate principiile CTD, dacă platformele reabilite vor fi utilizate pentru alte industrii și/sau în scopuri sociale (cum ar fi parcurile industriale), dacă sunt stimulate eco-serviciile prin diferite avantaje juridice, financiare și de alte tipuri și dacă este posibilă implicarea publicului și ONG-urilor.		

Domeniu cheie de intervenție 3.3: Sprijin pentru crearea și dezvoltarea micro-întreprinderilor		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Observații privind posibilele efecte asupra mediului
Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului ambient în limitele stabilite de normele legale	1	Efectele pozitive indirecte pot apărea dacă inițiativele locale sunt durabile.
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	Se preconizează efecte pozitive numai dacă inițiativele vor include măsuri care să mențină și să îmbunătățească calitatea aerului în zonele urbane și rurale, cum ar fi relocalizarea întreprinderilor și mai ales conexiunile cu sistemul de transport în comun.
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	1	Efectele indirecte pozitive pot apărea dacă inițiativele locale sunt durabile (respectarea cerințelor de protecție a apelor).
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului față de eroziunea apei și a vântului	1	Poate rezulta un impact pozitiv indirect dacă inițiativele locale sunt durabile.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	1	Pot rezulta efecte pozitive dacă inițiativele locale sunt durabile.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	0	Relocalizarea micro-întreprinderilor în noi spații, mai ales spații verzi, va avea efecte negative care vor fi remediate dacă această mutare se va face spre zone industriale dezafectate refăcute.
Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000	-1	Se preconizează efecte reduse sau niciun impact direct.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății oamenilor prin implementarea de măsuri de prevenire a poluării și de atenuare a vechilor tere (ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)	1	Dacă micro-întreprinderile sunt încurajate să se mute și să renoveze zone industriale dezafectate pentru extinderea producției, se pot aștepta unele efecte pozitive.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații	1	Se preconizează un impact negativ din cauza traficului crescut dar poate fi redus prin încurajarea mijloacelor de transport în comun.
Limitarea utilizării de resurse naturale epuizabile	1	Se preconizează efecte negative din cauza dezvoltării micro-întreprinderilor și a activităților de reabilitare.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Dacă sunt achiziționate noi echipamente tehnologice, se vor genera deșeuri ca și din lucrările de renovare și extindere. Pentru reducerea impactului, trebuie asigurată reciclarea.

Domeniu cheie de intervenție 3.3: Sprijin pentru crearea și dezvoltarea micro-întreprinderilor		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Observații privind posibilele efecte asupra mediului
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	1	Dacă sunt promovate acțiuni de dezvoltare în cadrul zonelor industriale dezafectate, se vor înregistra efecte pozitive. În caz contrar impactul este negativ.
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția moștenirii naturale (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și culturale în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	0	Dacă sunt susținute micro-întreprinderile pe coasta Mării Negre, impactul rezultat poate fi atenuat prin autorizațiile de mediu și procedurile EIA.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	1	Modernizarea tehnologiilor de producție va avea un efect pozitiv asupra eficientizării consumului de energie și asupra utilizării surselor de energie.
Facilitarea generării de energie din resurse regenerabile	1	Se pot obține unele efecte pozitive dacă micro-întreprinderile sunt încurajate să utilizeze bio-gaz. Trebuie introduse criterii speciale de selecție.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	1	Se pot obține posibile efecte pozitive dar din cauza renovărilor și extinderilor, se vor genera deșeuri și va crește consumul, aspecte care pot fi atenuate prin promovarea reutilizării și a reciclării.
Susținerea transportului care respectă mediul și promovarea dezvoltării și utilizării mijloacelor de transport în comun	1	Domeniul cheie de intervenție nu susține activități sau acțiuni legate de transporturile în comun, dar dacă acestea sunt promovate odată cu relocalizarea micro-întreprinderilor, se vor înregistra unele efecte pozitive.
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu există		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criterii de selecție etc.): Sunt recomandate consultările cu întreprinderile care afectează mediul în faza de pregătire a propunerilor. Promovarea transporturilor în comun odată cu relocalizarea întreprinderilor este necesară. Trebuie promovată reciclarea și reutilizarea echipamentelor electronice și a altor tehnologii, necesară în același timp cu susținerea schimbărilor tehnologice.		

Axa prioritară 4 – „Dezvoltarea turismului la nivel regional și local”

Domeniu cheie de intervenție 4.1: Reabilitarea patrimoniului cultural și istoric și crearea și modernizarea infrastructurilor aferente		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambient în limitele stabilite de normele legale	0	Se vor înregistra posibile efecte negative cauzate de creșterea accesului vizitatorilor la obiectivele de patrimoniu național din județ.

Domeniu cheie de intervenție 4.1: Reabilitarea patrimoniului cultural și istoric și crearea și modernizarea infrastructurilor aferente		
Obiective de mediu relevante	Evalua-re	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	0	Unele efecte negative sunt legate de creșterea traficului vizitatorilor și turiștilor din ce în ce mai numeroși, dar pot fi atenuate prin promovarea, îmbunătățirea și utilizarea transporturilor în comun.
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	0,5	Se preconizează unele efecte pozitive datorită a unei mai bune colectări a apelor din siturile de mediu și culturale aparținând patrimoniului și a unei mai bune conectări la sistemele municipale de tratare a apelor uzate.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului față de eroziunea apei și a vântului	0,5	Drumurile de acces, spațiile pietonale și infrastructura îmbunătățită precum și colectarea deșeurilor vor avea efecte pozitive în zonele de interes cultural, de mediu și istoric.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	0,5	Se vor înregistra emisii crescute cauzate de mișcările sporite de turiști și vizitatori, după încheierea activităților. Măsurile de atenuare cum ar fi mijloacele de transport în comun sunt încurajate pentru a permite accesul la locațiile de interes.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	2	Sunt așteptate unele efecte pozitive datorate îmbunătățirii căilor de acces.
Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000	2	Măsurile din domeniul cheie de intervenție vor permite un acces mai bun la zonele protejate, ca urmare vor crește amenințările pentru zonele naturale protejate, dar stabilirea de măsuri cum ar fi căi de acces la locațiile de interes – vor reduce asemenea efecte.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații	0	Se va înregistra un impact negativ temporar din cauza construcțiilor dar în general măsurile de renovare și reabilitare ar trebui să reducă impactul zgomotelor.
Limitarea utilizării de resurse naturale epuizabile	0	Se preconizează un impact redus legat de materialele necesare pentru lucrările de construcții și renovări precum și de energia suplimentară necesară pentru iluminare și dotare. Ar trebui promovate unele măsuri de atenuare – cum ar fi senzorii de lumină și energie solară pentru iluminarea unor instalații /obiecte.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	0,5	Se vor înregistra unele efecte negative din cauza lucrărilor de renovare, dar activitățile de colectare a deșeurilor (cum ar fi instalarea de coșuri de gunoi și crearea unui sistem de colectare a deșeurilor în locațiile de interes) vor avea efecte pozitive.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	1	Lucrările de renovare vor avea un efect pozitiv de revitalizare în anumite localități și astfel se va înregistra un efect general pozitiv dacă sunt protejate stilurile arhitecturale de interes cultural.

Domeniu cheie de intervenție 4.1: Reabilitarea patrimoniului cultural și istoric și crearea și modernizarea infrastructurilor aferente		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția patrimoniului natural (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	2	Lucrările de restaurare vor avea un efect pozitiv asupra zonei de coastă a Mării Negre.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor de energie	0	Se va promova o creștere a utilizării de energie, dar încurajarea măsurilor de eficientizare a energiei cum ar fi senzorii de lumină și panourile solare va duce la reducerea impactului.
Facilitarea generării de energie din surse regenerabile	0	Dacă echipamentele de demonstrare pentru generarea de energie din surse regenerabile sunt susținute de domeniul cheie de intervenție, atunci vor fi unele efecte pozitive.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al publicului prin implicarea acestuia în soluționarea problemelor de mediu	2	Prin îmbunătățirea accesului la locațiile de interes, prin permiterea colectării deșeurilor de către public (ex. sisteme de gestionare a deșeurilor în parcuri) și alte măsuri de protecție a mediului cum ar fi utilizarea transporturilor în comun, se vor înregistra unele efecte pozitive.
Susținerea transportului care respectă mediul și promovarea dezvoltării și utilizării mijloacelor de transport în comun	1	Dacă sunt promovate transporturile în comun prin legarea zonelor de interes la acest sistem, dacă sunt susținute piste pentru biciclete și căile pietonale, se vor înregistra efecte pozitive.
Promovarea turismului care să asigure un grad înalt de protecție a mediului și conservare a naturii	2	Se așteaptă efecte pozitive datorită măsurilor de protecție susținute cum ar fi căi de acces, servicii (pentru deșeuri, apă etc.)
Propunere de reformulare a domeniului cheie de intervenție (dacă există): nu		
Recomandări SEA (ex. condiții de implementare, criteriile de selecție etc.):		
Efectele pozitive din implementarea acestui domeniu cheie de intervenție pot fi sporite prin utilizarea și instalarea de echipament demonstrativ pentru generarea de energie din surse regenerabile, sprijin și mai mare accesibilitate pentru rețelele de transport în comun, sprijin pentru crearea de sisteme de colectare a deșeurilor în parcuri și zone protejate și diferite măsuri de economisire (cum sunt senzorii).		

Domeniu cheie de intervenție 4.2: Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea de infrastructuri specifice pentru valorificarea în mod durabil a resurselor naturale cu potențial turistic		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului ambient în limitele stabilite de norme legale	0	Vor fi efecte negative posibile cauzate de accesul crescut al vizitatorilor la obiectivele turistice. Reducerea impactului poate fi obținută prin legarea acestor locații la rețeaua de transport în comun.

Domeniu cheie de intervenție 4.2: Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea de infrastructuri specifice pentru valorificarea în mod durabil a resurselor naturale cu potențial turistic		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	0	Unele efecte negative vor fi provocate de circulația intensificată cauzată de vizitatori și turiști, dar se pot atenua prin promovarea mijloacelor de transport în comun și informarea asupra acestora.
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	0	Se preconizează un efect pozitiv datorită investițiilor în legarea sistemului de colectare a apelor uzate din zonele turistice la sistemele municipale precum și datorită instalării propriilor sisteme.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului față de eroziunea apei și a vântului	0,5	Noile sisteme de colectare a deșeurilor vor duce la efecte pozitive în zonele de interes turistic.
Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	0	Se va înregistra o creștere a emisiilor la încheierea activităților din cauza mișcărilor crescute ale turiștilor și vizitatorilor. Măsurile de atenuare cum ar fi transportul în comun sunt încurajate prin permiterea accesului cu aceste mijloace la locațiile de interes.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	1	Sunt de așteptat unele efecte pozitive datorate unor drumuri mai bune de acces precum și marcării cărărilor de munte dar prezența crescută a turiștilor va aduce tulburări ale ecosistemelor. Măsurile de reducere cum ar fi stabilirea unor ore de acces pot aduce o atenuare.
Conservarea diversității naturale de faună, floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000	2	Măsurile din domeniul cheie de intervenție vor permite un acces mai bun la zonele protejate, ca urmare va exista o amenințare crescută a zonelor naturale protejate, dar stabilirea de măsuri cum ar fi căi de acces pentru zonele de interes poate reduce astfel de efecte.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor din așezări legate de noxele rezultate din transporturi, mai ales zgomote și vibrații	1	Este așteptat un impact negativ din cauza traficului crescut și a mișcărilor de oameni. Măsuri de restricționare cum ar fi ore de acces și limitări ale zgomotului pot reduce acest impact.
Limitarea utilizării de resurse naturale epuizabile	0	Este așteptat un impact redus în urma materialelor necesare pentru construcții și renovări cât și din resursele suplimentare de energie pentru iluminat și dotări. Ar trebui promovate unele măsuri de atenuare cum ar fi senzorii de lumină și energie provenită de la soare pentru iluminarea anumitor instalații/obiecte.
Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	0	Vor fi câteva efecte negative din cauza lucrărilor de renovare dar activitățile de colectare a deșeurilor (cum ar fi instalarea de coșuri de gunoi și crearea de sisteme de colectare a deșeurilor în zonele de interes) vor avea efecte pozitive semnificative.

Domeniu cheie de intervenție 4.2: Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea de infrastructuri specifice pentru valorificarea în mod durabil a resurselor naturale cu potențial turistic		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	1	Lucrările de renovare vor avea un efect pozitiv de revitalizare în anumite localități. Noile căi de acces spre/în zonele protejate vor avea un efect negativ. Ar trebui luate măsuri de reducere a acestui tip de efecte (restricționarea orelor de acces, promovarea utilizării bicicletei și a mersului de pe jos în locul deplasării cu mașina).

Domeniu cheie de intervenție 4.3: Reabilitarea/modernizarea/extinderea structurilor de cazare și a utilităților aferente, precum și a infrastructurii turistice de petrecere a timpului liber		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	0,5	Vor exista anumite efecte negative datorate unei circulații mai intense a vizitatorilor. Reducerea impacturilor se va realiza prin promovarea sistemelor de TP.
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului la nivel urban și rural	0	Vor exista anumite efecte negative datorate unui trafic mai intens al vizitatorilor și turiștilor, care vor fi reduse prin promovarea TP.
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze de poluare	1	Se va înregistra un efect pozitiv datorită investițiilor în racordarea sistemelor de tratare a apelor uzate din hoteluri și alte facilități turistice la sistemele municipale de tratare a apelor uzate și investițiilor în instalarea propriilor sisteme.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	0,5	Noul sistem de colectare a deșeurilor va permite înregistrarea unor efecte pozitive în zonele de interes turistic. Anumite deșeuri vor fi generate de lucrările de renovare și extindere, prin urmare trebuie să se stabilească în mod clar cum vor fi gestionate deșeurile.
Scăderea emisiilor cauzate de schimbările climatice	0	Va exista o oarecare creștere a emisiilor datorată unei circulații mai intense atunci când se finalizează activitățile din cauza unui flux mai mare de vizitatori. Măsurile de reducere a impactului, cum ar fi un mai bun acces la TP, vor permite reducerea efectului.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării	0,5	Va exista un impact negativ datorat acțiunilor precum amenajarea de noi pârtii pentru schi și facilități pentru pescuitul sportiv. Trebuie să se asigure aplicarea măsurilor de reducere a impactului prin procedurile EIA.
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele amplasamente din Natura 2000	1	Măsurile din cadrul DCI vor permite un mai bun acces la zonele protejate sau activitățile planificate în vecinătatea ariilor protejate, prin urmare se înregistrează o creștere a amenințării pentru ariile naturale protejate, care însă poate fi minimizată prin instituirea măsurilor prin procedurile EIA.

Domeniu cheie de intervenție 4.3: Reabilitarea/modernizarea/extinderea structurilor de cazare și a utilităților aferente, precum și a infrastructurii turistice de petrecere a timpului liber		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Protejarea și îmbunătățirea situației așezărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	0,5	Se preconizează un efect negativ datorită intensificării traficului și circulației persoanelor. Nivelurile pentru zgomot pot fi depășite în perioadele de renovare și construcție.
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile	0	Se preconizează un impact negativ datorat folosirii materialelor necesare pentru construcții și renovări, precum și din resursele suplimentare de energie necesare pentru punerea în funcțiune a echipamentelor (telescaun etc). Trebuie promovate anumite măsuri de reducere a impactului, cum ar fi senzori de lumină și energie solară pentru iluminarea anumitor instalații/obiecte.
Reducerea producerii de deșeururi, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	-0,5	Vor exista anumite efecte negative datorate lucrărilor de renovare, dar activitățile de colectare a deșeurilor (cum ar fi instalarea coșurilor de gunoi și instituirea de sisteme de colectare a deșeurilor în locațiile de interes) vor avea un efect pozitiv semnificativ.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	0	Lucrările de renovare vor avea un oarecare efect pozitiv revitalizant asupra unor localități, prin urmare un efect pozitiv. Noile căi de acces la ariile naturale vor avea un efect negativ semnificativ. În EIA trebuie să se planifice măsuri care să reducă impacturile generate de dezvoltarea facilităților pentru sport, cum ar fi schi și pescuit.
Conservarea, protecția și reabilitarea zonei costiere a Mării Negre, asigurând protecția patrimoniului natural (inclusiv ecosistemele acvatic și terestru) și cultural în vederea atingerii unui nivel de dezvoltare durabilă a regiunii	-1	Activitățile derulate vor avea un impact negativ semnificativ asupra zonei costiere românești a Mării Negre, dar măsurile de reducere a impactului trebuie implementate pentru a reduce impactul unui acces îmbunătățit al turiștilor, măsuri promovate prin EIA.
Îmbunătățirea eficienței energetice și folosirea resurselor energetice	0,5	Se va promova o creștere a utilizării energiei, dar promovarea măsurilor de eficientizare energetică, precum senzorii de lumină și panourile solare, va permite reducerea impactului. Trebuie promovate măsurile de economisire a energiei pentru locurile de cazare a turiștilor. Trebuie promovate bio-toaletele și alte procese bio și organice (de exemplu, sisteme de tratare a apei și deșeurilor)
Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile	1	Dacă DCI va susține echipamentele demonstrative de generare a energiei din resurse regenerabile, se vor înregistra efecte pozitive.

Domeniu cheie de intervenție 4.3: Reabilitarea/modernizarea/extinderea structurilor de cazare și a utilităților aferente, precum și a infrastructurii turistice de petrecere a timpului liber		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	1	Prin îmbunătățirea accesului la amplasamentele de interes se permite colectarea deșeurilor de către public (de exemplu, sisteme de gestionare a deșeurilor în parcuri), precum și instituirea altor măsuri de mediu, cum ar fi folosirea TP, obținându-se efecte pozitive semnificative. Prin demonstrarea beneficiilor bio-tehnologiilor și abordărilor durabile ale turismului se va înregistra un efect pozitiv semnificativ.
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.	1	Dacă se va promova TP prin stabilirea de legături la sistemul dinspre/spre zonele de interes și piste pentru mersul pe jos și cu bicicleta, vor exista efecte pozitive.
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală	2	Se preconizează efecte pozitive datorate măsurilor de protecție promovate – cum ar fi căi de acces, servicii (deșuri, apă etc.) – dar se va înregistra un impact negativ semnificativ datorat noilor arii folosite pentru turism și recreere, prin urmare va exista un efect negativ semnificativ.
Reformularea propusă a domeniului cheie de intervenție (dacă există):		
Recomandări SEA (de exemplu, condiții de implementare, criterii de selecție etc.):		
Trebuie să se acorde o atenție specială tuturor activităților de recreere care pot fi promovate. Trebuie să se realizeze EIA pentru facilități noi și pentru cele vechi reabilite. Este dificil de stabilit care vor fi toate impacturile la scară strategică, prin urmare trebuie prezentate și elaborate măsuri de reducere a impactului în cadrul EIA, în special pentru activități noi precum schi, pescuit și vânătoare.		

Axa prioritară 5 – „Susținerea dezvoltării urbane durabile”

Domeniu cheie de intervenție 5.1: Reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	1	Reabilitarea sistemelor de transport public va avea un efect pozitiv semnificativ asupra calității aerului.
Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze	1	Reabilitarea infrastructurii va avea un efect pozitiv semnificativ.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	1	Renovarea vechilor clădiri și sisteme de TP va avea un efect pozitiv semnificativ. Unele efecte negative pot decurge din deșeurile rezultate în urma activităților de renovare și reabilitare.
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	0	Renovarea sistemelor de TP și investițiile vor duce la efecte pozitive semnificative.

Domeniu cheie de intervenție 5.1: Reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării	0	Activitățile de construcție vor avea un efect negativ asupra ecosistemelor dacă nu se vor adopta alte măsuri complementare (pentru a elimina acțiunile negative împotriva ecosistemelor). Se preconizează unele efecte negative indirecte.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, deșeuri miniere etc.)	1,5	Proiectele de reînnoire urbană vor contribui la îmbunătățirea sănătății umane prin îmbunătățirea accesului, curățare și renovarea clădirilor vechi, îmbunătățirea accesului la TP etc.
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	0.5	Va exista un oarecare impact negativ în perioadele de construcție și renovare, dar în general, nivelul zgomotului și vibrațiilor trebuie să scadă.
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	1	Nu există o legătură directă
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Activitățile de renovare vor genera o anumită cantitate de deșeuri. Trebuie să se asigure eliminarea în siguranță sau refolosirea corespunzătoare a deșeurilor.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	0	Lucrările de renovare și restaurare vor permite protecția peisajului cultural. Lucrările de construcție vor avea un efect negativ asupra habitatelor în perioada lucrărilor dacă nu se adoptă alte măsuri complementare (pentru a elimina acțiunile negative în aceste zone).
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei costiere românești a Mării Negre prin asigurarea protecției patrimoniului natural (inclusiv eco-sistemelor acvatice și terestre) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	1	Protecția peisajului cultural va avea un efect pozitiv semnificativ. Lucrările de construcție vor afecta negativ zona costieră românească a Mării Negre dacă nu se adoptă alte măsuri complementare (pentru a elimina acțiunile negative împotriva acestei zone prin măsuri precum promovarea creării unei infrastructuri de afaceri etc).
Îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii resurselor de energie	1	Reabilitarea clădirilor va duce la o îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor, precum și achiziționarea de noi tehnologii pentru serviciile de utilități.

Domeniu cheie de intervenție 5.1: Reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	1	O mai bună infrastructură va afecta pozitiv comportamentul responsabil în privința mediului din partea publicului general.
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.	1	Investițiile pentru creșterea mobilității locuitorilor în zonele urbane și rurale vor avea un efect pozitiv. Trebuie asigurat accesul pentru persoanele cu invalidități.
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală	1	Măsuri precum dezvoltarea serviciilor publice și a spațiilor verzi vor avea un efect pozitiv semnificativ și trebuie promovate prin DCI.
Reformularea propusă pentru domeniul cheie de intervenție (dacă există): nu există		
Recomandări SEA (de exemplu, condiții de implementare, criteriile de selecție etc.): Trebuie asigurat accesul pentru persoanele cu invalidități. Trebuie să se promoveze refolosirea și reciclarea deșeurilor.		

Domeniu cheie de intervenție 5.2: Dezvoltarea mediului de afaceri		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	0	Va exista un oarecare efect pozitiv datorat achiziționării de noi tehnologii și folosirii sau îmbunătățirii TP.
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze de poluare	0	Promovarea îmbunătățirii infrastructurii pentru apă va aduce efecte pozitive.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	0	Poate rezulta un efect pozitiv indirect datorită inițiativelor antreprenoriale durabile (respectarea cerințelor privind protecția apei).
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	0	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor apelor terestre și continentale și a ecosistemelor marine împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării	0	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor care vizează prevenirea poluării și reducerea impactului vechilor contaminanți (de ex. pesticide, deșeuri miniere etc.)	1	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile

Domeniu cheie de intervenție 5.2: Dezvoltarea mediului de afaceri		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	1	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	1	Nu există legătură
Reducerea generării de deșeuri, creșterea nivelului de recuperare a deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	0,5	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	0,5	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Conservarea, protecția și reabilitarea zonei costiere a Mării Negre, asigurând protecția patrimoniului natural (inclusiv ecosistemele acvatic și terestru) și cultural în vederea atingerii unui nivel de dezvoltare durabilă a regiunii	0,5	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Îmbunătățirea eficienței energetice și folosirea resurselor energetice	0	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	1	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Suținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.	1	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservarea naturală	1	Poate rezulta un efect pozitiv indirect dacă inițiativele antreprenoriale sunt durabile
Reformularea propusă pentru domeniul cheie de intervenție (dacă există): Dezvoltarea unui mediu de afaceri durabil		
Recomandări SEA (de exemplu, condiții de implementare, criterii de selecție etc.): Trebuie să se promoveze măsuri precum economisirea de energie, accesul și reabilitarea TP. Trebuie să se promoveze reciclarea și re folosirea deșeurilor.		

Domeniu cheie de intervenție 5.3: Reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor sociale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	0	Niciun efect sau efecte minime
Scăderea emisiilor cauzate de schimbările climatice	0	Dacă se promovează accesul la TP prin scheme sociale, se va înregistra un efect pozitiv datorat accesului la încălzirea cu gaz și centrală
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării	0,5	Niciun efect sau efecte minime
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, deșeuri miniere etc.)	0,5	Se preconizează îmbunătățirea sănătății umane prin implementarea măsurilor sociale, datorată creșterii includerii sociale și a unui acces mai bun la serviciile sociale și medicale. Este important să se ia în considerare nevoile persoanelor handicapate și vârstnice.
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	0,5	Niciun efect sau efecte minime
Îmbunătățirea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	1	Niciun efect sau efecte minime
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	1	Niciun efect sau efecte minime
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	1	Niciun efect sau efecte minime

Domeniu cheie de intervenție 5.3: Reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor sociale		
Obiective de mediu relevante	Evaluare	Comentarii privind posibilele efecte de mediu
Conservarea, protecția și reabilitarea zonei costiere a Mării Negre, asigurând protecția patrimoniului natural (inclusiv ecosistemele acvatic și terestru) și cultural în vederea atingerii unui nivel de dezvoltare durabilă a regiunii	1	Niciun efect sau efecte minime
Îmbunătățirea eficienței energetice și folosirea resurselor energetice	0	Niciun efect sau efecte minime
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	1,5	Niciun efect sau efecte minime
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.	1	Niciun efect sau efecte minime
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală	1	Niciun efect sau efecte minime
Reformularea propusă pentru domeniul cheie de intervenție (dacă există): nu există		
Recomandări SEA (de exemplu, condiții de implementare, criterii de selecție etc.): Un acces mai bun la TP al diferitelor grupuri sociale defavorizate va îmbunătăți șansa acestora de a se integra mai bine în societate și de a reduce efectele de mediu cauzate de lipsa de educație și lipsa accesului la serviciile sociale și publice (cum ar fi sisteme de apă și deșeurii), precum și accesul la alimente și tehnologii mai bune.		

8.2 Evaluarea efectelor cumulative ale POR asupra obiectivelor de mediu relevante

Efectele cumulative de mediu generate de implementarea POR au fost analizate cu ajutorul unei abordări simplificate propuse în Metodologia Manualului SEA. Evaluarea este prezentată pentru fiecare obiectiv de mediu relevant, sintetizând efectele pozitive și negative.

Tabelul 7. Rezumat al posibilelor efecte de mediu cumulative ale POR asupra obiectivelor de mediu

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reabilitarea serviciilor de mediu și a infrastructurii amplasamentelor de afaceri și instituirea de noi facilități (construcție de drumuri, tratarea apei și apelor uzate) pot avea un efect pozitiv în cadrul obiectivului; ○ Reabilitarea sistemelor TP și facilitarea folosirii acestora va avea un efect pozitiv semnificativ; <p>Negative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reabilitarea și modernizarea rețelelor județene și locale de transport va încuraja traficul rutier, ducând la creșterea poluării aerului (restul infrastructurii de transport e abordat în POS Transport); ○ Un număr mai mare de vizitatori poate duce la creșterea poluării aerului din cauza transportului 	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv al POR asupra calității aerului ambiental și reducerii impacturilor în zone în care normele legale privind poluarea aerului sunt depășite.
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului în zonele rurale și urbane	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Îmbunătățirea infrastructurii TP și dezvoltarea transportului alternativ în regiuni, de exemplu, mersul cu bicicleta și trotuare, va duce la îmbunătățirea calității aerului; ○ Îmbunătățirea infrastructurilor pentru servicii rutiere și de mediu, precum și reabilitarea/modernizarea vechilor școli cu sisteme depășite de încălzire poluante va avea un efect pozitiv în cadrul obiectivului. <p>Impactul negativ se datorează probabil creșterii numărului de vizitatori care va duce la creșterea poluării aerului din cauza transportului</p>	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv semnificativ al POR asupra calității aerului la nivel rural și urban.

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Construcția și reabilitarea instalațiilor de tratarea a apelor uzate și instituirea serviciilor de racordare la sistemul de alimentare cu apă între întreprinderi și serviciile municipale vor genera probabil un efect pozitiv major ○ Este posibil ca efectele pozitive să se datoreze investițiilor în sistemele pentru ape uzate din școli, servicii sociale, hoteluri și alte facilități turistice cu sisteme municipale de tratarea a apelor uzate și instalarea propriilor sisteme <p>Impactul negativ indirect poate interveni din cauza poluării apei asociată cu mijloace de transport vechi și depășite și în faza de construcție și reabilitare</p>	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv global al POR asupra reducerii poluării apei
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dezvoltarea structurilor de afaceri specifice fiecărei regiuni va permite realizarea investițiilor în reabilitarea zonelor industriale dezafectate prin curățarea și demolarea vechilor clădiri, având indirect un efect pozitiv asupra calității solului; ○ Sisteme de colectare a deșeurilor vor genera efecte pozitive în regiuni, precum și în zonele de interes turistic; ○ Căile de acces, trecerile de pietoni și o mai bună infrastructură de acces, precum și colectarea deșeurilor vor avea un efect pozitiv în zonele de interes cultural, de mediu și istoric; <p>Negative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Deșeurile și emisiile asociate mijloacelor și rețelelor de transport vechi și depășite pot afecta direct calitatea solului; ○ Se va înregistra un oarecare efect negativ datorat activităților de renovare și reabilitare, precum și generării de deșeuri 	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv global al POR asupra reducerii poluării solului și protecției solului împotriva eroziunii

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	Pozitive: <ul style="list-style-type: none"> ○ Îmbunătățirea TP și dezvoltarea infrastructurii de transport alternativ vor contribui la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră; ○ Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii educaționale vor avea un efect pozitiv asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră; ○ Reabilitarea vechilor instalații electrice și îmbunătățirea drumurilor vor avea un efect pozitiv semnificativ. Negative: <ul style="list-style-type: none"> ○ Este posibil să apară unele efecte negative asupra emisiilor care duc la schimbări climatice în perioada de construcție și implementare a proiectelor care beneficiază de susținere; ○ Se va înregistra o creștere a emisiilor din cauza unui trafic mai intens după finalizarea activităților. 	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv global al POR asupra reducerii emisiilor care duc la schimbări climatice
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării	Pozitive: Se poate înregistra un efect pozitiv datorat activităților privind reabilitarea zonelor industriale dezafectate și dezvoltarea zonelor verzi (împădurire, refacerea ecosistemelor în comunitățile urbane și rurale, de exemplu, parcuri). Negative: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dezvoltarea (construcția) infrastructurii de transport va avea un efect negativ asupra ecosistemelor; ○ Mutarea microîntreprinderilor în amplasamente noi, în special pe terenuri verzi, va avea un impact negativ; ○ Se va înregistra un impact negativ datorat activităților noi precum construirea unor pârtii de schi și facilități pentru pescuitul sportiv 	Este posibil să se înregistreze un impact negativ al POR asupra protecției și îmbunătățirii condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice. Efectul negativ poate fi parțial reversibil prin acordarea priorității proiectelor care au o abordare „ecologică” a peisajului și ecosistemelor, precum reabilitarea zonelor industriale dezafectate sau împădurirea și dezvoltarea ariilor/zonelor verzi
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele amplasamente din Natura 2000	Negative: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dezvoltarea infrastructurii de transport va afecta negativ biodiversitatea datorită noilor coridoare și expansiunii rețelelor (direct și indirect); ○ Restaurarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric va permite un acces mai bun la ariile protejate, prin urmare poate apărea o amenințare mai mare pentru ariile naturale protejate și un impact negativ 	Este posibil să se înregistreze un impact negativ al POR asupra diversității naturale a faunei, florei și habitatelor în zonele protejate și potențialele arii din Natura 2000. Efectul negativ poate fi redus dacă se realizează EIA pentru proiecte care au astfel de efecte negative

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, deșeuri miniere etc.)	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reabilitarea și modernizarea rețelei județene și locale de transport va duce la îmbunătățirea infrastructurii și astfel la posibila reducere a poluării; ○ Încurajarea mijloacelor de transport ecologice precum TP printr-o mai bună infrastructură va facilita îmbunătățirea sănătății umane; ○ Este foarte posibil să se înregistreze un efect pozitiv în cadrul obiectivului din cauza reabilitării vechilor clădiri care prezintă un pericol în acest moment din cauza vechimii, sensibilității la cutremure și alte dezastre naturale; ○ Reabilitarea infrastructurii educaționale va permite minimizarea riscului legat de pericolele la adresa sănătății, precum poluarea apei și aerului etc. ○ Proiectele de reînnoire urbană vor contribui la îmbunătățirea sănătății umane prin promovarea unui acces mai bun, curățarea și renovarea vechilor clădiri, îmbunătățirea accesului la TP etc. ○ Se poate înregistra o îmbunătățire a sănătății umane datorită unei mai puternice includeri sociale și unui acces îmbunătățit la serviciile sociale și medicale 	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv al POR asupra sănătății umane
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reabilitarea și modernizarea rețelei județene și locale de transport va permite îmbunătățirea condițiilor aglomerărilor prin reducerea poluării aerului și a zgomotului, încurajând mijloace de transport ecologice (de exemplu, TP) și va facilita îmbunătățirea sănătății umane; ○ Renovarea fondului locative și lucrările de reconstrucție a TP vor avea un efect pozitiv asupra zgomotului și vibrațiilor după finalizarea proiectelor. <p>Se poate preconiza un efect negativ din cauza unui trafic mai intens și a circulației persoanelor, precum și datorită lucrărilor de construcție și renovare din faza de implementare a proiectului în apropierea construcțiilor realizate.</p>	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv sau neutru al POR asupra protecției și îmbunătățirii condiției aglomerărilor în ceea ce privește noxele cauzate de transport, dar în cea mai mare parte în faza de implementare
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reabilitarea infrastructurii sociale, educaționale și de alt tip care este expusă unui risc ridicat din cauza dezastrelor naturale va permite minimizarea riscului aferent pericolelor determinate de clădirile vechi expuse la impacturi precum cutremurele 	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv al POR asupra protecției populației împotriva riscurilor asociate cu dezastrele naturale și accidentele industriale

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile	<p>Negative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Îmbunătățirea infrastructurii stradale locală va încuraja folosirea mai multor mijloace de transport, producând astfel un impact negativ în privința resurselor naturale epuizabile (mai multe vehicule și mai mult combustibil ars); ○ Dezvoltarea de noi afaceri (susținerea înființării de noi afaceri) poate duce la o creștere a folosirii resurselor naturale epuizabile; ○ Efect negativ datorat materialelor necesare pentru construire, reabilitare și renovare, precum și resurse energetice suplimentare necesare pentru iluminat, punerea în funcțiune a noilor echipamente precum telescaune etc. 	Este posibil să se înregistreze un efect negativ global al POR asupra folosirii resurselor naturale epuizabile
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	<p>Pozitive: Reabilitarea amplasamentelor industriale se va concentra și pe minimizarea și reciclarea deșeurilor existente.</p> <p>Negative: Activitățile de renovare și modernizare de orice tip vor avea un efect negativ asupra generării de deșeuri din cauza lucrărilor de construcție.</p>	Este posibil să se înregistreze un efect neutru global al POR asupra generării de deșeuri, recuperării de deșeuri și reciclării tuturor deșeurilor. Efectul poate deveni unul pozitiv dacă se promovează CTD pe parcursul proiectelor de dezvoltare
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Revitalizarea zonelor industriale dezafectate, lucrările de renovare și restaurare din anumite localități și protecția peisajului cultural vor avea un efect pozitiv ○ Crearea de spații verzi și reabilitarea zonelor abandonate și amplasamentelor industriale (zone industriale dezafectate), precum și reabilitarea infrastructurii publice uzate vor avea efecte pozitive semnificative. <p>Negative: Dezvoltarea infrastructurii de transport va afecta în mod negativ protecția peisajului natural și cultural dacă nu se aplică măsuri complementare pentru protecția habitatului natural.</p>	Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv sau neutru al POR asupra protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate. Este posibil să se înregistreze un efect neutru sau negativ asupra protecției habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
<p>Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei costiere românești a Mării Negre prin asigurarea protecției patrimoniului natural (inclusiv ecosistemelor acvatice și terestre) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii</p>	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dezvoltarea infrastructurii ecologice de transport, precum și reabilitarea infrastructurii publice uzate; reabilitarea terenurilor abandonate și amplasamentelor industriale, care fac parte din patrimonial cultural și industrial de pe litoral, va avea un efect pozitiv. ○ Dezvoltarea structurilor pentru susținerea afacerilor specifice regiunii promovează restaurarea patrimoniului cultural și industrial, având un efect pozitiv; ○ Protecția peisajului cultural va avea un efect pozitiv semnificativ; <p>Negative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Îmbunătățirea calității serviciilor turistice aferente facilităților de cazare și recreere va avea un impact negativ semnificativ asupra zonei costiere românești a Mării Negre ○ Un număr mai mare de călătorii poate duce la creșterea presiunii asupra ecosistemelor naturale din regiuni 	<p>Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv sau neutru al POR asupra conservării, protecției și reabilitării zonei costiere românești a Mării Negre, asigurând protecția patrimoniului natural și cultural</p>
<p>Îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii resurselor de energie</p>	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ O infrastructură de transport mai bună va îmbunătăți consumul de energie al vehiculelor de transport; ○ Eficiența energetică va fi îmbunătățită prin reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sociale, educaționale și de turism (de exemplu, reabilitarea clădirilor, precum și achiziționarea de noi tehnologii pentru serviciile de utilități); ○ Modernizarea tehnologiilor de producție va avea un efect pozitiv asupra eficienței energetice și a folosirii resurselor energetice; ○ Reabilitarea termică a apartamentelor și birourilor, precum și noile tehnologii va avea un efect pozitiv semnificativ <p>Negative: Reabilitarea și modernizarea rețelei județene și locale de transport va facilita și va promova o utilizare mai intensă a transportului rutier, prin urmare un consum mai mare de energie.</p>	<p>Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv global al POR asupra eficientizării energetice și al folosirii resurselor energetice</p>
<p>Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile</p>	<p>Niciuna dintre axele prioritare sau DCI nu menționează sau intenționează să susțină facilitarea generării de energie din resurse regenerabile, deși există un mare potențial de a induce acțiuni care ar putea avea un efect pozitiv asupra acestui obiectiv de mediu. Pentru mai multe informații, consultați secțiunea de măsuri.</p>	<p>Este posibil să se înregistreze un efect neutru al POR asupra generării de energie din resurse regenerabile.</p>

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
<p>Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu</p>	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Dezvoltarea infrastructurii pentru moduri ecologice de transport (de exemplu, TP) va îmbunătăți comportamentul publicului general în favoarea modurilor de transport respective; o Datorită unor servicii și sisteme îmbunătățite, îmbunătățirea serviciilor de mediu municipale și racordarea la acestea (de exemplu, instalații pentru apele uzate, tratarea apei și producerea de energie) din infrastructura socială, medicală, educațională și a turismului vor duce la îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul; o Unități educaționale mai bune vor facilita un comportament responsabil în ceea ce privește mediul din partea elevilor și a personalului vor promova soluții pentru probleme de mediu, prin urmare se preconizează un efect pozitiv; o Va exista un efect pozitiv prin curățarea amplasamentelor curățate; o Poate exista un efect pozitiv semnificativ datorat unui mai bun acces la locațiile de interes, permițând publicului să colecteze deșeurile (de exemplu, sisteme de gestionare a deșeurilor în parcuri) și aplicarea altor măsuri privind mediul (cum ar fi accesul la TP, infrastructură pentru mersul cu bicicleta și pe jos); o Se va înregistra un efect pozitiv semnificativ datorită măsurilor de mediu, precum lucrările de renovare și reabilitare, noile tehnologii ecologice și de economisire a energiilor. <p>Negative: Renovarea și extinderea va genera deșeuri și se va promova consumul.</p>	<p>Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv global al POR asupra îmbunătățirii comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului</p>
<p>Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.</p>	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Introducerea și susținerea TP, un acces mai bun la serviciile de TP și alte moduri de transport ecologice (de exemplu, promovarea mersului pe jos și cu bicicleta) vor avea un efect pozitiv; o Asigurarea unui acces mai bun la TP pentru diferite grupuri sociale de persoane va duce la o creștere a folosirii TP și astfel la efecte pozitive privind dezvoltarea și folosirea TP. <p>Negative: Dezvoltarea economică facilitează creșterea circulației persoanelor și bunurilor. Se preconizează o intensificare a transportului rutier, prin urmare un efect negativ și presiune asupra TP.</p>	<p>Este posibil să se înregistreze un efect pozitiv global al POR asupra transportului ecologic și promovarea dezvoltării și folosirii TP</p>

Obiective de mediu relevante	Efecte asupra mediului	Efect global cumulativ
<p>Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală</p>	<p>Pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Se preconizează un efect pozitiv datorită măsurilor de mediu promovate, cum ar fi căi de acces în ariile protejate, servicii de mediu (cum ar fi gestionarea apei și apelor uzate) în zonele de interes turistic și unități turistice; ○ Măsurile precum reabilitarea mediului construit, construirea de servicii publice și spații verzi vor avea un efect pozitiv semnificativ; <p>Negative: Din cauza noilor zone folosite pentru turism și recreere, se va înregistra un efect negativ semnificativ.</p>	<p>Este posibil să se înregistreze un efect neutru al POR asupra dezvoltării turismului durabil.</p>

9 Măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și compensarea în cea mai mare măsură posibil a oricăror efecte adverse asupra mediului cauzate de implementarea POR

9.1 Măsuri de minimizare, reducere sau compensare a posibilelor efecte semnificative asupra mediului determinate în fiecare domeniu de intervenție

Pe parcursul evaluării s-au identificat măsurile care permit creșterea efectelor pozitive și reducerea efectelor negative asupra mediului, recomandate în urma implementării activităților din cadrul POR. Se impune luarea unor măsuri cheie în vederea minimizării, reducerii și compensării posibilelor efecte asupra mediului, iar acestea se regăsesc în tabelele de evaluarea pentru fiecare domeniu cheie de intervenție prezentate în sub-capitolul 8.1.

Se recomandă ca măsurile, precum și sistemul de evaluare și selecție a proiectului de mediu (sub-capitolul 9.2) să fie integrate complet în sistemul de implementare a POR.

Trebuie să se asigure evaluarea oricăror posibile efecte negative asupra ariilor din Natura 2000 și a altor arii protejate, precum și măsurile de reducere a impactului propuse în cadrul EIA. Toate proiectele de dezvoltare privind turismul trebuie să beneficieze de EIA astfel încât să permită soluții alternative pentru orice impacturi care dăunează mediului (de exemplu, în cadrul „Super schi Carpați”).

În plus, trebuie să se acorde sprijin cu prioritate:

- investițiilor care promovează și stimulează CTD;
- investițiilor care promovează activitățile de dezvoltare în zone industriale dezafectate versus zone verzi;
- investițiilor care promovează minimizarea și reducerea eficienței energetice și necesarul de energie și re folosirea deșeurilor;
- nu doar măsurilor care vizează direct TP, ci și altor măsuri din cadrul POR;
- acțiunilor care susțin și promovează infrastructura pentru transport alternativ alături de TP (cum ar fi mersul cu bicicleta, mersul pe jos etc.), precum și accesibilitatea la sistemul TP pentru persoanele cu nevoi speciale;
- investițiilor care vizează producerea și înlocuirea combustibilului fosil cu bio-combustibilul;
- investițiilor care promovează eficientizarea energetică, serviciile ecologice în domeniul turismului, dar și activități turistice precum eco-turismul, agro-turismul etc.;
- proiectelor care au o abordare „ecologică” a peisajului și ecosistemelor, cum ar fi reabilitarea zonelor industriale dezafectate sau împădurirea și dezvoltarea ariilor/zonelor verzi.

9.2 **Măsuri suplimentare pentru minimizarea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului determinate de implementarea întregului document de programare**

Propunerea evaluării de mediu în cazul cererilor de finanțare pentru proiecte, așa cum este menționată în continuare, oferă un sistem general pentru identificarea proiectelor care vor avea cele mai reduse efecte dăunătoare pentru mediu și cele care vor avea cele mai mari beneficii pentru mediu. Scopul sistemului este acela de a asigura că POR va susține în principal acele proiecte care vor avea un efect pozitiv asupra mediului.

Sistemul de evaluare a mediului în cazul cererilor de finanțare pentru proiecte nu înlocuiește alte instrumente de protecție a mediului din cadrul regulamentelor respective (de exemplu EIA, IPPC etc.) – sunt desemnate pentru a asigura impacturile pozitive maxime asupra mediului ale POR.

Descrierea sistemului propus pentru evaluarea de mediu și selecția cererilor de finanțare pentru proiecte

Evaluarea de mediu a cererilor de finanțare a proiectelor trebuie realizată ca parte integrantă a procesului decizional privind acordarea de sprijin unui proiect concret din cadrul POR, adică evaluare în funcție de criteriile de mediu trebuie să facă parte din sinteza evaluării proiectului depus.

S-a propus realizarea evaluării de mediu pentru cererile de finanțare a proiectelor în două etape:

- Evaluarea de mediu pre-proiect pe parcursul pregătirii proiectului,
- Evaluare de mediu oficială în cadrul procedurilor oficiale de selecție.

Evaluarea de mediu în funcție de candidații pentru finanțarea proiectelor

Pentru candidat (entitatea care depune propunerea de proiect) este foarte important să realizeze evaluarea de mediu în timpul elaborării cererii de finanțare a proiectului. Acest lucru ar trebui să îi permită să modifice proiectul astfel încât să obțină cea mai bună evaluare posibilă privind impacturile asupra mediului. Evaluare pre-proiect se va realiza de instituția care depune propunerea de proiect folosind formularele generice menționate în tabelul de mai jos.

Formularele de evaluare de mediu completate (împreună cu orice alte informații suplimentare) trebuie depuse de către candidați ca parte integrantă a cererii de finanțare a proiectului.

Tabelul 8. Propunerea de formular de evaluare pentru proiectele depuse în funcție de criteriile de mediu

Titlu proiect/ref.:	Impacturi ale proiectului asupra obiectivelor de mediu relevante pentru POR			
	Pozitive	Neutre sau inexistente	Negative	Scurtă explicație a dimensiunii și naturii efectului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative				
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului în zonele urbane și rurale				
Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze				
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt				
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice				
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor eco-sistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării				
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele arii din Natura 2000				
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, deșeuri miniere etc.)				
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile				
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale				
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile				
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor				
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării				

Titlu proiect/ref.:	Impacturi ale proiectului asupra obiectivelor de mediu relevante pentru POR			
Obiective de mediu relevante pentru POR	Pozitive	Neutre sau inexistente	Negative	Scurtă explicație a dimensiunii și naturii efectului
datorate coridoarelor de trafic				
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei costiere românești a Mării Negre prin asigurarea protecției patrimoniului natural (inclusiv eco-sistemelor acvatice și terestre) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii				
Îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii resurselor de energie				
Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile				
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu				
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.				
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală				

Analiza oficială a evaluărilor de mediu pe parcursul selecției proiectului

Evaluarea oficială de mediu a cererilor de finanțare pentru proiect trebuie realizată ca parte integrantă a procedurilor de selecție privind susținerea în cadrul POR.

Formularele de evaluare de mediu completate (și orice alte informații suplimentare) care au fost depuse de candidați în cadrul cererii lor de finanțare vor fi analizate – în cadrul analizei globale a proiectului – de către specialiștii de mediu în cadrul comitetului de evaluare (în cazul ideal, reprezentanți ai autorității de mediu).

În această analiză se va evalua calitatea evaluării de mediu depuse și se propun schimbări ale proiectului și/sau condiții pentru implementarea proiectului. Pe baza acestei analize, comitetul de selecție va stabili, inter alia, condițiile obligatorii pentru acordarea fondurilor din cadrul POR.

9.3 Concluzii privind măsurile propuse pentru minimizarea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului determinate de implementarea programului operațional

Sistemul descris în sub-capitolele 9.1 și 9.2 vizează maximizarea impacturilor pozitive asupra mediului cauzate de implementarea integrală a programului operațional. S-a propus ca o oportunitate de îmbunătățire a calității generale a proiectelor și nu ca o barieră administrativă.

Pentru a implementa acest sistem, este necesar în special:

- Includerea măsurilor propuse care ar trebui implementate pentru a minimiza, reduce sau compensa posibilele efecte semnificative asupra mediului determinate de fiecare domeniu de intervenție prezentat (evidențiat în sub-capitolul 8.1) în criteriile principale de selecție a propunerilor de proiecte.
- Includerea evaluărilor de mediu propuse pentru cererile de finanțare a proiectelor în sistemul general de evaluare și selectare a proiectelor
- Asigurarea unui număr suficient de membri ai personalului și a unor capacități profesionale suficiente pentru domeniile de mediu din cadrul evaluării proiectului
- Informarea corespunzătoare a candidaților privind problemele de mediu și posibilele legături dintre propunerile de proiecte și mediu.

Activitățile menționate anterior presupun folosirea unui personal suficient și a unor capacități profesionale suficiente în domeniul mediului, în cadrul întregului sistem de evaluare și selectare al POR.

10 Descriere a măsurilor preconizate pentru monitorizare

10.1 Descrierea sistemului propus pentru monitorizarea efectelor asupra mediului

Sistemul de monitorizare a mediului propus de SEA ia în considerare faptul că, în cadrul monitorizării indicatorilor de mediu la nivel național și regional, este imposibil să se facă diferențierea între impacturile de mediu ale POR și impacturile altor activități/intervenții (de exemplu, proiecte finanțate din alte surse decât POR).

Echipa SEA presupune și faptul că propunerea de mai jos ar putea fi modificată astfel încât să se poată respecta modul de implementare a POR și să fie conformă cu caracterul specific al proiectelor depuse. Respectarea acestei ipoteze este însă condiționată de asigurarea unui personal suficient și a unor capacități profesionale suficiente în cadrul întregului sistem de monitorizare a impacturilor generate de implementare POR.

Sistemul de monitorizare propus se bazează pe obiectivele de mediu relevante specificate de echipa SEA (vezi capitolul 7). Aceste obiective reprezintă domeniile și subiectele de mediu care pot fi puternic influențate de implementarea POR, adică impacturile de mediu ale implementării POR vor fi monitorizate pe baza măsurii în care ar putea fi influențate aceste obiective.

Pentru a monitoriza măsura în care efectele pe care le are POR asupra mediului, echipa SEA a propus indicatori de mediu pentru fiecare obiectiv de mediu relevant. Echipa SEA propune folosirea selectivă a indicatorilor de monitorizare pentru a monitoriza efectele de mediu pe baza caracteristicilor proiectelor selectate pentru finanțare. Prin monitorizarea și sintetizarea rezultatelor de monitorizare a proiectelor individuale va fi posibilă estimarea efectului global de mediu asupra obiectivelor de mediu relevante, cu alte cuvinte POR.

Indicatorii de mediu propuși trebuie să fie incluși în sistemul global de monitorizare a POR. Indicatorii trebuie să fie aplicați în mod selectiv (selectați prin consultare cu Autoritatea de Mediu relevantă) proiectelor sau programului general.

Aceste date de monitorizare trebuie obținute pentru întreaga perioadă de programare iar rezultatele ar trebui publicate periodic, preferabil în format electronic (pe Internet).

Tabelul cu indicatorii de mediu propuși pentru a evalua efectele programului de mediu este prezentat mai jos.

Tabelul 9. Indicatori de monitorizare a mediului propuși

Obiective de mediu relevante	Indicatori	Unitati masura	Descriere
Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	- Emisii de NOx - Emisii de SO2 - Emisii de COV - Emisii de particule fine (PM10 și PM2.5)	Tone	Datele din monitorizarea proiectului, comparate cu date statistice naționale
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului în zonele rurale și urbane	La fel ca și pentru indicatorii privind calitatea aerului ambiental		Datele din monitorizarea proiectului, comparate cu date statistice naționale
Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze	Azot total	Mg/l	Agentiile locale de mediu
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	-Situri industriale reabilitate (ha)	ha	Datele din monitorizarea proiectului.
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	- Emisiile de echivalent CO2 în atmosferă	-tone de echivalent CO2	Date statistice naționale.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării	- Suprafața afectată din zonele verzi	ha	Datele din monitorizarea proiectului
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele amplasamente din Natura 2000	- Număr de arii afectate din Natura 2000	Numar arii	Datele din monitorizarea proiectului si EIA
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, deșeuri miniere etc.)	- Utilitati din domeniul sanatații (spitale, clinici, ambulatorii) finanțate prin PO	Numar	Acest indicator reflecta riscurile sau beneficiile pentru sanatatea umana rezultate in urma proiectelor. Date din monitorizarea proiectului.
Protejarea și îmbunătățirea situației așezărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	n/a		
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	- Proiecte care contribuie la protecția împotriva dezastrelor naturale și industriale	Numarul proiectelor	.
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile	Reducerea utilizării resurselor naturale epuizabile (relevante pentru proiect) Apa utilizata pe unitate de produs	% de reducere pe unitate produsa M3	Date din monitorizarea proiectului

Obiective de mediu relevante	Indicatori	Unitati masura	Descriere
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	<ul style="list-style-type: none"> - Deșeuri reciclate (în tone) - Deșeuri recuperate (în tone) - Deșeuri refoșite (în tone) 	tone	Date din monitorizarea proiectului
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	- Zone industriale dezafectate reabilitate și/sau folosite pentru dezvoltare (ha);	ha	Date din monitorizarea proiectului
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei costiere românești a Mării Negre prin asigurarea protecției patrimoniului natural (inclusiv eco-sistemelor acvatice și terestre) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	- Proiecte care reabilitează moștenirea culturală și istorică	Număr de proiecte	Date din monitorizarea proiectului
Îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii resurselor de energie	- Eficiența energetică sporită în companiile sprijinite, fabrici, instituții (%)	%	Date din monitorizarea proiectului
Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile	n/a		
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	Proiecte care se referă la comportamentul responsabil din punct de vedere al mediului	Număr de proiecte	Date din monitorizarea proiectului
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.	n/a		
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală	- Proiecte privind promovarea turismului durabil	Număr de proiecte	Date din monitorizarea proiectului

10.2 **Recomandări generale ale echipei SEA privind monitorizarea**

Un sistem de calitate și eficient pentru monitorizarea și evaluarea impacturilor de mediu ale implementării POR va contribui nu doar la prevenirea posibilelor impacturi de mediu negative ale programului, dar va și ajuta la îmbunătățirea efectelor pozitive ale acestuia, nu numai din punctul de vedere al unei mai mari calități a proiectelor depuse.

Pentru a asigura monitorizarea, se impune:

- Includerea indicatorilor de mediu propuși în sistemul general de monitorizare a impacturilor implementării POR
- Corelarea sistemului de monitorizare cu sistemul de evaluare și selectare a proiectelor, folosind criteriile de mediu;
- Publicarea periodică a rezultatelor monitorizării (cel puțin o dată pe an);
- Asigurarea unui personal suficient și a capacităților profesionale suficiente pentru domeniile de mediu din cadrul monitorizării POR;
- Implicarea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor în discuții despre sistemul general de monitorizare și în special modul de includere a problemelor de mediu în sistemul general înainte de lansarea acestuia;
- Candidații trebuie să fie informați corespunzător cu privire la problemele de mediu și posibilele legături dintre propunerile de proiect și mediul

Întregul sistem de monitorizare trebuie să cuprindă următoarele activități:

- Evaluarea proiectelor depuse cu ajutorul criteriilor de mediu
- Monitorizarea indicatorilor de mediu (în special pe baza agregării datelor de la nivel de proiect)
- Examinarea rezultatelor monitorizării, adică revizuirea modificărilor intervenite în cazul indicatorilor de mediu
- Inițierea pașilor respectivi în cazul identificării unor impacturi de mediu negative ale POR
- Publicarea rezultatelor monitorizării
- Modificări ale indicatorilor și criteriilor de mediu în funcție de caracterul proiectelor depuse
- Comunicarea cu autoritatea SEA (Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor) și organismele de conservare a naturii, precum și cu alte autorități care se ocupă de protecția mediului
- Asigurarea serviciilor de consultanță privind mediul pentru persoanele care lucrează la structura de implementare a POR, în special membrii comisiilor de evaluare și selecție
- Asigurarea serviciilor de consultanță pentru entitățile care depun proiecte în domeniul mediului
- Asigurarea de informații privind problemele de mediu din POR către toți factorii interesați

Cunoștințele și experiența practică acumulată de echipa SEA arată că, pentru a avea un sistem de calitate și eficient pentru monitorizarea efectelor de mediu generate de implementarea programelor operaționale, trebuie luate în considerare câteva aspecte de importanță majoră. Acestea constau în orientare precisă, selecție, analiză și posibilă modificare a obiectivelor de mediu relevante pentru evaluarea și selecția proiectelor și a indicatorilor de mediu aferenți propuși în cadrul SEA

pe baza conținutului domeniilor individuale de intervenție POR, precum și a contextului proiectelor individuale depuse.

Anexe

Anexa 1. Proces verbal al întâlnirii de încadrare pentru POR

Grup de lucru pentru Evaluarea Strategică de Mediu pentru Programul Operațional Regional - a doua întâlnire

11 septembrie 2006

Proces verbal

Ministerul Integrării Europene, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional, a organizat în data de 11 septembrie a.c., a doua întâlnire a Grupului de Lucru Interministerial, înființat pentru a evalua impactul implementării Programului Operațional Regional asupra mediului.

Lista participanților și agenda întâlnirii sunt prezentate în anexă.

La această întâlnire a grupului de lucru au participat și experții SEA contractați de Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de Autoritate de Management pentru cadrul de sprijin Comunitar, în cadrul unui proiect de asistență tehnică PHARE, care va sprijini realizarea activității de evaluare ex-ante a Programelor Operaționale și a Programelor Complement, elaborate sub Obiectivul Convergență.

Conform agendei, primul subiect pe ordinea de zi a constat în prezentarea, de către experții străini, ale principalelor elemente a procedurii de Evaluare Strategică de Mediu (SEA):

- Dl. Martin Smutny a evidențiat scopul și importanța procedurii SEA, în procesul de elaborare a planurilor și programelor, în general (***De ce SEA?***) și a programelor operaționale cu finanțare din Fonduri Structurale UE, în special (***SEA pentru programele finanțate din Fonduri Structurale***);
- Dna. Ausra Jurkeviciute a prezentat, în linii mari, Metodologia procesului de evaluare de mediu - ***Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 – 2013***, elaborat cu finanțare parțială UE și agreat de DG Regio și DG Environment ca ghid consultativ pentru transpunerea Directivei UE referitoare la SEA. Abordarea celor două procese de evaluare, ex-ante și SEA trebuie să aibă o logică similară, având în vedere că SEA este o componentă a evaluării ex-ante în cadrul aceluiași proces de planificare. Au mai fost prezentate o serie de recomandări privind etapele și conținutul procesului SEA (identificarea principalelor obiective de mediu și stabilirea contextului de mediu în care are loc această evaluare, stabilirea principalelor priorități, măsuri și activități ale programului de investiții evaluat, analiza impactului cumulat al programului care va fi implementat, a sistemului de management propus și a sistemului de monitorizare).

În continuare, experții SEA au prezentat o propunere de analiză a POR (din punct de vedere al impactului asupra mediului) - sub formă tabelară - pe care au elaborat-o, pentru a evidenția relațiile și corelările care există, acolo unde este cazul, între obiectivele axelor prioritare ale Programului Operațional Regional și obiectivele de protecție a mediului, așa cum sunt formulate în documentele și directivele UE.

În acest sens, dna. director Gabriela Frenț a propus clarificarea, de la începutul procesului de colaborare și consultare în cadrul acestui grup de lucru, a metodologiei propuse, astfel încât toate propunerile membrilor să se bazeze pe o înțelegere comună a modului de lucru adoptat, a conceptelor și instrumentelor utilizate.

În consecință, referitor la metodologia de lucru propusă de experții SEA, au fost aprobate în cadrul Grupului de lucru următoarele:

- Având în vedere faptul că structura Programului Operațional Regional va fi modificată, conform recomandărilor CE, în sensul reconfigurării primei axe prioritare în două axe prioritare, și anume: una referitoare la reabilitarea / modernizarea infrastructurii regionale și locale de transport și cealaltă referitoare la reabilitarea / modernizarea infrastructurii sociale regionale (educație, sănătate, servicii sociale și situații de urgență), care, eventual ar putea fi formulată și ca o prioritate care vizează creșterea calității vieții în regiuni, este necesară operarea acestei modificări și în cadrul tabelului, în sensul apariției unei noi coloane pentru această nouă axă prioritară.
- Se vor lua în calcul, într-o primă fază, doar legăturile/relațiile/corelările care există între obiectivele de mediu și prioritățile de finanțare identificate în cadrul acestui program operațional, și nu neapărat aspecte referitoare la impact. Se va marca cu 1 orice gen de relație **semnificativă**, care se poate stabili între aceste două componente, fie că este de natură pozitivă sau negativă (în sensul identificării sinergiilor și conflictelor), și cu zero, o situație care nu prezintă nici un fel de interacțiune/influență între acestea.
- S-a discutat, de asemenea, și momentul pentru care se face această analiză de interacțiune: pe parcursul implementării programului (având în vedere faptul că majoritatea proiectelor presupun lucrări de execuție, și implicit deschiderea unui șantier, etc.) sau după finalizarea lucrărilor - ca și efecte directe rezultate în urma implementării programului. S-a stabilit să fie luate în considerare doar efectele rezultate în urma implementării programului.
- Având în vedere faptul că în acest tabel, și implicit în metodologie, există o serie de termeni referitori la mediu, de natură tehnică, și că majoritatea membrilor grupului de lucru nu sunt specialiști în acest domeniu, consultanții SEA vor transmite un glosar de termeni explicați/definiți, astfel încât să existe o înțelegere comună a acestor concepte.

Pe baza celor stabilite, s-a parcurs tot tabelul propus de consultanții SEA, și au fost operate modificări în anumite cazuri, pe baza sugestiilor membrilor grupului de lucru (de ex. - axa prioritară 4 era marcată pentru majoritatea câmpurilor de interacțiune cu obiectivele de mediu

cu 0, ceea ce a fost considerat neadecvat, având în vedere complexitatea proiectelor și a impactului generat de implementarea acestora).

Având în vedere faptul că majoritatea membrilor grupului de lucru au considerat că au nevoie de mai mult timp pentru a avea un punct de vedere pertinent/fundamentat pe marginea tabelului și a punctajului acordat pentru fiecare caz în parte, s-a agreat, împreună cu consultanții SEA, transmiterea noii metodologii, rezultate în urma discuțiilor în cadrul grupului de lucru, pentru a fi re-analizate de fiecare membru până vineri, 15 septembrie a.c., când toate propunerile vor fi centralizate la nivelul Autorității de Management pentru Programul Operațional Regional, în vederea sintetizării lor.

De asemenea, s-a mai agreat, în principiu, ca următoarea întâlnire a grupului de lucru SEA pentru POR să aibă loc la sfârșitul lunii octombrie/începutul lunii noiembrie, când va fi prezentată/analizată/discutată o primă versiune a raportului de mediu, care va fi elaborat de consultanții SEA, folosind și informații/contribuții ale grupului de lucru. În acest sens, s-a stabilit menținerea unui contact, în această perioadă, pe două paliere:

- Între consultanții SEA și reprezentanții AM POR, pot avea loc întâlniri bilaterale, ori de câte ori se consideră că este necesar, precum și schimb de informații pe e-mail.
- Între reprezentanții AM POR (ca interfață între grupul de lucru și consultanții SEA) și membrii grupului de lucru, pentru centralizarea și sintetizarea punctelor de vedere și a diferitelor contribuții ale acestora în cadrul procesului de analizare a impactului POR asupra mediului.

Anexa 2: Lista participanților la întâlnirea de încadrare (11 septembrie 11, 2006)

Numele si pre-numele	Instituția	Tel./fax	E-mail
Costel Jitaru	MIE	0749.196.347	costel.jitaru@mie.ro
Trinca Ionut	MIE	301.15.90	IONUT.TRINCA@mie.ro
Eleonora Gheorghe	MIE	301.14.13	eleonora.gheorghe@mie.ro
Luiza Radu	MIE	301.14.13	luiza.radu@mie.ro
Doina Lupascu	MIE	0749.196.326	doina.lupascu@mie.ro
Daniela Catana Pt.Ileana Vasilescu	MMGA	316.53.86	daniela.catana@m.mediu.ro
Popa Cristina	MMSSF- AM POS DRU		cristinapopa@amposdru.mmssf.ro
Onaca Adrian	MED.C	0728.070.524	alin.adrian@gmail.com
Cornel Stefan	MUPDR - DGDR	307.85.05	cornel.stefan@moo.ro
Mihai Proca	MMGA	316.02.87	mihai.proca@mmediu.ro
Doina Constantinesch	MEC	202.52.83/202. 52.84	dconstant@minind.ro
Daniela Iulia Sgarciu	MAI	0722.531.942	daniela.sgarciu@mai.gov.ro
Tudor Ingrid	ANIMMC	0744.304.149	ingrid.tudor@mimmc.ro
Sorin Voicescu	MFP - AMCSC	302.52.43	sorin.voicescu@mfinante.ro
Veronica Niste	MFP - AMCSC	302.53.66	veronica.niste@mfinante.ro
Laura Trofin	MFP - AMCSC - UCE	302.52.09	laura.trofin@mfinante.ro
Niculescu Anisoara	MTCT - DGMediu	319.62.07/319. 62.06	mediu@mt.ro
Luminita Andrei	MMGA	316.77.35	luminita.andrei@mmediu.ro
Constantin Pulbere	MMGA	316.61.54	constantin.pulbere@mmediu.ro
Martin Smutny	SEA ex- pert	+42072411077 9	martin.smutny@integranet.cz
Ausra Jurkeviciute	REC	+40727626976	Ajurkeviciute@rec.org
Ionut Sandu	MIE	301.15.41	ionut.sandu@mie.ro
Gabriela Frent	MIE/AM POR Di- rector		gabriela.frentz@amp.ro
Istrate Madalina	MIE/AM POR	301.15.41	madalina.istrate@mie.ro
Luciana Sandu	MIE/AMPO R	301.14.39	luciana.sandu@mie.ro
Diana Hangiu	MIE/AMPO R	301.14.39	diana.hangiu@mie.ro

Anexa 3: Lista completă a cadrului legislative și a politicilor la nivel național și internațional

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România
Apă	<ul style="list-style-type: none"> • 91/271/CEE (Stații de tratare a apelor uzate) • 2000/60/CE (Politica privind apele) • 91/676/CEE (Nitrați) • 76/464/CEE (Substanțe periculoase evacuate în mediul acvatic) • Convenția de la Stockholm privind POP • 96/61/CE (IPPC) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legea privind apele nr. 107/1996, modificată de Legea nr. 310/2004 și Legea nr. 112/2006 • HG nr. 351/2005 privind aprobarea Programului de acțiune pentru reducerea poluării mediului acvatic și a apelor subterane cauzată de evacuarea unor substanțe periculoase (JO nr. 428/20.05.2005), modificată de HG nr. 783/2006 (JO nr. 562/29.06.2006); • OMU nr. 1146/2002 (JO nr. 197/27.03.2002) privind obiectivele pentru calitatea apelor de suprafață; • HG nr. 188/2002 (JO nr. 187/20.03.2002) de aprobare a normelor privind condițiile de evacuare a apelor uzate în mediul acvatic, modificată de HG nr. 352/2005 (JO nr. 398/11.05.2005). • Studii realizate de Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare privind protecția mediului – ICIM București privind caracterizarea vulnerabilității la poluarea apelor subterane la nivel de bazin hidrografic (2001-2002)
Aer	<ul style="list-style-type: none"> • 2001/80/CE (IMA) • 2001/81/CE (Valori prag ale emisiilor) • 96/61/CE (IPPC) • 98/70/CE, 99/32/CE (Combustibili) • 94/63/CE, 99/13/CE (COV) • 97/68/CE (Mașini mobile non-rutiere) • 99/30/CE (valori limită pentru dioxidul de sulf (SO₂), dioxidul de azot (NO₂), oxizii de azot (NO_x), pulberi (PM₁₀) și plumb (Pb)); • 2000/3/CE privind poluarea stratului de ozon (O₃) • 2000/69/CE privind valorile limită pentru benzen (C₆H₆) și dioxid de carbon (CO). • Convenția de la Stockholm privind POP • Protocolul de la Gothenburg 1999 • 96/61/CE (IPPC) 	<ul style="list-style-type: none"> • HG nr. 731/2004 privind aprobarea Strategiei Naționale pentru Protecția Atmosferei (JO nr. 496/02.06.2004) • HG nr. 738/2004 privind aprobarea Planului de Acțiune Național pentru Protecția Atmosferei (JO nr. 476/27.05.2004) • Legea nr. 271/2003 privind ratificarea Protocolului de la Gothenburg • Planul Național de reducere a emisiilor și pulberilor de dioxid de sulf și oxizi de azot de la instalații mari de ardere și măsurile luate în vederea conformării la valorile limită pentru emisii, aprobat prin Ordin Ministerial Comun al MMGA 833/13.09.2005, MEC 545/26.09.2005 MAI 859/2005 (JO nr. 888/4.10.2005). • HG nr. 568/2001 (JO nr. 348/29.06.2001) privind stabilirea cerințelor tehnice pentru limitarea emisiilor COV provenite din depozitarea, descărcarea, încărcarea și distribuția benzinei de la terminale la stațiile de service, modificată de HG nr. 893/2005 • Ordinul Ministerial al MMGA nr. 781/2004 de aprobare a normelor metodologice privind măsurarea și analiza compușilor organici volatili rezultați din depozitarea și încărcarea/descărcarea benzinei la terminale (JO nr. 1243/23.12.2004); • Ordinul Ministerului Industriei și Resurselor nr. 337/2001 de aprobare a normelor metodologice privind inspecția tehnică a instalațiilor, echipamentelor și dispozitivelor folosite pentru reducerea emisiilor de COV provenite din depozitarea, încărcarea, descărcarea și distribuția benzinei de la terminale la stațiile de service (JO nr. 10/10.01.2002), modificată de Ordinul Ministerului Economiei și Comerțului nr. 122/2005 (JO nr. 324/18.04.2005) • OUG nr. 243/2000 privind protecția atmosferei (JO nr. 63/06.12.2000) adoptată prin Legea nr. 655/2001 (JO nr. 773/04.12.2001). • HG nr. 541/2003 modificată și completată de HG 322/2005 privind instituirea anumitor măsuri de limitare a emisiilor de anumiți poluanți în aer din instalațiile mari de ardere sunt transpuse în dispozițiile Directivei 2001/80/CE; • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 592/2002 de aprobare a normelor

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România
		<p>privind stabilirea valorilor limită, a valorilor-prag și a criteriilor și metodelor de evaluare pentru dioxidul de sulf, dioxidul de azot și oxizii de azot, particule (PM10 și PM2.5) plumb, benzene, monoxid de carbon și ozon din aerul ambiental - (JO nr. 765/21.10.2002);</p> <ul style="list-style-type: none"> • OUG nr.152/2005 privind prevenirea și controlul integrat al poluării, aprobată de Legea nr. 84/2006; • NEAP (1995, actualizată în 1999). • Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (1999).
Sol	<ul style="list-style-type: none"> • 75/442/CEE (Directiva cadru privind deșeurile) • 99/31/CE (Ramele de deșeuri) • 94/62/CE (privind ambalajele și deșeurile de ambalaje), modificată de Directiva 2004/12/CE • 91/689/CEE (Deșeuri periculoase) • 2000/76/CE privind incinerarea deșeurilor • Directiva privind deșeurile miniere preparate • Convenția de la Stockholm privind POP • CE este parte a Convenției de la Basel, Regulament nr. 259/93 (CE) • Decizia Consiliului 2003/33 de stabilire a criteriilor și procedurilor privind acceptarea deșeurilor la rampe în temeiul articolului 16 și al anexei II la Directiva 99/31/CE • 96/61/CE (IPPC) 	<ul style="list-style-type: none"> • HG nr. 349/2005 (JO nr. 394/10.05.2005) privind rampele de deșeuri • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 95/2005 privind definirea criteriilor care trebuie îndeplinite de deșeuri pentru a se putea încadra în lista specifică a unei rampe și Lista Națională a deșeurilor acceptate pentru fiecare clasă de rampe (JO nr. 194/8.03.2005); • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 757/2004 de aprobare a normelor tehnice privind rampele de deșeuri (JO nr. 86/26.01.2005). • HG nr. 621/2005 (JO nr. 639/20.07.2005) privind gestionarea ambalajelor și al deșeurilor de ambalaje • HG nr. 128/2002 privind incinerarea deșeurilor (JO nr. 160/07.03.2002), modificată de HG nr. 268/2005 (JO nr.332/20.04.2005)
Cări climatice	<ul style="list-style-type: none"> • Programul European privind schimbările climatice • Decizia nr. 93/389/CEE privind mecanismul de monitorizare a CO₂ și a altor emisii de gaze cu efect de seră din Comunitate • Propunerea Directivei privind impozitul pe produse energetice • Directiva privind tranzacționarea emisiilor și Directiva conexă • UNFCCC și Protocolul de la Kyoto 	<ul style="list-style-type: none"> • OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului (JO nr. 1196/30.12.2005), aprobată de Legea nr. 265/2006 (JO nr. 586/06.07.2006) • Legea nr. 24/1994 (JO nr.119/ 12.05.1994) de ratificare a Convenției-cadru ONU privind schimbările climatice, (UNFCCC) • Legea nr. 3/2001 (JO nr. 81/ 16.02.2001) UNFCCC de ratificare a Protocolului de la Kyoto • Strategia Națională privind schimbările climatice 2005-2007, aprobată de HG nr. 645/2005 (JO nr. 670/27.07 2005) • Planul de Acțiune Național privind schimbările climatice 2005-2007, aprobat de HG nr. 1877/2005 (JO nr. 110/ 06.02.2006); • HG nr. 731/2004 de aprobare a Strategiei Naționale privind Protecția Atmosferei (JO nr. 496/02.06.2004) și • HG nr. 738/2004 de aprobare a Planului Național de Acțiune pentru protecția atmosferei (JO nr. 476/27.05.2004); • Inventarul național al gazelor cu efect de seră pentru perioada 1992-2000 (2002); • Inventarul național al gazelor cu efect de seră pentru perioada 1992-2001 (2003); • Inventarul național al gazelor cu efect de seră pentru perioada 1989-2004 (2006)

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România
Biodiversitate	<ul style="list-style-type: none"> • 92/43/CEE (Habitate) • 79/409/CEE (Păsări) • 78/659/CEE privind calitatea apelor dulci care au nevoie de protecție sau de îmbunătățiri pentru a susține viața peștilor • 79/923/CEE privind calitatea necesară pentru apele în care trăiesc crustacee • COM(2006) 302 (privind Planul de acțiune privind pădurile al UE 2007-2011); • UE este parte a Convenției privind Diversitatea Biologică (CDB) (1993) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 5/2000 privind sistemul național al ariilor protejate (JO nr. 152/12.04.2000). • Legea nr. 462/2001 (JO nr. 433/2.08.2001) de aprobare a OG nr. 236/2000 (JO nr. 625/04.12.2000) privind regimul ariilor protejate, conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice; actualizată prin Legea nr. 345/19.07.2006 (JO nr. 650/27.07.2006). • Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității și Utilizarea Durabilă a Componentelor acesteia (1996) • Planul național strategic pentru agricultură și dezvoltare rurală, 2006 • Legea nr. 58/1994 de ratificare a Convenției privind Diversitatea Biologică (CDB) • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 370/19.06.2003 pentru Regulamentul privind sistemul de autorizare a laboratoarelor pentru evaluarea mediului și a activităților acestora (JO 756/29.10.2003). • HG nr. 201/2002 de aprobare a normelor tehnice privind calitatea necesară pentru apele în care trăiesc crustacee (JO nr. 196/22.03.2002). HG nr. 202/2002 de aprobare a normelor tehnice referitoare la calitatea apelor dulci care au nevoie de protecție sau îmbunătățiri pentru a susține viața peștilor (JO nr. 196/22.03.2002). • HG nr. 230/2003 (JO nr. 190/26.03.2003) privind delimitarea rezervelor biosferei, a parcurilor naționale și a parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora; • Ordinul Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 850/2003 (JO nr. 793/11.11.2003) privind procedura de încredințare a administrației sau a custodiei ariilor naturale protejate a fost emis pe baza HG nr. 230/2003. • Ordinul Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 552/2003 (JO nr. 648/11.09.2003) privind aprobarea zonării interne a parcurilor naționale și naturale din punctul de vedere al necesității conservării diversității biologice; • HG nr. 2151/2004 privind stabilirea noilor arii protejate (JO nr. 38/12.01.2005). • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 246/22.07.2004 pentru clasificarea peșterilor ca arii protejate (JO nr. 732/13.08.2004). • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 1198/25.11.2005 pentru modificarea anexelor Legii nr. 462/2001 de aprobare a OG nr. 236/2000 (JO 1097/6.12.2005). • HG nr. 1581/2005 privind stabilirea noilor arii protejate (JO nr. 24/11.01.2006). • Ordinul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 207/3.03.2006 de aprobare a formularului standard de date și a manualului pentru Natura 2000 (JO 284/29.03.2006).
Sănătate umană	<ul style="list-style-type: none"> • 98/83/CE (Calitatea apei destinată consumului uman) • 80/68/CEE (protecția apelor subterane împotriva poluării cauzate de anumite substanțe periculoase) • Directiva 99/31/CE (rampe de deșeuri) • 75/442/CEE (Regimul deșeurilor) • 2000/14/CE (Zgomot) • Planul de Acțiune al Comunității UE privind programul de sănătate publică pen- 	<ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 458/2002 (JO nr. 552/29.07.2002) privind calitatea apei potabile • HG nr. 351/2005 de aprobare a Planului de Acțiune pentru reducerea poluării mediului acvatic și a apelor subterane, cauzată de evacuarea anumitor substanțe periculoase (JO nr. 428/20.05.2005), modificată de HG nr. 783/2006 (JO nr. 562/29.06.2006). • Planul național de gestionare a deșeurilor • Legea privind apele nr. 107/1996, modificată de Legea nr. 310/2004 și Legea nr. 112/2006 • HG nr. 188/2002 (JO nr. 187/20.03.2002) de aprobare a normelor privind condițiile de evacuare a apelor uzate în mediul acvatic, modificată de HG nr. 352/2005 (JO nr.

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România
	<p>tru 2003-2008, care a fost adoptat de Decizia nr. 1786/2002 a Parlamentului și Consiliului European</p> <ul style="list-style-type: none"> • OMS (1998) Strategia „Sănătate pentru toți în secolul 21”; • OMS: Transport și Sanatate OMS: Indicatori de mediu și sanătate • OMS: Indicatori de calitate aerului • Orașe europene durabile • Carta Europeană regional/planificare spațială (Carta 'Torremolinos'), adoptată în 1983 de către Conferința Europeană a Ministerelor responsabile de planificarea regională (CEMAT) • Cartea Verde a Comisiei Europene pentru viitoarea politică privind zgomotul (1996) • Carta Aalborg 	<p>398/11.05.2005);</p> <ul style="list-style-type: none"> • HG nr. 539/2004 (JO nr. 398/05.05.2004) privind limitarea emisiilor de zgomot în mediu de la echipamentele pentru uz în spații deschise transpune Directiva nr. 2000/14/CE, modificată de HG nr. 1323/2005 (JO nr. 1048/25.11.2005); • HG nr. 321/2005 de reevaluare și gestionare a zgomotului din mediu • Raportul anual al sintezei naționale privind gestionarea deșeurilor medicale 2005 • ORDIN nr.536 din 23 iunie 1997 pentru aprobarea Normelor de igiena și a recomandărilor privind mediul de viață al populației- în curs de modificare (propunere de proiect) • Propunere de proiect : Normele de igienă pentru transporturile de persoane -Art. 2 - La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Capitolul 8 - Norme de igiena pentru transporturile de persoane din Ordinul ministrului sănătății nr. 536/1997, pentru aprobarea Normelor de igiena și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, publicat în Monitorul Oficial al României, nr. 140 din 03 iulie 1997. • ORDIN nr.1.028 din 18 august 2004 al ministrului sănătății pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igiena și a recomandărilor privind mediul de viață al populației • HOTĂRÂRE nr.88 din 29 ianuarie 2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și control al zonelor naturale utilizate pentru îmbăiere • ORDIN nr.923 din 16 iulie 2004 al ministrului sănătății privind aprobarea Strategiei naționale de sănătate publică • HOTĂRÂRE nr.734 din 7 iunie 2006 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 124/2003 privind prevenirea, reducerea și controlul poluării mediului cu azbest
Sănătate umană	<ul style="list-style-type: none"> • 98/83/CE (Calitatea apei destinată consumului uman) • 80/68/CEE (protecția apelor subterane împotriva poluării cauzate de anumite substanțe periculoase) • Directiva 99/31/CE (rampe de deșeuri) • 75/442/CEE (Regimul deșeurilor) • 2000/14/CE (Zgomot) • Planul de Acțiune al Comunității UE privind programul de sănătate publică pentru 2003-2008, care a fost adoptat de Decizia nr. 1786/2002 a Parlamentului și Consiliului European • OMS (1998) Strategia „Sănătate pentru toți în secolul 21”; • OMS: Transport și Sanatate • OMS: Indicatori de mediu și sanătate; • OMS: Indicatori de calitate aerului • Orașe europene durabile • Carta Europeană regional/planificare spațială (Carta 'Torremolinos'), adoptată în 	<ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 458/2002 (JO nr. 552/29.07.2002) privind calitatea apei potabile • HG nr. 351/2005 de aprobare a Planului de Acțiune pentru reducerea poluării mediului acvatic și a apelor subterane, cauzată de evacuarea anumitor substanțe periculoase (JO nr. 428/20.05.2005), modificată de HG nr.783/2006 (JO nr. 562/29.06.2006). • Planul național de gestionare a deșeurilor • Legea privind apele nr. 107/1996, modificată de Legea nr. 310/2004 și Legea nr. 112/2006 • HG nr. 188/2002 (JO nr. 187/20.03.2002) de aprobare a normelor privind condițiile de evacuare a apelor uzate în mediul acvatic, modificată de HG nr. 352/2005 (JO nr. 398/11.05.2005); • HG nr. 539/2004 (JO nr. 398/05.05.2004) privind limitarea emisiilor de zgomot în mediu de la echipamentele pentru uz în spații deschise transpune Directiva nr. 2000/14/CE, modificată de HG nr. 1323/2005 (JO nr. 1048/25.11.2005); • HG nr. 321/2005 de reevaluare și gestionare a zgomotului din mediu • ORDIN nr.536 din 23 iunie 1997 pentru aprobarea Normelor de igiena și a recomandărilor privind mediul de viață al populației- în curs de modificare (propunere de proiect) - • Propunere de proiect : Normele de igienă pentru transporturile de persoane -Art. 2 - La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Capitolul 8 - Norme de igiena pentru transporturile de persoane din Ordinul ministrului sănătății nr. 536/1997, pentru apro-

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România
	<p>1983 de către Conferința Europeană a Ministerelor responsabile de planificarea regională (CEMAT)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartea Verde a Comisiei Europene pentru viitoarea politică privind zgomotul (1996) • Carta Aalborg 	<p>barea Normelor de igiena și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, publicat în Monitorul Oficial al României, nr. 140 din 03 iulie 1997.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ORDIN nr.1.028 din 18 august 2004 al ministrului sănătății pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igiena și a recomandărilor privind mediul de viață al populației • HOTĂRÂRE nr.88 din 29 ianuarie 2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și control al zonelor naturale utilizate pentru îmbăiere • ORDIN nr.923 din 16 iulie 2004 al ministrului sănătății privind aprobarea Strategiei naționale de sănătate publică • HOTĂRÂRE nr.734 din 7 iunie 2006 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 124/2003 privind prevenirea, reducerea și controlul poluării mediului cu azbest • Raportul anual al sintezei naționale privind gestionarea deșeurilor medicale 2005
Managementul riscului de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • 2000/60/CE (Directiva cadru privind apa); • COM/2000/547 (management integrat al zonei costiere: o strategie pentru Europa); • COM/2004/472 (Gestionare riscului de inundații – Prevenirea inundațiilor, protecția și reducerea efectelor inundațiilor); • COM/2002/481 (Intervenția CE în cazul inundațiilor din Austria, Germania și câteva țări candidate); • COM/2004/60 (Către o strategie tematică privind mediul urban); • COM/2002/179 (Către o strategie tematică pentru protecția solului); • 1999/847/CE (Programul de Acțiune al Comunității în domeniu protecției civile) 	<ul style="list-style-type: none"> • OG nr. 47/1994 privind apărarea împotriva dezastrelor, aprobată de Legea nr. 124/1995, cu modificările ulterioare, • Legea nr. 106/1996 privind protecția civilă, cu modificări ulterioare (JO nr. 241/03.10.1996), • Legea nr.111/1996 cu modificări ulterioare (JO nr. 267/29.10.1996), • OM nr. 242/1993 (JO nr. 195/13.08.1993). • Strategia Națională de gestionare a riscului de inundații (2005) • Plan principal, versiunea preliminară și programul privind protecția coastei Mării Negre (va fi finalizat în 2006)
Eficientizarea și conservarea resurselor/management durabil al resurselor	<ul style="list-style-type: none"> • 75/442/CEE (Directiva cadru privind deșeurile) • CE este parte a Convenției de la Basel, Regulamentul nr. 259/93 (CE) • 91/689/EEC (Deșeuri periculoase) • 94/62/EC (Deșeuri din ambalaje) • Strategie tematică privind utilizarea durabilă a resurselor naturale (COM(2005)670 final) • 96/61/CE (IPPC) 	<ul style="list-style-type: none"> • OG nr. 78/2000 (JO nr. 283 /22.07.2000) privind regimul deșeurilor, aprobat de Legea nr. 426/2001 (JO nr. 411 /25.07.2001), cu modificările ulterioare • Legea 6/1991 (JO nr. 18 /26.01.1991), de aderare a României la Convenția de la Basel, modificată de Legea 256/2002 (JO nr. 352 /27.05.2002) • OG nr. 200/2000 (JO nr. 593/22.11.2000), modificată de HG 490/2002 (JO nr. 356/285.05.2002) • HG nr. 349/2002 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, modificată de HG nr. 621/2005 (JO nr. 621/20.07.2005) • OG nr. 34/2002 (JO nr. 223/03.04.2002), modificată de OG 152/2005 (JO nr.1078/30.11.2005) • Planul național de gestionare a deșeurilor (2004)

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România
Peisaje și patrimoniu cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Convenția europeană privind peisajul 	Planul spațial național (PSN): <ul style="list-style-type: none"> • Secțiunea I – Mijloace de transport și comunicații, aprobată de Legea 71/1996 (revizuită); • Secțiunea II – Apă, aprobată de Legea 171/1997; • Secțiunea III – Arii protejate, aprobată de Legea 5/2000; • Secțiunea IV – Rețeaua de aglomerări, aprobată de Legea nr. 351/2001; • Secțiunea V – Zone de riscuri naturale, aprobată de Legea nr. 575/2001; • Planul strategic național pentru agricultură și dezvoltare rurală 2007-2013 (2006)
Eficiență energetică și surse regenerabile de energie	<ul style="list-style-type: none"> • COM(2005)265 (Cartea verde privind eficiența energetică) • Directiva 92/42/CEE, modificată de Directivele 93/68/CEE și 2004/8/CE privind eficiența cazanelor • Directiva 93/76/CEE – SAVE • Directiva 96/61/CE (IPPC) • Directiva 2001/77/CE (Promovarea electricității obținute din surse regenerabile) • Directiva 2002/91/CE – performanțe energetice ale clădirilor • Directiva 2003/66 – etichetarea ecologică a frigiderelor • Directiva 2003/54/CE – piața internă a electricității • Directiva 2003/30/CE – privind promovarea utilizării bio-combustibililor și a altor combustibili regenerabili pentru transport • Directiva 2006/32/CE (eficiența privind folosirea energiei de către utilizatorul final și servicii energetice) • COM(2002)415 – directive privind cogenerarea; • Propunerea pentru Directiva privind impozitarea produselor energetice 	<ul style="list-style-type: none"> • Ghidul privind Energia în România - HG nr. 890/2003 • Strategia națională privind eficientizarea energetică – HG nr. 163/2004 și Legea nr. 199/2000, modificată de Legea 56/2006; • HG nr.174/2004 privind reabilitarea termică a clădirilor • HG nr. 574/2005 privind cerințele de eficientizare ale noilor cazane pentru apa caldă cu combustibil lichid sau gazos • HG nr. 958/2005 de modificare a HG nr. 443/2003 privind promovarea electricității obținute din surse regenerabile și de modificare și completare a Hotărârii Guvernului nr. 1892/2004 de stabilire a sistemului de electricitate obținută din surse regenerabile • HG nr. 1535/2003 Strategia privind capitalizare resurselor regenerabile de energie, aprobată de HG nr. 1535/2003 • HG nr. 1844/2005 privind promovarea utilizării bio-combustibililor și a altor combustibili regenerabili pentru transport • Angajamentele asumate de România în cadrul procesului de negociere cu UE – Capitolul 14, Energie. • Proiectul de HG privind aprobarea Documentului național de politici privind energia 2005-2008 • Angajamentele asumate de România în procesul de negociere cu UE – Capitolul 14, Energia.
Conștientizarea privind problemele de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • 90/313/CEE (Acces la informații) • Agenda 21 • CE este semnatară a Convenției de la Aarhus (Convenția ONU CEE privind accesul la informații, participarea publică la procesul decizional și accesul la justiție cu privire la aspectele de mediu) 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia națională privind schimbările climatice, 2005 • Legea nr. 86/2000 (JO nr. 224/22.05.2000) de ratificare a Convenției privind accesul la informații, participarea publică la procesul decizional și accesul la justiție cu privire la aspectele de mediu; • Legea nr. 544/2001 (JO nr. 663/23.10.2001) privind accesul la informațiile de interes public; • HG nr.123/2002 (JO nr. 167/03.08.2002) de aprobare a normelor metodologice privind implementarea Legii nr. 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public; • HG nr. 878/2005 (JO nr. 760/22.08.2005) privind accesul la informațiile de mediu; • HG nr. 658/2006 privind reorganizarea Comisiei Naționale pentru schimbările climati-

Aspecte de mediu	Legislație și politici relevante ale UE	Legislație și politici relevante din România	
		ce (un organism inter-ministerial coordonat de MMGA în vederea promovării măsurilor necesare pentru implementarea unitară în România a obiectivelor UNFCCC și ale Protocolului de la Kyoto) JO nr. 465/30.05.2006;	
Transport durabil	<ul style="list-style-type: none"> • Concluziile de la Cardiff ale Consiliului European (1998) • Strategia Europeană pentru Dezvoltare Durabilă (Gothenburg 2001) 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (1999) 	
Turism durabil	<ul style="list-style-type: none"> • COM(2003/716) Orientări de bază privind durabilitatea turismului european; • Strategia UE de dezvoltare durabilă; • Carta Europeană privind turismul durabil în ariile protejate, 2002 • Convenția UNESCO • Convenția privind protecția Mării Negre împotriva poluării, 1992 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (1999) 	

Obiectivele de referință respectă și cerințele stipulate în următoarele documente:

- COM(2001)31 – Al 6-lea program de acțiune privind mediul;
- 97/11/EC (EIA)
- OM privind apele și protecția mediului nr. 860/2002 (JO nr. 52/03.01.2003) privind aprobarea procedurii pentru evaluarea impactului asupra mediului și emiterea acordului de mediu;
- HG nr. 918/2002 (JO nr. 686/17.09.2002) de stabilire a procedurii cadru pentru evaluarea impactului asupra mediului și aprobarea listei de proiecte publice și private pentru care trebuie să se aplice procedura, modificată de HG nr. 1705/2004 (JO nr. 970/2004)
- HG nr. 1076/8.07.2004 de stabilire a procedurii de evaluare a mediului pentru anumite planuri și programe (JO nr.707/5.08.2004)

Anexa 4. Rezultatele evaluării obiectivelor specifice ale POR

Evaluarea s-a axat pe posibilele efecte de mediu ale obiectivelor specifice ale POR față de obiectivele de mediu relevante. Evaluarea s-a făcut sub formă de comentarii, explicând care sunt efectele (atât pozitive, cât și negative) ce pot fi cauzate de implementarea obiectivului specific al PO și a dus la posibila reformulare a obiectivelor specifice și a axelor prioritare.

Obiectiv specific 1: Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunii		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	Reabilitarea/modernizarea rețelei de transport local și județean. Scad emisiile de particule fine (PM10)? Ce progres s-a înregistrat privind reducerea concentrațiilor de poluanți din aer în zonele urbane și rurale pentru valorile limită (pentru SO ₂ , NO ₂ și PM ₁₀) sau valorile țintă (pentru ozon) definite în Directiva cadru privind calitatea aerului și directivele conexe?	Numărul de autovehicule folosite va crește, ducând la poluarea considerabilă a aerului. Va avea un efect considerabil pe termen lung deși creșterea vitezei de călătorie poate duce la o ușoară scădere a efectului negativ global asupra mediului. Măsurile privind gestionarea deșeurilor din sectoarele sanitar și educațional pot duce la îmbunătățirea calității aerului. Închiderea instalațiilor de incinerare care nu respectă normele sau modernizarea celor vechi va avea un efect pozitiv semnificativ. Trebuie să se asigure planificarea pe viitor a construirii de noi drumuri în zonele dens populate și în zonele sensibile la poluarea aerului.
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului la nivel rural și urban	Scad emisiile de particule fine (PM10)? Ce progres s-a înregistrat privind reducerea concentrațiilor de poluanți din aer în zonele urbane și rurale pentru valorile limită (pentru SO ₂ , NO ₂ și PM ₁₀) sau valorile țintă (pentru ozon) definite în Directiva cadru privind calitatea aerului și directivele conexe?	Această măsură va duce la creșterea numărului de mașini folosite și, de asemenea, la creșterea poluării aerului, dar creșterea nu va fi foarte semnificativă datorită folosirii unor combustibili de mai bună calitate (tip Euro). Zonele urbane și rurale care suferă din cauza unei poluări excesive trebuie să fie ocolite de noile drumuri folosite intensiv. Promovarea și îmbunătățirea TP și măsurile privind dezvoltarea zonelor verzi și ariilor verzi pot avea efecte pozitive semnificative.
Minimizarea impacturilor asupra calității apei la nivel rural și urban	Calitatea apei	Posibile efecte negative datorate unor scurgeri mari de pe noile drumuri. Asigurarea colectării apei scurse și, în caz de accidente (scurgeri de petrol și uleiuri), tratarea apelor poluate sau împiedicarea deversării acestora în cursurile de apă. Îmbunătățirea infrastructurii de gestionare a deșeurilor municipale, industriale și portuare poate avea un impact pozitiv semnificativ. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare a apei poate ajuta la instituirea unei mai bune cunoașteri a calității mediului, lucru care poate transforma regiunea într-o regiune mai atractivă.

Obiectiv specific 1: Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunii		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt		<p>Poate exista un oarecare impact din cauza construirii de noi drumuri sau a renovării celor vechi.</p> <p>Se pot preconiza efecte pozitive semnificative în cazul în care se implementează măsurile privind gestionarea deșeurilor și racordările la sistemele de gestionare a deșeurilor municipale. Pot rezulta efecte pozitive din reabilitarea unităților medicale și educaționale prin construirea unor facilități noi sau racordarea celor existente la sistemele de canalizare municipale și rurale.</p> <p>Trebuie luate măsuri pentru minimizarea poluării și eroziunii solului în timpul și după construirea/renovarea infrastructurii drumurilor.</p> <p>Instituirea sistemelor de colectare separată poate duce la reducerea poluării solului determinate de depozitele de deșeurii necontrolate existente și a rampelor de gunoi neamenajate, lucru posibil numai prin realizarea unor campanii de conștientizare și formare. Trebuie să se promoveze transformarea în compost.</p>
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	Gaze cu efect de seră Ozon	<p>Se preconizează un impact semnificativ asupra emisiilor de gaze cu efect de seră datorită creșterii numărului de mașini. Se poate înregistra un efect pozitiv în cazul reabilitării instalațiilor de încălzire din sectoarele medical și educațional.</p> <p>Trebuie pregătite măsurile care ar asigura o viteză optimă de călătorie pentru mașini astfel încât să se reducă emisiile de gaze cu efect de seră. Măsurile privind dezvoltarea zonelor verzi și reîmpădurirea (arbori și arbuști) împreună cu dezvoltarea infrastructurii vor avea un impact pozitiv.</p>
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor apelor terestre și continentale și a ecosistemelor marine împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatului și defrișării		<p>Trebuie să se preconizeze un impact semnificativ în cazul în care se folosesc terenuri verzi pentru construirea noilor drumuri.</p> <p>Procedurile EIA trebuie să asigure minimizarea efectelor negative semnificative.</p> <p>Trebuie luate măsuri care să asigure conservarea și menținerea ecosistemelor existente în zona costieră în vederea protejării biodiversității, în special în ceea ce privește modernizarea portului. Se poate înregistra un efect negativ semnificativ dacă nu se iau măsuri de protecție.</p>

Obiectiv specific 1: Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunii		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențiale arii din Natura 2000		<p>Construcția sau renovarea infrastructurii de drumuri sau de piste de schi din apropierea unor astfel de zone sensibile trebuie să beneficieze de EIA realizate cât mai repede posibil, pentru a asigura minimizarea efectelor negative asupra mediului. În România există trei coridoare principale de importanță globală pentru migrarea păsărilor.</p> <p>Atractivitatea regiunii poate crește dacă dezvoltătorii beneficiază de informații. Suprapunerea și potențialele impacturi ale construcțiilor din amplasamentele desemnate pentru NATURA2000 trebuie să fie evaluate cu atenție prin intermediul EIA</p>
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor care vizează prevenirea poluării și reducerea impactului vechilor contaminanți (de ex. pesticide, zone industriale dezafectate, deșuri miniere etc.)	<p>Reabilitarea/modernizarea serviciilor în domeniul sanitar.</p> <p>Rata natalității/Rata fertilității;</p> <p>Mortalitatea;</p> <p>Expunerea la poluare.</p>	<p>Se preconizează efecte pozitive în urma reducerii traficului pe drumurile rurale și urbane înguste și aglomerate (deplasarea lor la depărtare de aglomerări), precum și reabilitarea zonelor industriale dezafectate, ceea ce ar genera un nou scop privind dezvoltarea.</p> <p>Se preconizează efecte pozitive semnificative în cazul reabilitării vechilor rampe de gunoi necontrolate (de exemplu, în apropierea unităților municipale, educaționale și medicale)</p> <p>Acordarea de sprijin gestionării deșeurilor în sectoarele medical și educațional poate avea un impact pozitiv, precum și curățarea substanțelor periculoase din zonele care beneficiază de dezvoltare</p>
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile		<p>Zgomotul și vibrațiile ar putea crește din cauza unui număr tot mai mare de mașini deșii, dacă drumurile se vor construi astfel încât să permită reducerea traficului din anumite aglomerări (cu puncte de trecere sau șosele de centură), zgomotul și vibrațiile vor scădea.</p> <p>Zgomotul și vibrațiile vor crește din cauza lucrărilor de construcție, prin urmare sunt necesare măsuri de reducere a acestora</p>

Obiectiv specific 1: Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunii		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale		Drumuri mai bune pot beneficia de utilități de protecție mai bune pentru pietoni și bicicliști și împotriva incidentelor din trafic prin marcaje, șanțuri de scurgere a apei, trotuare etc., prin urmare pot avea indirect efecte pozitive semnificative asupra mediului. Un impact pozitiv semnificativ poate fi asigurat numai prin elaborarea unor planuri pentru situații de urgență și neprevăzute, precum și cu ajutorul personalului pregătit în acest sens și al tehnologiei și echipamentelor achiziționate pentru unitățile școlare și medicale astfel încât acestea să poată respecta cerințele naționale și internaționale
Limitarea utilizării resurselor naturale epuizabile		Se poate preconiza un efect negativ indirect datorat unui trafic mai intens și utilizării benzinei din cauza unei accesibilități mai bune, dar o mai mare viteză de călătorie poate permite reducerea parțială a efectului negativ. Folosirea materialelor de construcție epuizabile pentru drumuri poate fi redusă prin folosirea materialelor de construcție reciclate
Reducerea generării de deșeuri, creșterea nivelului de recuperare a deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor		Trebuie să se asigure re folosirea deșeurilor de materiale de construcție și din plastic la construirea de drumuri pentru a permite înregistrarea unui impact pozitiv asupra mediului. Instituirea unor scheme obligatorii de colectare separată a deșeurilor în școli și unități medicale poate avea un impact pozitiv privind minimizarea deșeurilor. Folosirea metodelor alternative de gestionare a deșeurilor (reciclarea, re folosirea, compostul și eliminarea) poate avea un impact pozitiv
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	Câte drumuri noi vor fi construite? Suprafața de teren ocupată pe unitate de transport Va afecta ecosistemele terestre și acvatice?	Poate exista un impact negativ datorat noilor lucrări de construcție de drumuri (de exemplu, șosele de centură), care poate fi redus prin EIA

Obiectiv specific 1: Îmbunătățirea atractivității și accesibilității regiunii		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Conservarea, protecția și reabilitarea zonei costiere a Mării Negre, asigurând protecția patrimoniului natural (inclusiv ecosistemele acvatic, marin și terestru) și cultural în vederea atingerii unui nivel de dezvoltare durabilă a regiunii	Va respecta și proteja ariile din Natura 2000 și va asigura conservarea biodiversității în apele terestre, marine și continentale?	Măsurile de reabilitare a centrelor educaționale și medicale care fac parte din patrimoniul cultural al României vor duce la creșterea atractivității și asigurarea conservării patrimoniului cultural din regiuni. Dacă planul ICZM este respectat, va permite minimizarea impacturilor asupra mediului. Implicarea comitetelor de gestionare a bazinelor hidrografice și un proces decizional adecvat vor asigura minimizarea impacturilor asupra ecosistemelor acvatic, marin și terestru
Îmbunătățirea eficienței energetice și folosirea resurselor energetice		Măsurile privind reabilitarea sistemelor de încălzire și electricitate vor avea un efect pozitiv asupra eficienței energetice.
Facilitarea producerii de energie din surse regenerabile	-Energia produsă pe baza resurselor regenerabile în unitățile noi sau reabilitate -Tipuri de combustibili alternativi folosiți, % de instalații care folosesc energie alternativă	Dacă se va acorda sprijin noilor instalații care folosesc surse regenerabile din sectorul educațional și medical, se va înregistra un efect pozitiv.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	-Proiecte care aduc avantaje pentru mediu (cum ar fi reducerea deșeurilor) care presupun implicarea publicului general (de exemplu, sisteme de sortare a deșeurilor în școli folosite împreună cu angajații și locuitorii din aglomerarea respectivă)	Se poate înregistra un efect pozitiv dacă instituțiile publice sau private beneficiază de informații privind dezvoltarea durabilă. Un efect pozitiv poate fi obținut prin dotarea școlilor și instituțiilor medicale cu o infrastructură mai durabilă (dispozitive care permit economisirea de energie, sisteme durabile de gestionare a apei, folosirea unor surse regenerabile etc.). Măsurile care asigură mai multe informații pentru turiști și populația locală privind un comportament care promovează durabilitatea pot avea un efect pozitiv pe termen lung. Informațiile generate de sisteme funcționale de monitorizare a mediului pot avea un efect pozitiv
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.		Dacă se acordă sprijin proiectelor care facilitează dezvoltarea TP multimodal și alternativ, se pot înregistra efecte pozitive semnificative.
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservarea naturală	-% de proiecte cu EIA realizate în sectorul turismului.	EIA trebuie inclusă ca element care să ajute la instituirea unui turism controlat pentru a asigura protecția mediului. Pentru a evita o suprapopulare cu turiști în ariile protejate sunt necesare măsuri care să ajute la dirijarea turiștilor către destinații turistice similare în care există un nivel mai scăzut de protecție.
Reformulare propusă pentru obiectivul specific propus: nu există		

Obiectiv specific 2: Creșterea competitivității regiunilor ca spații pentru afaceri		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	-Se va reduce numărul de „puncte fierbinți” privind poluarea aerului?	Dacă se acordă sprijin afacerilor care promovează protecția mediului, se va asigura o contribuție în privința reducerii poluării aerului în zonele în care se depășesc limitele privind poluarea aerului și se va înregistra un efect pozitiv semnificativ. Trebuie să se acorde prioritate acestor tipuri de proiecte.
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului la nivel urban și rural	-Se va realiza reducerea poluanților de aer în zonele urbane și rurale (pentru SO ₂ , NO ₂ și PM ₁₀) sau se va ajunge la o contribuție la valorile țintă (pentru ozon)?	În funcție de tipul de echipamente asigurat, situația poluării aerului se poate îmbunătăți. Trebuie să se acorde o atenție specială tehnologiilor care se vor aplica și măsurii de reducere a riscului de poluare a aerului. Se pot preconiza efecte pozitive semnificative în cazul în care se vor stabili legături între instalațiile pentru deșeururi și ape uzate pentru întreprinderilor vechi și noi. Astfel de proiecte vor contribui la îmbunătățirea calității aerului ambiental
Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze de poluare	-Date privind calitatea apei	Dezvoltarea unor afaceri durabile va avea, de asemenea, un efect pozitiv asupra poluării apei dacă vor fi susținute inițiativele care vizează tratarea apelor uzate sau racordarea la astfel de facilități. Proiectele de gestionare a deșeurilor sau de curățare vor avea și ele un efect pozitiv asupra calității apei. Trebuie să se asigure că noile întreprinderi sunt situate în zone care beneficiază de un sistem de canalizare adecvat; dacă se vor folosi cantități mari de apă în procesele de producție, trebuie să se asigure stații suplimentare de tratare a apei.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	- Calitatea solului	Zonele verzi și noile terenuri agricole nu trebuie să fie transformate în terenuri pentru dezvoltarea de întreprinderi, asigurându-se și protecția solului împotriva contaminării. Proiectele de gestionare a deșeurilor ar putea avea efecte pozitive semnificative și ar trebui să li se acorde prioritate, deoarece pot ajuta la îmbunătățirea considerabilă a calității solului. Trebuie să se asigure protecția solului împotriva eroziunii în cazul oricăror lucrări întreprinse, în vederea generării unor efecte pozitive.

Obiectiv specific 2: Creșterea competitivității regiunilor ca spații pentru afaceri		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Scăderea emisiilor cauzate de schimbările climatice	-Emisii de gaze cu efect de seră	Se pot înregistra efecte semnificative privind emisiile de gaze cu efect de seră dacă se vor folosi tehnologii de ardere în cazul noilor întreprinderi construite. Dacă vor beneficia de sprijin, proiectele de reabilitare vor avea efecte pozitive semnificative. De asemenea, dezvoltarea domeniului logistic poate avea un efect în cazul acestui obiectiv. Trebuie să se asigure măsuri de reducere a impactului care să vizeze cea mai bună și mai puțin dăunătoare soluție pentru mediu prin intermediul EIA sau CTD în cazul în care vor fi susținute schimbări semnificative sau noi întreprinderi.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării		Dezvoltarea afacerilor poate avea un efect semnificativ asupra peisajului și habitatelor, în funcție de scară și amplasament. Prin stabilirea lor în zone industriale dezafectate se poate asigura reducerea impactului asupra pădurilor și peisajelor, precum și a ecosistemelor acvatice și marine. Proiectele de reabilitare vor avea un efect pozitiv.
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele arii din Natura 2000	-Care dintre ariile Natura 2000 și ariile protejate vor fi afectate?	Noile construcții în apropierea sau în ariile din Natura 2000 ar trebuie să beneficieze și de EIA. Proiectele de regenerare și revitalizarea trebuie să cuprindă și evaluări de mediu pentru a se asigura că impactul asupra ariilor protejate și a ariilor din NATURA 2000 este minim.
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)		Se preconizează efecte pozitive semnificative generate de construirea de noi întreprinderi planificată și efectuată în zonele industriale dezafectate. Impacturile datorate gestionării deșeurilor pot fi semnificative, prin urmare trebuie să se asigure instalarea și funcționarea adecvată a sistemelor de gestionare a deșeurilor municipale și industriale. Proiectele de curățare și proiectele de eliminare a vechilor contaminanți vor avea un impact pozitiv semnificativ
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	-Date privind vibrațiile - Nivelul zgomotului	Pot exista impacturi temporare semnificative datorate construirii unor instalații noi sau renovării vechilor instalații. În cadrul EIA trebuie să se planifice măsuri de reducere a acestor impacturi.

Obiectiv specific 2: Creșterea competitivității regiunilor ca spații pentru afaceri		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Îmbunătățirea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale		Dacă sunt susținute marile industrii de producție care pot prezenta riscuri asociate producției de substanțe periculoase sau tehnologii periculoase, se poate înregistra un efect pozitiv deoarece noile tehnologii și îmbunătățirea proceselor de producție pot duce la reducerea riscului de accidente. Trebuie să se asigure măsuri de protecție în cadrul lucrărilor de construcție și a perioadei de utilizare. În unele amplasamente se pot înregistra impacturi semnificative.
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile	-Ce resurse naturale epuizabile vor fi folosite?	Este posibil ca noile întreprinderi să fie dependente de resursele naturale. Astfel de întreprinderi trebuie să poată dovedi că nu pot folosi alte resurse înlocuitoare în procesul de producție. În EIA trebuie prezentate alternative privind resursele care se vor utiliza în ciclul de producție. Vor exista efecte negative din cauza folosirii resurselor naturale epuizabile pentru construcții și renovări (pe termen scurt). Se impune promovarea introducerii TIC în vederea reducerii folosirii resurselor naturale epuizabile, precum și a CDI.
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	-Se va asigura prevenirea producerii de deșeuri, reducerea deșeurilor de ambalaje și reducerea deșeurilor menajere la nivel de municipalitate?	Cantitatea de deșeuri industriale va crește din cauza noilor construcții, dar unele proiecte pot viza minimizarea deșeurilor sau recuperarea acestora, prin urmare poate exista și un efect pozitiv. Pentru a reduce impactul asupra mediului trebuie să se elaboreze planuri de gestionare a deșeurilor și trebuie să se încurajeze reciclarea și recuperarea deșeurilor pentru a asigura o încărcare minimă a sistemelor municipale de gestionare a deșeurilor.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic		Se pot preconiza efecte pozitive semnificative dacă se folosesc zonele industriale dezafectate ca parcuri industriale. Pot apărea efecte negative dacă se alocă zone noi (zone verzi) pentru construirea de noi întreprinderi și de coridoare de trafic pentru a asigura legăturile necesare. Dacă proiectele pot genera un astfel de efect, trebuie să se elaboreze EIA și să se prezinte amplasamente și rute alternative. Proiectele care vizează noi căi de acces sau extinderi ale aeroporturilor pot avea un impact negativ și trebuie evaluate cu atenție (EIA)

Obiectiv specific 2: Creșterea competitivității regiunilor ca spații pentru afaceri		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Conservarea, protecția și reabilitarea zonei costiere a Mării Negre, asigurând protecția patrimoniului natural (inclusiv ecosistemele acvatic, marin și terestru) și cultural în vederea atingerii unui nivel de dezvoltare durabilă a regiunii		Acordare de sprijin pentru construirea de noi întreprinderi pe coasta Mării Negre poate avea un impact de mediu semnificativ (privind ecosistemele costiere și peisajul). Minimizarea impactului negativ trebuie asigurată prin dezvoltarea de alternative pentru amplasamente, dimensiune și tehnologii necesare activităților. Minimizarea impacturilor asupra apei, peisajului și solului, precum și conservarea celor mai bune caracteristici ale zonei vor transforma întreprinderea nu doar într-o afacere profitabilă, ci și atractivă pentru diferiți utilizatori. Impacturile pozitive pot apărea datorită proiectelor de gestionarea a deșeurilor și de reabilitare.
Îmbunătățirea eficienței energetice și folosirea resurselor energetice	-Vor fi susținute proiectele privind eficiențizarea energetică?	Reabilitarea instalațiilor existente poate contribui la eficiența energetică și la introducerea de noi tehnologii.
Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile	Producerea energie din resurse regenerabile va fi promovată și susținută?	Facilitarea producerii de energie în scopuri comerciale din resurse regenerabile (de exemplu, energie solară, bio etc.) poate avea efecte pozitive semnificative.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu		Se pot obține efecte pozitive semnificative dacă respectivele construcții de întreprinderi sunt combinate cu campanii de educare privind mediul/durabilitatea pentru sectorul afacerilor și cu proceduri EIA transparente și participative. Racordarea la sistemele și rețelele de gestionare a deșeurilor, de tratare a apei uzate va avea un efect pozitiv asupra mediului și a comportamentelor publicului general. Extinderea acestor proiecte poate fi maximizată dacă publicul general este informat și stimulat să participe (de exemplu, unități comune de sortare a deșeurilor)
Susținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.		Se pot obține efecte pozitive semnificative dacă se încurajează folosirea sistemelor de TP de către întreprinderile instituite. Se pot institui abonamente pentru întreprinderi pe rețelele de transport public, precum și noi rute de transport public pentru a răspunde nevoilor întreprinderilor cu un număr tot mai mare de angajați.

Obiectiv specific 2: Creșterea competitivității regiunilor ca spații pentru afaceri		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală		Susținerea turismului durabil poate avea un efect pozitiv, deși trebuie să fie corelat cu educația privind dezvoltarea turismului durabil, dat fiind că turismul poate avea un efect negativ asupra mediului dacă este dezvoltat fără a se lua în considerare aspectele legate de mediu. EIA trebuie să asigure dezvoltarea turismului durabil. Indirect, întreprinderile pot avea efecte pozitive semnificative asupra turismului dacă sunt oferite servicii care să asigure dezvoltarea durabilă, de exemplu prin dezvoltarea de trasee publice, servicii turistice care ar putea permite folosirea mijloacelor de transport durabile (TP, ciclism, mers pe jos etc.), servicii accesibile drumeților, servicii informaționale etc.
Reformularea propusă pentru obiectivele specifice propuse: Creșterea competitivității regiunilor ca spații durabile pentru afaceri		

Obiectiv specific 3: Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Menținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	-Reducerea poluării în zonele în care normele sunt depășite	O circulație mai intensă a turiștilor poate avea un efect negativ asupra calității aerului datorate folosirii autovehiculelor de transport și particulare, prin urmare fiecare nou plan sau program de dezvoltare a turismului la scară mare trebuie să beneficieze de SEA pentru a minimiza impacturile; promovarea turismului trebuie să se concentreze pe mijloacele de transport care sunt mai puțin poluante: TP, trenuri etc.
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului în zonele rurale și urbane	-Reducerea emisiilor care duc la poluarea aerului ambiental -Ce progres s-a înregistrat privind reducerea concentrațiilor de poluanți din aer în zonele urbane și rurale pentru valorile limită (pentru SO ₂ , NO ₂ și PM ₁₀) sau valorile țintă (pentru ozon) definite în Directiva cadru privind calitatea aerului și directivele conexe?	Promovarea folosirii TP și a mijloacelor de transport alternative versus mașini, cum ar fi autobuzele și trenurile, poate contribui la minimizarea potențialelor impacturi negative datorate unei circulații mai intense a turiștilor la nivel național și internațional.

Obiectiv specific 3: Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze	-Va fi afectată calitatea apei?	Construirea de centre pentru turiști și hoteluri va duce la creșterea poluării apei, deși impacturile vor fi minimizate dacă se aplică măsuri de protecție a apei (racordarea la stațiile de tratare a apelor uzate) și gestionare a deșeurilor ca parte a planului de dezvoltare.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	-Calitatea solului -Gestionarea deșeurilor	Orice activitate de construcții va duce la creșterea poluării solului, care reprezintă un efect pe termen scurt și poate fi minimizat dacă se iau măsuri adecvate. Evacuarea și gestionarea organizată a deșeurilor poate minimiza impacturile generate de poluarea solului produse de o creștere a fluxului de persoane în diverse părți ale regiunii (în special punctele de atracție turistică). Măsurile privind colectarea deșeurilor vor asigura minimizarea potențialelor efecte negative.
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	-Emisiile de gaze cu efect de seră	Intensificarea traficului, în special a traficului rutier și aerian, poate determina un impact negativ asupra producerii de gaze cu efect de seră pe termen lung. Stimularea schimbării mijloacelor de transport folosite de turiști către mijloace de transport precum TP poate reduce impacturilor, prin urmare măsurile promoționale trebuie să se concentreze pe acele activități care contribuie într-o mai mică măsură la schimbările climatice.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a defrișării	-Va crește fragmentarea habitatelor? -Va fi susținută sau inițiată reimpădurirea?	Presiunea exercitată de infrastructura turistică ar putea avea un impact negativ asupra ecosistemelor. Măsurile preventive pot permite protecția. Minimizarea impactului se poate obține prin dirijarea și gestionarea fluxurilor de turiști, astfel încât circulația și șederea acestora să aibă un efect cât mai puțin distructiv asupra locuitorilor. Se pot institui autorizații pentru activitățile de turism pentru a asigura protecția habitatelor în ariile protejate sau în apropierea acestora.
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele arii din Natura 2000	-Ce creștere a fluxului de turiști se va înregistra în teritoriile protejate? -Ce măsuri vor asigura protecția ariilor protejate împotriva impacturilor generate de turism?	Dezvoltarea turismului poate avea efecte negative directe asupra ariilor protejate și a ariilor din Natura 2000. Minimizarea impacturilor trebuie asigurată prin promovarea turismului controlat, monitorizarea fluxurilor de turiști și evitarea supra-populării cu turiști a ariilor protejate prin dirijarea turiștilor către destinații turistice similare cu un nivel mai scăzut de protecție. Toate activitățile derulate în cadrul acestui obiectiv trebuie să beneficieze de EIA.

Obiectiv specific 3: Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)		Nu există legătură directă
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor din punct de vedere al noxelor cauzate de transport, în special zgomotul și vibrațiile	-Niveluri de zgomot	Creșterea traficului în orașe și localități cu numeroase atracții turistice va duce la creșterea posibilității de producere a zgomotului și va avea un efect negativ. Restricțiile privind orarul de acces în anumite zone turistice, măsurile de minimizare a nivelului de zgomot (de exemplu, stațiunile de pe litoral) vor ajuta la minimizarea potențialului efect negativ în anumite localități.
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	Nu există legătură directă	Nu există legătură directă
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile		Intensificarea traficului va duce la creșterea folosirii resurselor naturale epuizabile prin folosirea energiei și benzinei. Măsurile privind promovarea TP permite reducerea efectului negativ
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor	-Va permite reducerea producerii de deșeuri? -Va promova reciclarea și colectarea selectivă?	Construirea infrastructurii pentru turism va duce la generarea unei cantități mai mari de deșeuri în special în zonele vulnerabile (de exemplu, în munți), precum și la un mai mare flux de persoane în general. Dacă se instituie măsuri de colectare a deșeurilor și de evacuare în siguranță a acestora împreună cu promovarea turismului și diseminarea informațiilor privind practicile de gestionare a deșeurilor către turiști, se va reduce impactul negativ. Activitățile de igienizare, precum și reciclarea/recuperarea deșeurilor din zonele urbane și rurale și din rampele de gunoi au un rol foarte important.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic	-Refacerea și acordarea de sprijin privind patrimoniul cultural și istoric	Obiectivul va avea un efect pozitiv direct asupra refacerii peisajului natural și cultural, dată fiind intrarea investițiilor, dacă acestea vizează acordarea de sprijin în cazul acestor amplasamente și protecția habitatelor naturale. Sprijinul oferit amplasamentelor culturale, cum ar fi obiectivele UNESCO, va avea un efect pozitiv semnificativ.

Obiectiv specific 3: Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei costiere românești a Mării Negre prin asigurarea protecției patrimoniului natural (inclusiv ecosistemelor acvatice și terestre) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	-Amplasamente din patrimonial cultural ICZM (gestionare integrată a zonei costiere)	Poate exista un efect pozitiv asupra țărmului Mării Negre dacă proiectele implementate în cadrul obiectivului vor ajuta la conservarea și refacerea peisajului cultural din zonă. Se preconizează un impact negativ în cazul în care proiectele nu respectă programul ICZM derulat. Trebuie să se asigure acordare de sprijin tuturor activităților derulate în cadrul obiectivului, precum și realizarea EIA.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii resurselor de energie	-Se va îmbunătăți eficiența energetică?	Poate exista un efect pozitiv dacă noile instalații și echipamente se folosesc la refacerea și dezvoltarea obiectivelor turistice.
Facilitarea producerii de energie din resurse regenerabile	-Vor fi susținute proiectele privind energia regenerabilă	Dacă se va promova biocombustibilul prin intermediul câtorva proiecte se poate înregistra un efect pozitiv privind obiectivul de producere a energiei din resurse regenerabile.
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu		Acordarea de sprijin pentru protejarea patrimoniului natural poate contribui la o responsabilizare mai puternică a publicului general în privința protecției mediului. Reabilitarea zonelor naturale și culturale va avea un efect pozitiv asupra comportamentelor publicului general cu privire la conservare și păstrare. Dacă se creează sisteme care promovează un comportament responsabil din punct de vedere al mediului, cum ar fi gestionarea deșeurilor, instalații de sortare, acces la TP, promovarea călătoriilor cu trenul, se vor obține efecte pozitive semnificative.
Suținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.		Promovare TP, a mersului pe bicicletă și pe joc (construirea de treceri de pietoni, refugii) poate avea efecte pozitive semnificative. Trebuie să se acorde prioritate acestor proiecte care conțin obiective și acțiuni care sprijină mijloacele alternative de transport (alternative față de mașini) sau permit legătura cu TP și folosirea altor mijloace pentru deplasare.
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală	-Va fi promovată protecția naturii?	Se pot înregistra o serie de efecte pozitive semnificative dacă proiectele vor permite îmbunătățirea sistemelor de colectarea și gestionare a deșeurilor provenite din turism, conservarea energiei, accesul la TP, conservarea apei și protecția naturii prin folosirea unor mijloace mai puțin deranjante și mai ecologice, cum ar fi folosirea anumitor cărări în păduri, piste pentru biciclete, bioenergie pentru autobuzele de turiști, reîmpădurire etc.

Obiectiv specific 3: Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Reformularea propusă pentru obiectivele specifice propuse (versiunea din aprilie 2006): Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea durabilă a regiunilor		

Obiectiv specific 4: Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legislative	-Scăderea nr. de zone în care normele de poluare a aerului depășesc limitele	Se poate înregistra un efect negativ pe termen scurt datorită extinderii transportului determinată de dezvoltare, precum și un efect pe termen lung determinat de activitățile derulate în zonele revitalizate. Impactul poate fi minimizat prin folosirea unor combustibili mai buni și realizarea unor căi de acces mai bune care ar putea reduce aglomerările din trafic și ar permite reabilitarea întreprinderilor care contribuie în prezent la accentuarea problemelor legate de poluarea aerului.
Minimizarea impacturilor asupra calității aerului în zonele urbane și rurale	-Scăderea poluării aerului ambiental în zonele urbane și rurale	Proiectele de reabilitare a vechilor întreprinderi pot avea un efect pozitiv asupra reducerii poluării generale, cu toate că nu există suficiente informații privind activitățile susținute în cadrul acestui obiectiv.
Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze	-Calitatea apei	Dacă activitățile vor permite racordarea la sistemele de tratare a apelor uzate, precum și renovarea acestora, se va înregistra un efect pozitiv privind calitatea apei. Îmbunătățirea gestionării deșeurilor va avea, de asemenea, un impact pozitiv.
Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii determinate de apă și vânt	-Calitatea solului	Dacă se acordă sprijin sistemelor de gestionare a apei, precum și revitalizării zonelor industriale dezafectate, se va înregistra un efect pozitiv.
Scăderea emisiilor care duc la schimbări climatice	-Emisii de gaze cu efect de seră	Intensificarea traficului va avea un efect negativ, deși renovarea vechilor sisteme de încălzire și producere a energiei poate duce la scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră.
Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre, acvatice și marine împotriva degradării antropogene, a fragmentării habitatelor și a despăduririi		Lucrările de reabilitare pot avea un efect pozitiv; trebuie încurajate activitățile derulate în zonele industriale dezafectate și asigurarea refacerii zonelor verzi și reimpădurirea.
Conservarea diversității naturale a faunei, florei și habitatelor din ariile protejate și potențialele arii din Natura 2000	-Care dintre ariile Natura 2000 vor fi afectate?	Efectele asupra habitatelor în ariile protejate și potențialele arii Natura 2000 trebuie minimizate, iar dacă se vor derula activități în aceste zone trebuie să se elaboreze EIA.

Obiectiv specific 4: Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Facilitarea îmbunătățirii sănătății umane prin implementarea măsurilor destinate prevenirii poluării și reducerii impactului vechilor contaminanți (de exemplu, pesticide, zone industriale dezafectate, deșeuri miniere etc.)		Se poate înregistra un efect pozitiv semnificativ asupra sănătății umane dacă se va acorda sprijin acțiunilor care vizează reducerea poluării, curățarea vechilor contaminanți, refacerea zonelor industriale dezafectate, eliminarea excluderii sociale (cum ar fi asigurarea accesului persoanelor cu handicap la serviciile sociale și publice) etc.
Protejarea și îmbunătățirea situației aglomerărilor	-Reabilitarea mediului construit	Se preconizează un efect pozitiv deoarece obiectivul vizează reabilitarea centrelor urbane și rurale. Sunt necesare mai multe informații privind tipurile de activități selectate pentru a beneficia de sprijin.
Creșterea protecției populației împotriva riscului asociat dezastrelor naturale și accidentelor industriale	Nu există legătură directă	Nu există legătură directă
Limitarea folosirii resurselor naturale epuizabile		Sprijinul acordat dezvoltării economice și reabilitării aglomerărilor va duce la creșterea folosirii resurselor naturale epuizabile. Se va înregistra un efect negativ ca rezultat al folosirii mai intense a benzinei și materialelor de construcție. Trebuie să se promoveze folosirea bio-combustibililor și reciclarea/refolosirea
Reducerea producerii de deșeuri, creșterea recuperării deșeurilor și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor		Potențial efect negativ datorat activităților de construcție și reabilitare în regiune. Trebuie elaborate programe de gestionare a deșeurilor care să fie promovate, susținute și implementate pentru a minimiza efectul.
Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protecția habitatelor naturale împotriva fragmentării datorate coridoarelor de trafic		Se pot înregistra efecte pozitive semnificative în urma revitalizării vechilor centre industriale. Trebuie să se asigure că zonele industriale dezafectate au prioritate privind dezvoltarea și sunt incluse în proiecte/programe
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei costiere românești a Mării Negre prin asigurarea protecției patrimoniului natural (inclusiv ecosistemele acvatice și terestre) și cultural în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii		Se pot înregistra efecte pozitive semnificative asupra zonei costiere românești în urma activităților care vizează revitalizarea. Pot apărea efecte negative dacă se acordă sprijin unor activități noi de dezvoltare care nu sunt durabile. Trebuie să se elaboreze EIA și ICZM trebuie respectat în cadrul activităților de dezvoltare.
Îmbunătățirea eficienței energetice și a folosirii resurselor de energie		Se pot înregistra efecte pozitive semnificative datorate renovării și re-tehnologizării vechilor centre publice și sociale. Trebuie promovate CTD
Facilitarea generării energiei din resurse regenerabile		Poate exista o legătură dacă regiunile implicate sunt încurajate să folosească bio-combustibili

Obiectiv specific 4: Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane		
Obiective de mediu relevante	Indicatori relevanți/ întrebări orientative	Comentarii privind posibilele efecte asupra mediului
Îmbunătățirea comportamentului responsabil în ceea ce privește mediul din partea publicului prin implicarea acestuia în identificarea soluției pentru problemele de mediu	-Cetățenii adoptă schemele de reciclare; -Reducerea depozitelor ilegale de deșeuri -Creșterea folosirii TP	Proiectele de reabilitare și renovare, precum și activitățile care permit îmbunătățirea serviciilor sociale și publice au un efect pozitiv asupra comportamentului responsabil al publicului general. Se preconizează efecte pozitive semnificative.
Suținerea transportului ecologic și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public.		Dacă proiectele de dezvoltare socială contribuie la dezvoltarea TP, un acces mai bun la transportul intermodal sau un acces mai bun pentru persoanele cu handicap la TP și alte servicii sociale, se va înregistra un efect pozitiv semnificativ.
Promovarea turismului care asigură un nivel ridicat de protecție a mediului și conservare naturală		Îmbunătățirea serviciilor publice (TP, gestionarea deșeurilor etc.) și sociale (sănătate, educație etc.), precum și a serviciilor de afaceri, va exista un mai bun potențial pentru dezvoltarea turismului și comportamente responsabile. Trebuie încurajate proiectele privind conservarea naturală și protecția mediului.
Reformulare propusă pentru obiectivele de mediu propuse: n/a		

Anexa 5. Programul de monitorizare

MODEL (sugestii generale privind instituirea și implementarea)

Introducere și scopul monitorizării

Programul de monitorizare a mediului reprezintă un proces vital al oricărui plan de management. Acesta ajută la semnalarea eventualelor probleme determinate de proiectele propuse, care nu au fost identificate în timpul proceselor de evaluare ex-ante (atât ESM, cât și EIM) și permite implementarea promptă a măsurilor de remediere eficiente.

Monitorizarea mediului ar trebui să fie o cerință în fazele de construcție și cele operaționale ale proiectelor realizate în cadrul POS. Principalele obiective ale monitorizării mediului sunt:

- evaluarea schimbărilor intervenite la nivelul condițiilor de mediu, determinate de proiecte,
- monitorizarea implementării efective a măsurilor de reducere a impactului asupra mediului,
- avertizarea cu privire la deteriorările semnificative ale calității mediului (dacă acestea sunt cauzate de derularea POS) pentru întreprinderea unor acțiuni preventive suplimentare,
- monitorizarea efectelor întregului program asupra mediului.

Echipa de monitorizare a mediului

Autoritatea de Management desemnează o persoană pentru colectarea datelor de monitorizare a mediului în etapa inițială de implementare a programului.

Sarcina echipei de monitorizare a mediului ar trebui să constea în supravegherea și coordonarea studiilor, monitorizarea și implementarea măsurilor de reducere a impactului asupra mediului, asigurarea de consiliere pentru proiecte cu privire la parametrii și metodele de monitorizare și informarea publicului cu privire la datele de monitorizare, precum și raportarea problemelor de mediu care trebuie prezentate autorității de mediu relevante.

Modalitățile specifice folosite de programul de monitorizare se vor încadra în procedurile generale de monitorizare ale POS.

Raportarea privind monitorizarea mediului

Persoanele responsabile de colectarea indicatorilor în cadrul AM sau experții desemnați sau angajați să interpreteze datele vor redacta un raport privind monitorizarea mediului la sfârșitul perioadei de raportare, după adunarea tuturor informațiilor.

Raportarea privind aspectele legate de monitorizarea mediului se va face în conformitate cu procedurile și instrumentele de monitorizare existente, constituite

pentru instrumentele structurale. În procesul de colectare a datelor privind mediul se va folosi cât mai mult posibil Sistemul Unic de Management al Informațiilor care permite agregarea de jos în sus a indicatorilor de realizări (output) în domeniul mediului, la nivel de proiect. În plus, se vor folosi informații statistice relevante, de fiecare dată când este necesar.

Parametri și indicatori de monitorizare

Parametrii/aspectele monitorizate vor fi corelate cu obiectivele de mediu relevante ale programului care sunt:

- Aer
- Apă
- Sol
- Schimbări climaterice
- Biodiversitate
- Sănătate publică
- Managementul riscului de mediu
- Eficiența și conservarea resurselor/managementul durabil al resurselor
- Peisaj și patrimoniu cultural
- Eficiență energetică și surse regenerabile de energie
- Conștientizarea privind problemele de mediu
- Turism durabil

Raportul de monitorizare a mediului trebuie să includă toate problemele. Indicatorii pentru fiecare aspect au fost prezentați în tabelul 8 al Evaluării Strategice de Mediu.

Autoritatea de Management sau autoritatea de mediu relevantă poate solicita analizarea mai multor indicatori în cadrul monitorizării mediului și în raportul de implementare redactat în scopuri de ordin intern național. Acest lucru permite o mai bună înțelegere a impacturilor indirecte și a incertitudinilor care provin din afara procesului de implementare a POR.

Transparența

Fiecare AM va realiza o pagină web în care se vor prezenta informațiile privind monitorizarea, cum ar fi parametrii inițiali pentru fiecare problemă de mediu identificată, amplasamentele proiectelor și informații de mediu de bază privind fiecare dintre acestea, fie sub forma unor EIM afișate pe pagina web, fie sub forma unei baze de date.

Anexa 6. Rezumatul dezbaterii publice din 18 ianuarie 2007 și lista de participanți

Ministerul Integrării Europene, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional, a organizat în data de 18 ianuarie a.c. dezbateră publică în vederea finalizării Raportului de Mediu elaborat pentru acest program, conform HG 1076/2004. Lista participanților și agenda întâlnirii sunt prezentate în anexă.

Scopul acestei reuniuni a fost prezentarea și discutarea diferitelor aspecte referitoare la forma și conținutul raportului de mediu pentru Programul Operațional Regional, care, împreună cu Programul Operațional Regional, au fost puse la dispoziția publicului larg pentru comentarii și observații pentru o perioadă de 45 de zile.

Primul punct pe ordinea de zi l-a reprezentat o prezentare sintetică a principalelor elemente și caracteristici ale Programului Operațional Regional (premise analitice, obiectiv general, obiective specifice) susținută de dna. director Gabriela Frentz, urmând ca fiecare axă prioritară să fie detaliată până la descrierea potențialelor activități eligibile și a complementarităților și delimitărilor cu activități eligibile în cadrul altor programe operaționale, de reprezentanții AM POR responsabili cu axele prioritare (Ionuț Sandu, Luciana Sandu, Diana Hangiu, Iuliana Topoleanu, Ionuț Trincă).

Mădălina Istrate (consilier și responsabil SEA POR în cadrul AM POR) a explicat pe scurt pentru participanții la această dezbateră publică din rândul publicului larg, contextul acestei reuniuni, pornind de la prevederile HG 1076/2004, la etapele parcurse în cadrul Grupului de Lucru interministerial, necesitatea și relevanța luării în considerare atât a efectelor negative, cât și a celor pozitive și neutre ale implementării POR asupra mediului înconjurător. Această scurtă clarificare, pentru participanții care, cel puțin oficial nu mai avuseseră contact cu aceste informații, a făcut practic trecerea la următorul punct de pe agendă, când dna. Ausra Jurkeviciute (expertul coordonator SEA) a susținut o prezentare, referitoare la raportul de mediu elaborat, respectiv modul în care acesta se conformează HG 1076/2004, precum și alte aspecte generate de respectarea procedurii SEA:

- Modul în care raportul de mediu se conformează HG 1076/2004;
- Efectele generale ale POR asupra obiectivelor relevante de mediu;
- Propunere pentru un sistem de evaluare și selecție a proiectelor din punct de vedere al mediului;
- Propunere pentru un sistem de monitorizare a proiectelor din punct de vedere al mediului;
- Procesul de consultare.

Dna. Ausra Jurkeviciute a menționat la începutul acestei prezentări timpul foarte scurt avut la dispoziție pentru elaborarea raportului, ceea ce a pus în dificultate desfășurarea unor consultări adecvate cu toți factorii in-

teresați și implicați în elaborarea sa. Totodată, au fost prezentate sumar principalele etape parcurse până în acest moment pentru implementarea procedurii SEA pentru POR:

- Analiza principalelor aspecte de mediu, pe baza documentelor strategice relevante la nivel comunitar și național;
- Selectarea obiectivelor de mediu relevante pentru POR, aprobate în cea de-a doua reuniune a grupului de lucru, din data de 11 septembrie a.c.; aceste obiective definesc scopul evaluării de mediu pentru POR;
- Evaluarea capitoului de analiză din POR pentru identificarea celor mai relevante aspecte de mediu;
- Evaluarea și formularea unor recomandări astfel încât strategia, obiectivele și axele prioritare POR să fie în concordanță cu obiectivele de mediu.

Deși se estimează că Programul Operațional Regional va avea în general efecte pozitive și neutre asupra mediului, există totuși și intervenții care pot genera efecte negative asupra mediului. În acest sens, este important ca toate proiectele de investiții să parcurgă procedura EIA (Environment Impact Assessment), astfel încât toate posibilele efecte negative asupra mediului să fie identificate și compensate/contracurate la nivel de program.

Astfel, pentru asigurarea unei abordări "prietenos mediuului" prin POR, au fost propuse următoarele:

- Să fie considerate prioritare proiectele care promovează sau utilizează cele mai bune tehnologii existente;
- Să fie considerate prioritare proiectele care promovează investițiile în areale „brownfield” versus „greenfield”;
- Să se urmărească minimizarea utilizării energiei și promovarea eficienței energetice;
- Să fie sprijinite investițiile în transportul public;
- Să se evite fragmentarea peisajelor și a eco-sistemului.

Reprezentanții AM POR au menționat faptul că, în principiu, recomandările expertului de mediu incluse în Raportul de mediu sunt pertinente și relevante pentru atenuarea efectelor negative și asigurarea unei abordări „prietenos” asupra mediului prin implementarea POR. De asemenea, aceste recomandări au fost deja inserate în conținutul variantei POR care va fi oficial transmisă serviciilor Comisiei Europene spre analiză, în vederea începerii procesului de negociere pentru aprobare.

Următorul punct pe ordinea de zi a constat într-o scurtă trecere în revistă a listei cu indicatorii de monitorizare propuși pentru a urmări intensitatea efectelor implementării POR pe componentele de mediu, având în vedere faptul că față de varianta inițială, această propunere a suportat anumite modificări în vederea adaptării numărului și formulării indicatorilor la specificul POR și a posibilităților reale de monitorizare. Astfel, dl. Sorin Voicescu, reprezentant AMCSC a propus introducerea în tabelul cu indica-

tori a unei coloane cu unitățile de măsură pentru aceștia și a sugerat, totodată ca denumirile indicatorilor să fie corelate cu obiectivele relevante de mediu, fără a repeta însă denumirea obiectivului.

Pentru obiectivele cu nr. 11 și 12, pentru care reprezentanții MMGA au remarcat formularea unor indicatori identici, dna. Ausra Jurkeviciute a explicat că în vederea evitării unei supraîncărcări cu indicatori, aceștia sunt în anumite cazuri adaptați pentru a corespunde mai multor obiective, însă se va lua în considerare posibilitatea identificării de noi indicatori pentru obiectivul 11.

Referitor la modalitatea concretă de monitorizare pentru acești indicatori, întrebare adresată de dna. Liliana Sitaru, reprezentant MTCT, dna. Ausra Jurkeviciute a explicat faptul că valorile inițiale vor fi oferite de direcțiile de specialitate ale MMGA, iar valorile intermediare și finale vor fi obținute prin monitorizarea proiectelor care au parcurs procedura EIA, și în consecință, beneficiarii au obligația de a urmări intensitatea efectelor proiectului asupra componentelor de mediu afectate.

Reprezentanta Ministerului Sănătății, dna. Emilia Niciu a subliniat faptul că, deși proiectul poate avea beneficii pozitive asupra stării de sănătate per ansamblu, pot exista și anumite segame/grupuri de populație care suportă consecințe negative din acest punct de vedere (de exemplu – în faza de construcție, când este generată o cantitate foarte mare de praf) ca urmare a implementării proiectului, și în consecință, este necesară prevederea unor costuri suplimentare, eligibile în cadrul proiectului pentru compensarea acestor efecte.

Domnul C-tin Pulbere, consilier DGEICP, MMGA a precizat faptul ca publicul a fost informat de la inceputul procedurii SEA ptr. POR, despre elaborarea acestui document, prin anunturi in mass-media si pe pagina de internet a titularului. Astfel toate etapele procedurale referitoare la informarea publicului si participarea sa la procesul decizional au fost respectate. De asemenea in aceasta etapa, a dezbaterilor publice, este foarte important, pe langa observatiile celorlalti participanti la discutie (membrii din GL, titular s.a.) ca publicul sa aiba un rol activ.

Astfel, dna. Claudia Jianu, reprezentanta unui ONG (Terra Mileniul III) care desfășoară activități și în domeniul Fondurilor Structurale a întrebat dacă prin POR sunt eligibile proiecte adresate problemelor referitoare la managementul apei. Reprezentantul AM POR, Ionuț Sandu, a explicat faptul că astfel de proiecte sunt eligibile în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu, pentru care Autoritatea de Management este Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

O altă întrebare a dnei. Claudia Jianu s-a referit la modalitatea prin care sunt evitate suprapunerile și sunt asigurate complementaritățile între diferitele programe finanțate din fonduri comunitare și, de asemenea, modul în care acest aspect este adus la cunoștința publicului larg. Dna. Director Frenț a explicat că aspectele referitoare la posibile suprapuneri între diferite programe au fost clarificate pe parcursul procesului de elabo-

rare a acestor documente, atât prin întâlniri bilaterale, cât și generale între instituțiile implicate și sub coordonarea MFP, instituție responsabilă cu asigurarea complementarității între programe. Mai mult, toate programele finanțate din fonduri comunitare sunt publicate pe paginile de internet ale instituțiilor cu rol de autoritate de management și de asemenea, sunt disponibile în format fizic la sediile acestora. Conținutul fiecărui program include o secțiune dedicată modului în care a fost asigurată complementaritatea cu alte programe, potențial concurente pe aceleași domenii de finanțare.

Dna. Claudia Jianu a mai adus în discuție componența Comitetului de Monitorizare pentru POR și a dorit să știe dacă structura stabilită include ca membri și ONG-uri. Dna. Director Frenț a explicat faptul că structura Comitetului de Monitorizare a fost stabilită, ea include 25 de membri de bază și 23 de observatori și a confirmat faptul că această componență prevede și reprezentanți ai ONG-urilor.

Un alt participant la această reuniune, dna. Mariana Ghineraru, consultant independent de mediu, a adus în discuție problema siturilor industriale abandonate, caracterizate prin poluare istorică (de 100 de ani), și pentru care poluatorul nu mai poate fi identificat. Pentru ecologizarea acestor platforme, nu mai poate fi aplicat principiul „poluatorul plătește”, iar dacă această sarcină revine noilor proprietari, agenți economici, aceștia sunt în poziția în care ar trebui să-și investească tot profitul obținut sau chiar să falimenteze ca urmare a rezolvării acestor cazuri de poluare gravă. Îngrijorarea dnei. Mariana Ghineraru provine din faptul că nici un program de finanțare nu prevede fonduri pentru rezolvarea acestor probleme, și în consecință, acestea rămân netratate, cel puțin pe termen scurt și mediu. Propunerea adresată AM POR în vederea soluționării acestor cazuri constă în includerea activităților de depoluare pentru aceste situri ca activități eligibile pentru finanțare în cadrul Programului Operațional Regional. Aceeași propunere a fost înaintată și Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, în calitate de minister de resort și Autoritate de Management pentru POS Mediu, dar nu a putut fi acceptată din cauza unui volum limitat de fonduri, care deja a fost alocat pe prioritățile de mediu identificate în cadrul capitolului 22. Reprezentanții AM POR au explicat faptul că această problemă, prin natura sa, impune expertiză și competențe de specialitate în domeniul mediului (sunt necesare o serie de studii de specialitate pentru identificarea poluanților, pentru tratare lor, etc.), și că în cazul în care totuși această propunere ar fi acceptată, fondurile adresate agenților economici privați în vederea ecologizării acestor situri ar fi limitate conform prevederilor specifice regulilor ajutorului de stat.

Totodată, s-a menționat că decizia de finanțare a acestor situri prin POR este o decizie politică, recomandându-se înaintarea oficială a acestei propuneri Ministerului Integrării Europene.

Am luat la cunoștință și sunt de acord cu conținutul acestui proces verbal:

**Listă cu participanții la Grupul de lucru privind dezbateră publică
asupra Raportului de Mediu pentru
PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL 2007-2013
18 ianuarie 2007**

Nr. crt.	Instituția	Reprezentant	Funcție / Departament
1	MFP	Sorin Voicescu	Consilier DAP
2	MMGA	Simona Ghita	Consilier DGGDSCP
3	MMGA	Mihai Proca	Consilier
4	MMGA	Constantin Pulbere	Consilier
5	MS	Dr. Emilia Niciu	Sef compartiment Sanatate in relatie cu mediu
6	ANIMMC	Anca Breazu	Expert
7	AM POS DRU MMSSF	Cristina Popa	consilier
8	MAPDR-DGDR	Cornel Gigi Stefan	Consilier
9	MedC	Adrian Onaca	Manager public
10	MTCT	Liliana Sitaru	Expert DGM
11	MAI	Sgarcitu Daniela	Manager Public DSPD
12	MFP	Laura Trofin	expert
13	MFP	Ausra Jurkeviciute	expert
14	MIE	Ionut Sandu	expert
15	MIE	Iuliana Topoleanu	expert
16	MIE	Costel Jitaru	consilier
17	MIE	Raluca Gliga	consilier
18	MIE	Viorica Apostol	expert
19	MIE	Diana Hangiu	Consilier de integrare
20	MIE	Luiza Radu	expert
21	MIE	Ionut Trinca	expert
22	MIE	Elena Crangasu	consilier
23	MIE	Stefan Oachesu	expert
24	V&V Int Con- sult	Gabriel Precup	Director general
25	Gevita Intl SRL	Georgel Taranu	Director general
26	MIE	Amanda Aelenei	stagiar
27	Fundatia Terra Mileniul III	Claudia Jianu	Coordonator proiect
28	REC Romania	Oana Boingeanu	Coordonator proiect
29	MIE	Luciana Sandu	Consilier de integrare
30	MIE	Gabriela Frentz	director
31	MIE	Madalina Istrate	consilier
32		Ghineraru Mariana	Consultant independent mediu
33	MIE	Doina Lupascu	consilier
34	MTCT	Iuliana Mihaela Buretea	expert
35	Asoc expertilor de Mediu	Arinda Maria Cadariu	Expert SEA
36	MMGA	Niculina Pop	consilier